

Tilinpäätös 2010

Lassila & Tikanojan koko vuoden liikevaihto oli 598,2 miljoonaa euroa (582,3 milj. e) ja se kasvoi 2,7 %. Liikevoitto oli 40,2 miljoonaa euroa (50,3 milj. e), mikä on 6,7 % (8,6 %) liikevaihdosta. Operatiivisen toiminnan liikevoitto laski 45,5 miljoonaan euroon (51,3 milj. e). Osakekohtainen tulos oli 0,68 euroa (0,85 e).

Operatiivisen toiminnan liikevoiton muodostuminen

Milj. €	2010	2009
Liikevoitto	40,2	50,3
Kertaluonteiset erät:		
L&T Biowatin pellettiliiketoiminnan lopetus	3,4	
Moskovan siivousliiketoiminnan lopetus	0,4	
Maanpesuliiketoiminnan lopetus		-0,4
Uudelleenjärjestelykulut	1,5	1,6
Luumäen pellettitehtaan lopetus		0,3
Entisen Lassila & Tikanojan lisävakuutusrahaston palautus		-0,5
Operatiivisen toiminnan liikevoitto	45,5	51,3

Sisältö

Hallituksen toimintakertomus	2	18. Rahoitusleasingsaamiset.....	45
Osakkeet ja osakkeenomistajat	11	19. Vaihto-omaisuus.....	46
Tunnusluvut	15	20. Myyntisaamiset ja muut saamiset.....	46
Konsernitilinpäätös	17	21. Myytävissä olevat lyhytaikaiset sijoitukset.....	46
Konsernituloslaskelma.....	17	22. Rahavarat.....	46
Laaja konsernituloslaskelma.....	17	23. Oma pääoma.....	47
Konsernitase.....	18	24. Osakeperusteiset maksut.....	48
Konsernin rahavirtalaskelma.....	20	25. Eläkevelvoitteet.....	51
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.....	21	26. Varaukset.....	52
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	22	27. Lainat.....	52
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	22	28. Muut pitkäaikaiset velat.....	53
1. Segmentti-informaatio.....	30	29. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat.....	53
2. Hankitut liiketoiminnot.....	33	30. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin.....	54
3. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut.....	35	31. Johdannaissopimukset.....	55
4. Pitkäaikaishankkeet.....	36	32. Muut vuokrasopimukset.....	56
5. Poistot ja arvonalentumiset.....	36	33. Rahavirtalaskelman liitetiedot.....	56
6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.....	36	34. Lähipiiritapahtumat.....	56
7. Tutkimus- ja kehitysmenot.....	36	35. Tilintarkastuskustannukset.....	57
8. Rahoitustuotot ja -kulut.....	37	36. Vastuusitoumukset.....	57
9. Tuloverot.....	37	37. Rahoitusriskien hallinta.....	58
10. Osakekohtainen tulos.....	39	38. Riita-asiat ja oikeusprosessit.....	61
11. Osakekohtainen osinko.....	39	39. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat.....	61
12. Aineettomat hyödykkeet.....	40	Emoyhtiön tilinpäätös	62
13. Liikearvojen arvonalentumistestit.....	42	Voitonjakoehdotus	69
14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.....	43	Tilintarkastuskertomus	70
15. Yhteisyritykset.....	45	Tietoja sijoittajille	71
16. Tytäryritykset.....	45	Yhtiökokous ja osingonmaksu	73
17. Myytävissä olevat pitkäaikaiset sijoitukset.....	45		

Kaikki vuosikertomuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

L&T:n vuosikertomus uudistui. L&T:n vuoden 2010 vuosikertomus on julkaistu kaksiosaisena. Tämä tilinpäätös muodostaa yhdessä yleisosan kanssa L&T:n vuoden 2010 vuosikertomuksen.

Hallituksen toimintakertomus

Konsernin liikevaihto ja tulos

Lassila & Tikanojan koko vuoden liikevaihto oli 598,2 miljoonaa euroa (582,3 milj. e; 606,0 milj. e) ja se kasvoi 2,7 %. Liikevoitto oli 40,2 miljoonaa euroa (50,3 milj. e; 55,5 milj. e), mikä on 6,7 % (8,6 %; 9,2 %) liikevaihdosta. Operatiivisen toiminnan liikevoitto laski 45,5 miljoonaan euroon (51,3 milj. e; 45,0 milj. e). Osakekohtainen tulos oli 0,68 euroa (0,85 e; 1,03 e).

Liikevaihto kasvoi runsaslumisen vuoden tuomien kiinteistöhuollon sopimus- ja tilaustöiden ansiosta. Ympäristöpalveluiden kysyntä vahvistui vuoden jälkipuoliskolla ja uusioraaka-aineiden hinnat kohosivat selvästi. Uusiutuvien energialähteiden (L&T Biowatti) liikevaihto jäi viimevuotista alhaisemmaksi fossiilisten polttoaineiden ja päästöoikeuden alhaisen hintatason vuoksi.

Koko vuoden operatiivisen toiminnan liikevoitto heikkeni vertailukaudesta kaikilla toimialoilla Kiinteistöhoitoa lukuun ottamatta. Uusiutuviin energialähteisiin (L&T Biowatti) ja L&T Recoiliin tehtyjen investointien kannattavuus ei ole vastannut odotuksia, ja ne olivat edelleen tappiollisia. Keväällä neuvoteltu esisopimus L&T Recoilin omistuksen uudelleenjärjestelystä ei toteutunut.

Tilikaudella kirjattiin kertaluonteisia uudelleenjärjestelykuluja 1,5 miljoonaa euroa sekä 3,4 miljoonan euron kulu L&T Biowatin pellettiliiketoiminnan lopetuksesta.

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalveluiden vuoden 2010 liikevaihto kasvoi 2,0 % ja oli 290,0 miljoonaa euroa (284,2 milj. e; 295,7 milj. e). Liikevoitto oli 33,7 miljoonaa euroa (36,0 milj. e; 34,2 milj. e). Operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 34,0 miljoonaa euroa (36,7 milj. e; 33,8 milj. e).

Jätevolyymit kasvoivat teollisuuden käyntiasteiden nousun ja uudisrakentamisen elpymisen ansiosta. Myös

uusioraaka-aineiden kysyntä parani viimevuotisesta ja niiden hintataso kohosi selvästi. Prosessipuhdistus- ja ongelmajätepalveluiden kysyntä vilkastui hiljaisemman alkuvuoden jälkeen, ja kumppanuussopimuksia uusittiin teollisuusasiakkaiden kanssa onnistuneesti.

Poikkeuksellisen runsasluminen vuosi heikensi jätehuollon tuotannon tehokkuutta ja vähensi myös teollisuuden tilaamien palveluiden kysyntää vuoden alkupuolella. Vertailukaudella isot projektiluonteiset toimeksiannot kasvattivat liikevaihtoa ja paransivat kannattavuutta.

Keravan kierrätyslaitoksen investointiohjelman toinen vaihe saatiin päätökseen. Uusi rakennusjätteen sekä kaupan ja teollisuuden jätteen yhdistetty kierrätyslaitos otettiin käyttöön vuodenvaihteessa, mikä nostaa Keravan laitoksessa käsiteltävän jätteen hyödyntämisastetta.

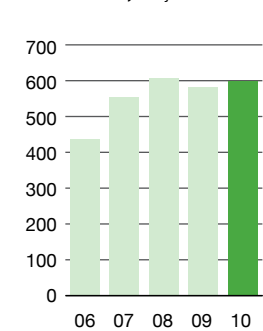
Yhteisyritys L&T Recoilin regenerointilaitos kärsi teknisistä ongelmista. Laitoksella pidettiin investointiseisokki elo-syyskuussa, minkä jälkeen laitoksen tuotantovarmuus parani. L&T Recoilin koko vuoden liiketappio oli 3,6 miljoonaa euroa (liiketappio 3,8 milj. e). Tappio pieneni vertailukaudesta vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Ympäristöpalveluiden ulkomaantoiminnan liikevaihto säilyi viimevuotisella tasolla ja kannattavuus parani. Latviassa Ympäristöpalveluiden markkinatilanne pysyi haastavana koko vuoden, mikä vaikeutti osaltaan toiminnan kehittämistä. Venäjällä otettiin käyttöön ensimmäinen kierrätyslaitos.

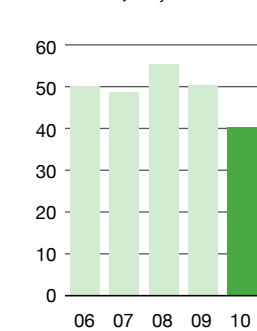
Siivous- ja käyttäjäpalvelut

Siivous- ja käyttäjäpalveluiden liikevaihto vuonna 2010 laski 1,9 % ja oli 140,6 miljoonaa euroa (143,3 milj. e; 149,6 milj. e). Liikevoitto oli 7,5 miljoonaa euroa (10,3 milj. e; 0,9 milj. e). Operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 8,0 miljoonaa euroa (10,6 milj. e; 5,1 milj. e).

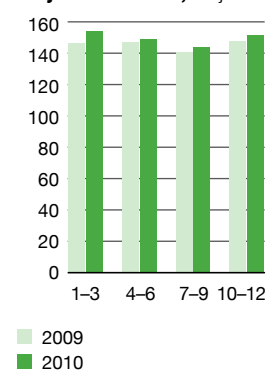
Liikevaihto, milj. €

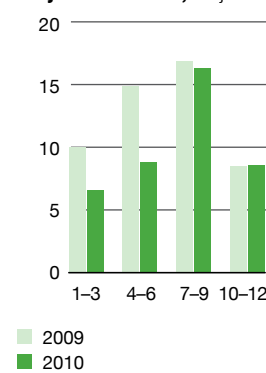
Liikevoitto, milj. €

Liikevaihto vuosi-neljänneksittäin, milj. €

Liikevoitto vuosi-neljänneksittäin, milj. €

Kotimaan toiminnan liikevaihto ja kannattavuus laskivat vertailukaudesta kireän hintakilpailun vuoksi. Tilausmyynti säilyi vuoden 2009 tasolla haastavasta markkinatilanteesta huolimatta. Ulkomaantoiminnan liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Operatiivisen toiminnan liiketulos oli edelleen tappiollinen, vaikka Ruotsissa toiminnan tappiollisuus pieneni.

Venäjällä kirjattiin 0,7 miljoonan euron luottotappio vuoden alkupuoliskolla, ja liiketoiminta myytiin kolmannen neljänneksen lopussa.

Kiinteistöhoito

Kiinteistöhoito vuoden 2010 liikevaihto oli 123,5 miljoonaa euroa (100,2 milj. e; 93,8 milj. e), kasvua oli 23,3 %. Liikevoitto oli 7,8 miljoonaa euroa (7,4 milj. e; 5,0 milj. e). Operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 7,9 miljoonaa euroa (7,5 milj. e; 5,0 milj. e).

Toimialan liikevaihto kasvoi vertailukaudesta sopimussalkun suurentumisen ja poikkeuksellisen kylmän ja runsaslumisen vuoden aiheuttamien tilaustöiden ansiosta.

Vahinkosaneerauksen työkanat säilyivät hyvänä koko vuoden. Palvelusopimuksia uusittiin onnistuneesti ja uusia vakuutusyhtiökumppanuuksia solmittiin. Kiinteistöteknisten palveluiden kysyntä parani erityisesti vuoden loppua kohden uudis- ja korjausrakentamisen lisääntymisen ansiosta.

Operatiivisen toiminnan liikevoitto parani liikevaihdon kasvun ja kiinteiden kulujen hallinnan ansiosta.

Liikevaihto toimialoittain

1 000 €	2010	2009	Muutos %	2008
Ympäristöpalvelut	290 031	284 219	2,0	295 657
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	140 615	143 273	-1,9	149 611
Kiinteistöhoito	123 469	100 164	23,3	93 811
Uusiutuvat energialähteet	55 106	64 125	-14,1	73 445
Eliminoinnit	-11 028	-9 475		-6 528
Yhteensä	598 193	582 306	2,7	605 996

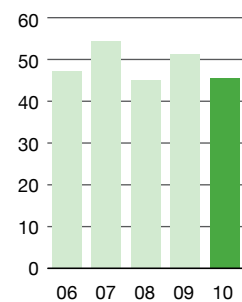
Liikevoitto toimialoittain

1 000 €	2010	%	2009	%	Muutos %	2008	%
Ympäristöpalvelut	33 674	11,6	35 959	12,7	-6,4	34 193	11,6
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	7 524	5,4	10 308	7,2	-27,0	935	0,6
Kiinteistöhoito	7 764	6,3	7 378	7,4	5,2	4 973	5,3
Uusiutuvat energialähteet	-6 553	-11,9	-958	-1,5		3 300	4,5
Konsernihallinto ja muut	-2 190		-2 423			12 097	
Yhteensä	40 219	6,7	50 264	8,6	-20,0	55 498	9,2

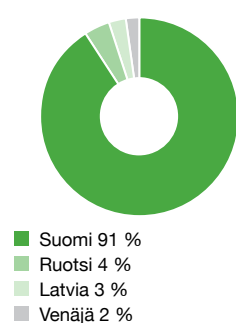
Tuloslaskelma vuosineljänneksittäin

1 000 €	10-12/ 2010	7-9/ 2010	4-6/ 2010	1-3/ 2010	10-12/ 2009	7-9/ 2009	4-6/ 2009	1-3/ 2009
Liikevaihto								
Ympäristöpalvelut	73 992	75 806	75 624	64 609	71 178	72 055	74 121	66 865
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	34 580	35 659	35 710	34 666	35 686	36 338	36 108	35 141
Kiinteistönhoito	31 596	26 926	28 090	36 857	25 829	23 746	24 541	26 048
Uusiutuvat energialähteet	15 266	7 617	12 097	20 126	17 702	10 669	14 691	21 063
Toimialojen välinen liikevaihto	-3 927	-2 238	-2 507	-2 356	-2 354	-2 069	-2 367	-2 685
L&T yhteensä	151 507	143 770	149 014	153 902	148 041	140 739	147 094	146 432
Liikevoitto								
Ympäristöpalvelut	8 204	10 930	10 124	4 416	6 793	11 816	10 937	6 413
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	181	4 088	2 218	1 037	1 697	4 076	2 597	1 938
Kiinteistönhoito	633	3 263	1 075	2 793	1 070	3 157	1 695	1 456
Uusiutuvat energialähteet	-361	-1 432	-3 900	-860	-321	-1 029	-279	671
Konsernihallinto ja muut	-104	-574	-762	-750	-735	-1 111	-84	-493
L&T yhteensä	8 553	16 275	8 755	6 636	8 504	16 909	14 866	9 985
Liikevoittoprosentti								
Ympäristöpalvelut	11,1	14,4	13,4	6,8	9,5	16,4	14,8	9,6
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	0,5	11,5	6,2	3,0	4,8	11,2	7,2	5,5
Kiinteistönhoito	2,0	12,1	3,8	7,6	4,1	13,3	6,9	5,6
Uusiutuvat energialähteet	-2,4	-18,8	-32,2	-4,3	-1,8	-9,6	-1,9	3,2
L&T yhteensä	5,6	11,3	5,9	4,3	5,7	12,0	10,1	6,8
Rahoituskulut, netto	-987	-1 272	-917	-1 053	-1 078	-1 242	-1 233	-1 685
Voitto ennen veroja	7 566	15 003	7 838	5 583	7 426	15 667	13 633	8 300

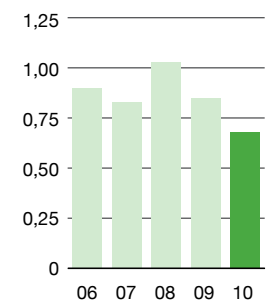
Operatiivisen toiminnan liikevoitto, milj. €

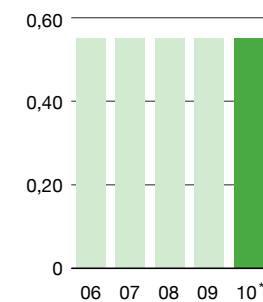
Liikevaihto maittain, %

Osakekohtainen tulos, €

Osakekohtainen osinko, €

* Hallituksen ehdotus

Rahoitus

Liiketoiminnan rahavirta oli 63,8 miljoonaa euroa (66,2 milj. e; 70,4 milj. e). Käyttöpääomaa sitoutui 2,2 miljoonaa euroa (sitoutui 12,0 milj. e; vapautui 2,2 milj. e).

Korollista vierasta pääomaa oli vuoden lopussa 126,8 miljoonaa euroa (143,9 milj. e; 147,1 milj. e). Korolliset nettovelat olivat 112,3 miljoonaa euroa ja ne laskivat 4,0 miljoonaa euroa vuoden alusta. Uusia pitkäaikaisia lainoja ei nostettu vuoden 2010 aikana (24,0 milj. e; 47,0 milj. e).

Pitkäaikaisia lainoja eräännyy vuonna 2011 yhteensä 22,2 miljoonaa euroa. Luottojen keskiporko korkosuojaukset huomioituna oli 3,3 % (3,2 %).

Nettorahoituskulut olivat 4,2 miljoonaa euroa ja ne laskivat 1,0 miljoonalla eurolla vertailukaudesta. Nettorahoituskulut olivat 0,7 % (0,9 %; 0,8 %) liikevaihdosta.

Rahoituksen avainlukuja

	2010	2009	2008
Korollinen vieras pääoma, milj. €	126,8	143,9	147,1
Korolliset nettovelat, milj. €	112,3	116,3	120,5
Korkokulut, milj. €	4,7	5,9	6,1
Nettorahoituskulut, milj. €	4,2	5,2	4,8
Nettorahoituskulut, % liikevaihdosta	0,7	0,9	0,8
Nettorahoituskulut, % liikevoitosta	10,5	10,4	8,7
Omavaraisuusaste, %	46,5	44,1	43,2
Gearing, %	50,3	53,5	58,8
Liiketoiminnan rahavirta, milj. €	63,8	66,2	70,4
Käyttöpääoman muutos rahavirtalaskelmassa, milj. €	-2,2	-12,0	2,2

Rahoitusriskit ja niiden hallinta esitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 37. Rahoitusriskien hallinta.

Sijoitettu pääoma

Sijoitettu pääoma oli 11,3 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aiemmin likvidien varojen määrän normalisoitumisen myötä. Sijoitetun pääoman kiertonopeus oli 1,7 (1,6; 1,7).

1 000 €	31.12.2010	31.12.2009	31.12.2008
Pitkäaikaiset varat	354 851	357 891	356 609
Vaihto-omaisuus ja saamiset	114 343	110 914	94 559
Likvidit varat	14 548	27 583	26 517
Laskennalliset verovelat	-33 718	-33 622	-32 898
Ostovelat ja muut velat	-94 891	-94 130	-88 298
Varaukset	-3 148	-2 155	-1 755
Muut korottomat velat	-2 167	-5 374	-2 640
Sijoitettu pääoma	349 818	361 107	352 094

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat 39,3 miljoonaa euroa (44,9 milj. e; 84,2 milj. e). Suurin rakennuskohde oli Keravan kombilaitos, joka otettiin käyttöön vuoden lopulla.

Kiinteistöhoitoon ostettiin 1.6.2010 Kiinteistöpalvelu Oy Hollolan liiketoiminta ja 1.7.2010 Kiinteistöhuolto Oy Forsblomin liiketoiminta. Siivous- ja käyttäjäpalveluihin ostettiin 1.12.2010 tmi SiivousJyvä liiketoiminta ja Ympäristöpalveluihin ostettiin 1.12.2010 Pirkanmaalla jätehuolto liiketoimintaa harjoittava Säkkipaihto Oy. Näiden hankintahinta oli yhteensä 1,7 miljoonaa euroa ja yhteenlaskettu vuosiliikevaihto oli 3,3 miljoonaa euroa.

Syyskuun alussa myytiin siivousliiketoiminta Moskovassa.

Investoinnit taseryhmittäin

Milj. €	2010	2009	2008
Kiinteistöt	10,4	14,4	25,5
Koneet, kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet	24,7	25,0	51,7
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	1,2	1,4	3,1
Muut aineettomat hyödykkeet	2,9	4,0	3,8
Muut pitkäaikaiset varat	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	39,3	44,9	84,2

Investoinnit toimialoittain

Milj. €	2010	2009	2008
Ympäristöpalvelut	31,4	36,3	65,2
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	2,1	2,4	3,9
Kiinteistöhoito	5,1	3,8	5,8
Uusiutuvat energialähteet	0,7	2,3	9,2
Konsernihallinto ja muut	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	39,3	44,9	84,2

Muutokset konsernirakenteessa

Konserniin ostettiin Kiinteistöpalvelu Oy Hollolan, Kiinteistöhuolto Oy Forsblomin ja tmi SiivousJyvä liiketoiminnat sekä Säkkipaihto Oy:n osakekannat. Salvor Oy sulautui Lassila & Tikanoja Oyj:öön, ja L&T Inno LLC ja L&T Services LLC L&T Podmoskovie LLC:hen, jonka nimi vaihtui L&T LLC:ksi. L&T LLC:n siivousliiketoiminta Moskovassa myytiin. Perustettiin L&T Ecoinvest LLC Venäjälle Dubnaan. Hankittiin loput 16,5 prosenttia L&T Muoviportti-konsernista (aiempi omistusosuus 83,5 %).

Henkilöstö

Henkilöstömäärä oli kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin 7 835 (8 113; 8 363). Vuoden lopussa Lassila & Tikanojan palveluksessa oli koko- ja osa-aikaisia yhteensä 8 732 (8 743; 9 490) henkilöä. Heistä työskenteli Suomessa 6 849 (6 762; 7 269) ja muissa maissa 1 883 (1 981; 2 221) henkilöä.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma vuonna 2010 oli 193,8 miljoonaa euroa (190,4 milj. e; 192,0 milj. e).

Henkilöstö maittain vuoden lopussa, koko- ja osa-aikaiset yhteensä

	2010	2009	2008
Suomi	6 849	6 762	7 269
Latvia	1 060	912	1 050
Ruotsi	603	588	738
Venäjä	220	481	433
Yhteensä	8 732	8 743	9 490

Tuotekehitys

Tuotekehityksen tehtävänä on vastata L&T:n palvelutuotevalikoiman kilpailukyvyistä ja edesauttaa näin yhtiön tavoitteiden saavuttamisessa.

Markkinoiden epävakaisuus ja koveneva kilpailu saavat asiakkaat tarkastelemaan tukipalveluita entistä enemmän niiden tuottaman lisähyödyn näkökulmasta. L&T:n tuotekehitysstrategian tavoitteita ovatkin asiakasyritysten kilpailukykyyn edistäminen sekä erilaistuminen asiakkaan silmissä.

Vuoden 2010 merkittävin uusi palvelukonsepti oli ekologinen siivouspalvelu, jossa kiinnitetään huomiota asiakkaan energia- ja materiaalihokkuuteen. Suurten kiinteistöjen energiasäästöjen lisäämiseksi kehitettiin L&T Energiatalkkuu-toimintamalli. Lisäksi L&T:llä on pilotoitu asiakaskohtaamisen johtamista ja kehitetty asiakassuhteen hallintamallia.

Ekologisessa siivouspalvelussa yhdistyvät ekologisen siivouksen ammattitaito, tehokas materiaalien kierrätys ja ympäristöosaaminen sekä energia- ja materiaalihokkuutta lisäävä toimintatapa. Ennen palvelun käynnistämistä asiakaskohteessa tehdään kierrätyksen sekä materiaali- ja energiatehokkuuden lähtökartoitus. Palvelumallin lisäarvo asiakkaalle syntyy siivouksen osana tehtävästä havainnoinnista. Siivouspalvelun toteutuksen aikana siivoojamme tekevät havaintoja kierrätyksen onnistumisesta sekä turhasta

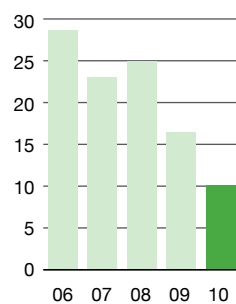
materiaalien, veden ja energian kulutuksesta. Havainto voi olla esimerkiksi vuotava hana, auki oleva ikkuna tai sähkölaitteiden turha käyttö. Havaintojen kirjaamisen aputyövälineeksi on tehty havainnointilomake. Tehdyistä havainnoista ilmoitetaan asiakkaalle sovitun käytännön mukaisesti.

L&T Energiatalkkuu on L&T:n ja Siemens Osakeyhtiön kehittämä toimintamalli, jonka avulla kiinteistöille luvataan takuu kiinteistön energiasäästöistä ja -kulutuksesta. Kiinteistöillä on mahdollisuus alentaa energiankulutustaan jopa 30 prosenttia. Toimintamalli yhdistää L&T:n kiinteistöhoitoon ja Siemensin rakennusautomaatio-osaamisen, ja se mahdollistaa energiatehokkuutta edistävien laiteinvestointien rahoituksen ilman asiakkaan taloudellista riskiä.

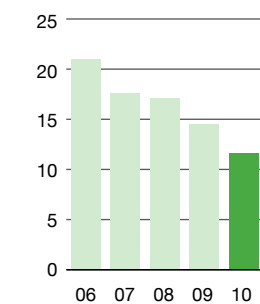
Tutkimus- ja kehityksennot

Tuloslaskelmaan kirjattiin keskitetysti ohjattujen tuotekehitysprojektien kustannuksia 1,6 miljoonaa euroa (2,4 milj. e; 3,0 milj. e), joka oli 0,3 % liikevaihdosta (0,4 %; 0,5 %). Taseeseen aktivoitiin ohjelmistoprojekteista kehitysmenoja 1,8 miljoonaa euroa (2,4 milj. e; 2,0 milj. e). Ohjelmistoprojektien kustannukset aktivoidaan siitä lähtien, kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämissivaiheeseen, ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke.

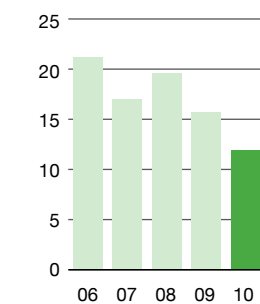
EVA, milj. €

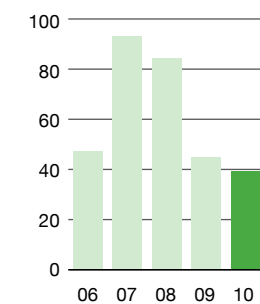
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)

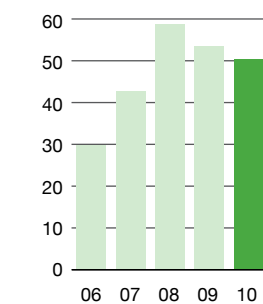
Oman pääoman tuotto, % (ROE)

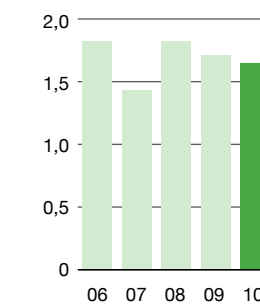
Investoinnit, milj. €

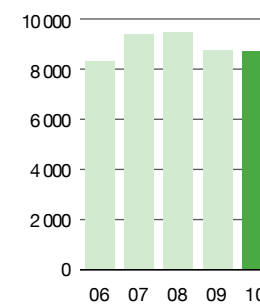
Gearing, %

Liiketoiminnan rahavirta/osake, €

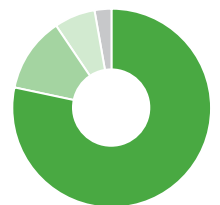

Henkilöstömäärä

Henkilöstö vuoden lopussa, koko- ja osa-aikaiset yhteensä

Henkilöstö maittain

■ Suomi 6 849
■ Latvia 1 060
■ Ruotsi 603
■ Venäjä 220

Henkilöstö maittain vuoden lopussa, koko- ja osa-aikaiset yhteensä

Riskienhallinta

Tavoite

L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että yhtiön tavoitteet saavutetaan. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuuden. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoinnista ja toteuttamisesta.

Rahoitusriskien hallinnan periaatteet määrittellään rahoituspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskienhallintaprosessi on määritelty L&T:n johtamisjärjestelmässä. Riskit kartoitetaan osana vuosittaista strategiaprosessia toimiala- ja konsernitasolla, ulkomaisissa yksiköissä sekä kriittisiksi määritellyissä keskitetyissä toiminnoissa. Operatiivinen johto arvioi vastuualueensa strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskitekijät. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla ja näin ollen ne arvioidaan myös rahamääräisesti. Merkittäville riskeille laaditaan varautumissuunnitelmat, ja toteutettavat riskienhallintatoimenpiteet vastuutetaan. Havaituista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Riskianalyysi

Seuraavassa kuvataan L&T:n liiketoiminnan merkittävimpiä strategisia, operatiivisia ja vahinkoriskejä, jotka toteutessaan voivat vaarantaa tai estää liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen.

Rahoitusriskejä ja niiden hallintaa on selostettu konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 37. Rahoitusriskien hallinta.

Strategiset ja operatiiviset riskit

Tieto- ja viestintäjärjestelmiin liittyvät riskit

Tieto- ja viestintäjärjestelmiin liittyvät riskit voivat toteutuessaan aiheuttaa tilapäisiä katkoja L&T:n toimintaan ja asiakaspalveluun. Vuonna 2010 jatkettiin määrätietoista työtä järjestelmäympäristön kehittämiseksi ja IT-ympäristön käyttövarmuuden turvaamiseksi.

Markkinoihin liittyvät riskit

Talouden taantuman mahdollinen jatkuminen ja asiakkaiden toiminnan volyymien lasku, uusien kilpailijoiden tulo markkinoille ja lainsäädännön muutokset muodostavat merkittävän osan markkinoihin liittyvistä riskeistä. Päästöoikeuksien, uusioraaka-aineiden tai öljytuotteiden markkinahintojen kehitys voi vaikuttaa yhtiön liiketoimintoihin.

Yleisen taloudellisen tilanteen edelleen jatkuva epävarmuus vaikeuttaa ennakoimista. Markkinoilla tapahtuvat merkittävät muutokset voivat vaikuttaa liiketoiminnan kasvuun negatiivisesti ja johtaa kannattavuuden heikkenemiseen.

Markkinoihin liittyvää riskiä pienentää L&T:n riippumatomuus yksittäisistä suurista asiakkaista ja L&T:n palvelutarjonnan monipuolisuus. L&T kehittää ja tuo jatkuvasti markkinoille uusia palvelutuotteita, joilla pyritään muun muassa erottautumaan kilpailijoista ja luomaan muita lisäarvotekijöitä hinnan lisäksi. Markkinariskeihin varaudutaan kiinnittämällä erityistä huomioita tuottavuuden parantamiseen ja asiakashoitoon.

Yritysosot

L&T tavoittelee kasvua sekä orgaanisesti että yritysostojen kautta. Yritysostojen onnistuminen vaikuttaa yhtiön kasvu- ja kannattavuustavoitteiden toteutumiseen. Jos yritysostoissa epäonnistutaan, yhtiön kilpailukyky ja kannattavuus voivat kärsiä ja yhtiön riskiprofiili voi muuttua. Riskiä hallitaan ostokohteiden liiketoiminnan strategisella ja taloudellisella analysoinnilla, tekemällä kattavat due diligence -tutkimukset ostokohteista sekä erityisesti kaupan toteutumisen jälkeisellä tehokkaasti läpiviedyllä yhdistymisohjelmalla.

Toiminta kehittyvillä markkinoilla

L&T:llä on liiketoimintaa muun muassa Latviassa ja Venäjällä. Liiketoiminta näissä maissa asettaa yhtiön alttiiksi poliittisten, taloudellisten ja yhteiskunnallisten olosuhteiden muutoksiin liittyville riskeille. Esimerkiksi palveluiden vapaata hinnoittelua saatetaan rajoittaa. Riskiä pyritään minimoimaan panostamalla kansainvälisen markkinatilanteen ja liiketoimintakulttuurin tuntemiseen muun muassa teettämällä tutkimuksia kehittyviin markkinoihin liittyvistä maakohtaisista riskeistä.

Osaavan henkilöstön saatavuus

L&T:n liiketoiminta on työvoimavaltaista. Taloudellinen taantuma ja vaihtuvuuden väheneminen on pitänyt työvoiman saatavuuden hyvällä tasolla parin viime vuoden aikana. Väestön ikärakenteesta johtuen kilpailu osaavasta työvoimasta kovenee.

L&T:llä on meneillään henkilöstöressurssien hallintaan useita ohjelmia, joiden tavoitteena on turvata työvoiman saatavuus sekä henkilöstön osaaminen. Panostamme työyhteisöjen toimivuuteen, johtamiseen, monikulttuurisuuden lisäämiseen, tehtäväkiertoon ja työturvallisuuteen. L&T pyrkii olemaan alansa houkuttelevin yritys työntekijöille.

Vahinkoriskit

Mahdollisten ennalta arvaamattomien vahinkoriskien varalta L&T:llä on jatkuva, kaikki toimintamaat kattava vakuutusturva, joka sisältää muun muassa henkilöstö-, omaisuus-, keskeytys-, vastuu-, ympäristö- ja kuljetusvahingot.

Tulipalon vaara

Ympäristöpalveluiden liiketoimintaan kuuluva kierrätyspolttoaineiden valmistus on palonarkaa toimintaa. Tulipalon seurauksena kierrätyslaitoksen toiminta voi keskeytyä lyhyeksi tai pitkäksi aikaa. Riskin merkittävyyttä pienentää kuitenkin se, että yksittäisillä laitoksilla tai tuotantolinjoilla ei ole olennaisen suurta merkitystä L&T:n kokonaiskannattavuudelle. Vakuuttamisen lisäksi yhtiö pyrkii minimoimaan palovahinkoriskejä systemaattisella jatkuvuussuunnittelulla, rakentamalla automatisoituja sammutusjärjestelmiä ja kouluttamalla henkilökuntaa vaaratilanteiden varalta.

Ympäristövahinkojen vaara

L&T:n liiketoimintaan kuuluu ongelmajätteiden keräystä ja kuljetusta sekä prosessointia yhtiön omissa laitoksissa. Ongelmajätteiden virheellisen käsittelyn tai laitevaurioiden seurauksena on mahdollista, että haitallisia aineita pääsee ympäristöön tai ne aiheuttavat henkilövahinkoja räjähdyksen tai myrkytuksen seurauksena. Tällaisten vahinkojen seurauksena L&T:lle voi syntyä korvausvaateita. Ympäristövahinkoihin liittyviä riskejä hallitaan vakuuttamisen lisäksi laitosten järjestelmällisillä ympäristökartoituksilla, laitteistojen enakkohuoltosuunnitelmilla, auditoinneilla, henkilöstön pitkäjänteisellä kouluttamisella ja hätätilanneharjoittelulla.

Henkilöstön enenaikaiset eläkkeet

Henkilöstön työkyvyttömyyseläkekustannusten kohoaminen voi vaikuttaa olennaisesti kilpailukykyyn ja kannattavuuteen erityisesti Siivous- ja käyttäjäpalveluissa ja Kiinteistönhoidossa. Suurtyönantajana L&T vastaa täysimääräisesti henkilöstönsä työkyvyttömyystapauksista aiheutuvista eläkekustannuksista. L&T panostaa henkilöstön terveyden edistämiseen ja työterveyshuollon ohjaamiseen Sirius-ohjelmalla, jonka tavoitteena on sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden vähentäminen.

Ympäristötekijät

Ympäristönhuoltoalan johtavana yrityksenä L&T:n vastuu ympäristöasioissa on erityisen suuri. Vastuulliset toimitatavat ovat L&T:n jokapäiväisen toiminnan lähtökohtia ja keskeinen osa strategiaa. L&T antaa oman ympäristöosaamisensa asiakkaidensa käyttöön ja luo edellytykset ympäristövelvoitteiden täyttämiselle ja ympäristötavoitteiden saavuttamiselle. Odotukset L&T:n palveluja kohtaan kasvavat ympäristötietoisuuden lisääntyessä. Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen liittyvät entistä tiiviimäksi osaksi asiakasyritysten arkea.

L&T kerää ja jatkojalostaa jätteistä ja sivuvirroista uusioraaka-aineita ja kierrätyspolttoaineita, joiden avulla säästetään luonnonvaroja, korvataan fossiilisia polttoaineita ja hillitään siten ilmastonmuutosta. EU:n kierrätystavoitteet, valtakunnallinen jätesuunnitelma ja kansallinen lainsäädäntö ohjaavat Suomea asteittain kohti kierrätysyhteiskuntaa. Jäteveropohja laajenee ja vero nousee, ja asiakkaiden on

tehtävä entistä enemmän kestävän kehityksen suuntaisia valintoja.

L&T:llä on merkittävä rooli, kun Suomi lisää uusiutuvien energialähteiden käyttöä lähivuosina veloitteensa mukaisesti. L&T:n toimittamilla puupohjaisilla bio- ja kierrätyspolttoaineilla korvataan energiantuotannossa fossiilisia polttoaineita.

L&T:n jätteidenkierrätys ja uusiutuvien biopolttoaineiden toimitukset vähensivät CO2-päästöjä vuonna 2010 lakennallisesti reilulla miljoonalla CO2-tonnilla. L&T:n oman toiminnan aiheuttamat hiilidioksidipäästöt vähenivät.

L&T:n toiminnan merkittävimpiä kielteisiä ympäristövaikutuksia ovat keräys- ja kuljetuspalveluista aiheutuvat päästöt ja meluhaitat. Niitä pyritään vähentämään jatkuvasti muun muassa hankkimalla vähäpäästöistä kalustoa ja parantamalla ajoreittien tehokkuutta.

Ympäristöasioiden hallinta

Käytännön työtä ja toimintaa suunnitellaan, kehitetään ja ohjataan johtamisjärjestelmän (L&T Integrated Management System) avulla. Järjestelmä sisältää yhteisesti määritellyt toimintatavat ja antaa työvälineitä strategian toteuttamiseen ja liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamiseen. Johtamisjärjestelmä kattaa myös kansainväliset toiminnot. Sen avulla varmistetaan, että L&T:n toiminta on johdonmukaista, yhtenäistä ja korkeatasoista kaikilla toiminta-alueilla. Johtamisjärjestelmä on sertifioitu ISO 9001- (laatu), ISO 14 001- (ympäristö) ja OHSAS 18001 -standardien (työterveys ja -turvallisuus) mukaisesti.

Ympäristö-, terveys- ja työturvallisuusriskien hallinta on olennainen osa johtamisjärjestelmää. Henkilöstön hyvinvointi, turvallinen työympäristö ja esimerkillisyys ympäristöasioissa ovat tekijöitä, jotka turvaavat yhtiön ja sen toiminnan kehittämisen. Ympäristö- ja turvallisuusriskejä arvioidaan säännöllisesti ja kattavasti eri organisaatiotasoilla.

Ympäristönhuoltoa ja jätteiden käsittelyä säätelevät tiukat lait ja säädökset, ja toiminta on usein luvanvaraista. L&T:llä on Suomessa 81 ympäristölupaa, jotka koskevat jätteiden ja biopolttoaineiden käsittelyä ja varastointia.

Vuoden 2010 toimenpiteitä

L&T on Suomen suurimpia logistiikka-alan yrityksiä, ja siksi logistiikan tehostaminen on keskeinen keino pienentää ympäristövaikutuksia. Vuonna 2010 käynnistyi ohjelma, jossa tarkastellaan Ympäristöpalveluiden ja Uusiutuvien energialähteiden logistisia prosesseja ja luodaan kehityssuunnitelma logistiikan tehostamiseksi. Ympäristöpalveluiden henkilökunnalle suunnattujen kalustokoulutusten tavoitteena on parantaa kuljettajien ajoneuvokaluston osaamista ja kaluston kunnossapittoa.

Keravan kierrätyspuiston uudistamisen avulla entistä suurempi osuus vastaanotetusta jätteestä saadaan hyötykäyttöön. Keravan laitosten hyötykäyttöaste nousee uudistusten myötä yli 90 prosenttiin.

Uusiin ekokonsepteihin kuuluu yhdessä Siemensin kanssa kehitetty L&T Energiatakuu-toimintamalli, jonka avulla voidaan alentaa kiinteistöjen energiankulutusta. Siivouksessa otettiin käyttöön ekologinen siivouspalvelumalli, jossa ekologiseen siivoukseen yhdistyy materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen ja jonka ansiosta asiakkaat pystyvät vähentämään toimitilojensa ympäristövaikutuksia.

Siivojien ympäristökoulutuksia jatkettiin ja koulutuksen kävi noin 300 henkilöä. Uusia energiatehokkaan kiinteistönhoidon osajia koulutettiin noin 150.

L&T:n omistamien kiinteistöjen huoltosopimukset on laadittu L&T® Ekohuolto-konseptin mukaisiksi, jotta toimenpiteiden avulla pystytään minimoimaan kiinteistöjen energian- ja vedenkulutus. L&T:n kiinteistöjen energiankulutusta seurataan kuukausittain.

L&T:n vastuullisesta toiminnasta kerrotaan tarkemmin vuosikertomuksen yleisiosion sivuilla 30–37.

Rahallainat, vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville

Lähipiiritapahtumat selvitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 34. Lähipiiritapahtumat.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä tilikaudelta 2010 annetaan erillisenä kertomuksena.

Hallintoelimet

Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon kuuluu vähintään kolme (3) ja enintään seitsemän (7) yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka valitsee hallitus. Yhtiöjärjestyksen muuttamisesta päättää osakeyhtiölain mukaisesti yhtiökokous.

Toimitusjohtajan kanssa tehdyn kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa 12 kuukautta.

31.3.2010 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi (6). Hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan yhtiökokouksen loppuun saakka Heikki Bergholm, Eero Hautaniemi, Matti Kavetvu, Hille Korhonen ja Juhani Lassila sekä uutena jäsenenä Miikka Maijala. Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi puheenjohtajaksi Matti Kavetvuon ja varapuheenjohtajaksi Juhani Lassilan. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Juhani Lassila ja jäseniksi Eero Hautaniemi ja Miikka Maijala. Hallitus päätti perustaa palkitsemisvaliokunnan ja valitsi sen puheenjohtajaksi Matti Kavetvuon ja jäseniksi Heikki Bergholmin ja Hille Korhosen. Tilintarkastaja on KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Toimitusjohtajana on vuodesta 2001 lähtien toiminut Jari Sarjo.

Johtoryhmän jäsenet

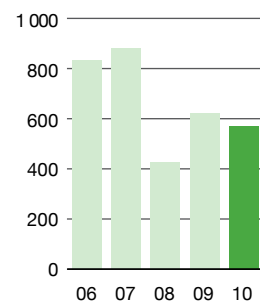
Hallitus nimitti 1.7.2010 alkaen Henri Turusen Siivous- ja käyttäjäpalveluiden toimialajohtajaksi ja Juha Simolan Kiinteistönhoidon toimialajohtajaksi. Kiinteistö- ja käyttäjäpalveluiden toimialajohtaja Anna-Maija Apajalahti jäi eläkkeelle 31.7.2010. Laskentajohtaja Laura Aarnion jäsenyys johtajistossa päättyi 31.8.2010 ja tuote- ja prosessikehityksestä, markkinointiviestinnästä ja Yhteyskeskuksesta vastaavan johtaja Kimmo Huhtimon jäsenyys 31.12.2010. Johtajiston nimi muuttui 1.1.2011 alkaen johtoryhmäksi.

Johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Jari Sarjo, Ympäristöpalveluiden toimialajohtaja Jorma Mikkonen, henkilöstöjohtaja Inkeri Puputti, talousjohtaja Ville Rantala, L&T Biowatti Oy:n toimitusjohtaja Tomi Salo, Kiinteistönhoidon toimialajohtaja Juha Simola ja Siivous- ja käyttäjäpalveluiden toimialajohtaja Henri Turunen.

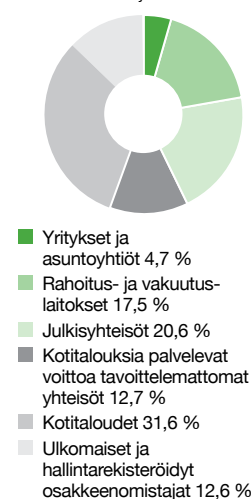
Voitonjako

Yhtiön osakekohtainen tulos oli 0,68 euroa (0,85 e; 1,03 e) ja liiketoiminnan rahavirta/osake 1,65 euroa (1,71 e; 1,82 e). Yhtiön hallitus esittää 17.3.2011 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,55 euroa osakkeelta (0,55 e; 0,55 e). Osingonmaksun täsmäytyspäivänä yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa. Voitonjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 38 738 116 kappaletta, joten jaettavan osingon kokonaismäärä olisi 21 305 963,80 euroa. Ehdotettu osinko on 81,4 % osakekohtaisesta tuloksesta (64,4 %; 53,4 %).

Osakekannan markkina-arvo vuoden lopussa, milj. €

Osakkeenomistuksen jakautuminen, % osakkeista ja äänistä

Lähiaikojen epävarmuustekijöitä

Jos L&T Recoilin tuotannon suunniteltua käyntiastetta ei saavuteta, sillä on negatiivinen vaikutus Ympäristöpalveluiden tulokseen. Lopputuotteen hinnan muutokset ja raaka-aineen saanti vaikuttavat merkittävästi L&T Recoilin tulokseen.

Valtion uusiutuville polttoaineille suunnitteleminen tukitoimien taso ja laajuus vaikuttavat positiivisesti puupohjaisten polttoaineiden kysyntään tulevaisuudessa, mutta niiden vaikutus näkyy viiveellä. Mikäli päästöoikeuden hintataso pysyy alhaisena, heikentää se L&T Biowatin puupohjaisten polttoaineiden kilpailukykyä.

Näkymät vuodelle 2011

Ympäristöpalveluissa jätehuollon ja kierrätysliiketoiminnan näkymät vuodelle 2011 ovat parantuneet. Teollisuuden nousevien käyntiasteiden arvioidaan kasvattavan jätevolyymeja ja prosessipuhdistus- ja materiaalihyötykäytöratkaisujen kysyntää. Kierrätysliiketoiminnan näkymiä parantavat kohonneet uusioraaka-aineiden hinnat ja jäteveron nousu.

Siivous- ja käyttäjäpalveluiden sekä Kiinteistönhoidon markkinoiden arvioidaan pysyvän haasteellisina.

Osakepääoman ja osakemäärän muutokset 30.9.2001–31.12.2010

Muutos	Osakepääoman muutos, €	Osakemäärän muutos, kpl	Osakepääoma, €	Osakkeiden määrä, kpl
30.9.2001–31.12.2003			7 913 154	15 826 308
Merkinnät optio-oikeuksilla vuoden 2004 aikana	35 390	106 170	7 948 544	15 897 088
Rahastoanti 1:1	7 948 544	15 897 088	15 897 088	31 794 176
Uusmerkintä 5:2 à 7,50 € *	3 171 029	6 342 058	19 068 117	38 136 234
31.12.2004			19 068 117	38 136 234
Merkinnät optio-oikeuksilla vuoden 2005 aikana	120 770	241 540	19 188 887	38 377 774
31.12.2005			19 188 887	38 377 774
Merkinnät optio-oikeuksilla vuoden 2006 aikana	75 200	150 400	19 264 087	38 528 174
31.12.2006			19 264 087	38 528 174
Merkinnät optio-oikeuksilla vuoden 2007 aikana	128 100	256 200	19 392 187	38 784 374
31.12.2007			19 392 187	38 784 374
Merkinnät optio-oikeuksilla vuoden 2008 aikana	7 250	14 500	19 399 437	38 798 874
31.12.2008			19 399 437	38 798 874
31.12.2009			19 399 437	38 798 874
31.12.2010			19 399 437	38 798 874

* Merkintäsuhde ennen rahastoantia

Osakepääoman ja osakemäärän muutokset vuosina 2010 ja 2009 on esitetty tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 23. Oma pääoma.

Kaupankäynti osakkeilla ja optio-oikeuksilla vuonna 2010

Yhtiön osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n keskusurten yhtiöiden listalla toimialaluokassa Teollisuus-tuotteet ja -palvelut. Kaupankäyntitunnus on LAT1V ja ISIN-koodi FI0009010854.

Yhtiön osakkeen vaihto ilman omia osakkeita NASDAQ OMX Helsingissä vuoden 2010 aikana oli 7 736 454 kappaletta, mikä on 20,0 % (25,9 %; 45,0 %) ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 111,1 miljoonaa euroa (126,9 milj. e; 287,9 milj. e). Korkein hinta oli 16,20 euroa ja alin 12,85 euroa. Kauden päätöskurssi oli 14,73 euroa. Yhtiöllä on 60 758 omaa osaketta. Yhtiön osakekannan markkina-arvo ilman omia osakkeita oli kauden lopussa 570,6 miljoonaa euroa (619,9 milj. e; 426,8 milj. e).

Kaupankäynti 2008-optio-oikeuksilla NASDAQ OMX Helsingissä alkoi 1.11.2010 (kaupankäyntitunnus LAT1VEW108).

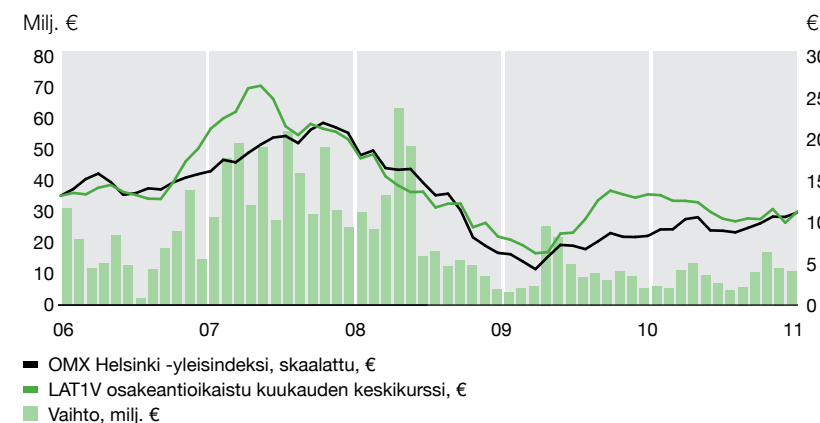
Omat osakkeet

Yhtiön hallussa oli vuoden alussa 30 000 omaa osaketta ja lopussa 60 758 omaa osaketta, jotka edustavat 0,2 prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä. Yhtiö osti yhtiökokouksen antaman valtuutuksen perusteella 80 000 osaketta 17.5.–2.6.2010 ja niiden hankintahinta oli yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Hallitus päätti 25.5.2010 suunnatusta maksuttomasta osakeannista, jossa luovutettiin 4.6.2010 yhteensä 49 242 kappaletta yhtiön hallussa olevia omia osakkeita yhtiön avainhenkilöille osana vuodelta 2009 maksettavia osakepalkkioita.

Osingonjakopolitiikka

Lassila & Tikanoja Oyj:n osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Lassila & Tikanojan osakkeiden osakeantioikaistu kurssikehitys ja vaihto

Hallituksen valtuutukset

Lassila & Tikanoja Oyj:n 31.3.2010 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla ja näiden osakkeiden luovuttamiseen. Omat osakkeet hankitaan muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa osakkeiden hankintahetken markkinahintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan ja luovuttamaan enintään 500 000 osaketta, joka on 1,3 % kokonaismäärästä. Hankintavaltuus on voimassa 18 kuukautta ja luovutusvaltuutus neljä vuotta. Valtuutukset kumoavat vuoden 2009 varsinaisessa yhtiökokouksessa annetun omien osakkeiden hankkimisvaltuutuksen ja osakeantivaltuutuksen.

Yhtiön hallituksella ei ole valtuutuksia vaihtovelkakirjan tai optio-oikeuksien liikkeelle laskemiseen.

Lunastusvelvollisuus

Yhtiöjärjestyksen 14 §:n mukaan osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista joko yksin tai lausekkeessa määrätyn mukaan yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa saavuttaa tai ylittää 33 1/3 tai 50 prosenttia, on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit.

Äänioikeuden rajoitukset

Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeenomistajan äänioikeus yhtiökokouksessa on rajoitettu viidesosaan yhtiökokouksessa edustetuista osakkeista.

Määräysvallan muutos

Yhteisyritys L&T Recoil Oy:n osakassopimuksen mukaan yhteisyrityksen osakkeiden luovutusoikeus on rajoitettu, ja sopimuksessa määritelty määräysvallan muutos emoyhtiöissä voi johtaa yhteisyrityksen osakkeisiin kohdistuvaan toisen osapuolen lunastusoikeuteen.

Tiivistelmä optio-ohjelmista 31.12.2010

	2005C	2008
Optioiden enimmäismäärä	230 000	230 000
Merkitsijät	37 avainhenkilöä	33 avainhenkilöä
L&T Advance Oy:n hallussa	30 000	62 000
Ulkona olevat optiot	200 000	168 000
Pörssilistalla alkaen	2.11.2009	1.11.2010
Osakkeiden merkintäaika	2.11.2009–31.5.2011	1.11.2010–31.5.2012
Osakkeen merkintähinta, €	26,87	16,27
Yksi optio-oikeus oikeuttaa merkitsemään osakkeita	1	1

Optio-oikeuksilla merkittyjen osakkeiden osinko-oikeus ja muut osakasoikeudet alkavat osakepääoman korotuksen tai uusien osakkeiden tultua rekisteröidyksi kaupparekisteriin.

Optio-ohjelmiin perustuvan osakemerkinnän ehdot

Osakkeen merkintähinta 2005C-optioilla on 26,87 euroa ja 2008-optioilla 16,27 euroa. Merkintähintoja alennetaan merkintähinnan määräytymisen jälkeen ja ennen osake-merkintää jaettavien osakekohtaisten osinkojen määrällä, joka ylittää yhteensä 70 % sen tilikauden osakekohtaisesta voitosta, jolta osinkoja jaetaan. Osakkeiden merkintäaika 2005C-optioilla on 2.11.2009–31.5.2011 ja 2008-optioilla 1.11.2010–31.5.2012.

Ulkona olevien optio-oikeuksien perusteella voidaan merkitä yhteensä 368 000 osaketta, mikä on 0,9 % yhtiön tämänhetkisestä osakemäärästä.

Optio-ohjelmia selostetaan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 24. Osakeperusteiset maksut. Optio-ohjelmien ehdot kokonaisuudessaan ovat luettavissa yhtiön konsernisivustolla.

Osakepohjainen kannustinohjelma

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti 24.3.2009 osakepohjaisen kannustinohjelman käyttöönotosta osana avainhenkilöstön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Palkkion maksaminen riippuu yhtiön hallituksen asettamien taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta, minkä perusteet hallitus päättää vuosittain. Vuodelta 2010 ei makseta palkkiota. Palkkion maksamisen perusteena oli konsernin EVA-tulos.

Ohjelmassa on kolme kalenterivuoden mittaista ansaintajaksoa, joista ensimmäinen alkoi 1.1.2009 ja viimeinen päättyi 31.12.2011. Mahdollinen palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavana kalenterivuonna osittain osakkeina ja osittain rahana. Rahana maksettava osuus kattaa palkkiosta aiheutuvat verot. Palkkion saaminen edellyttää työsuhteen jatkumista ja kannustinohjelmaan liittyy kielto luovuttaa osakkeita kahden vuoden kuluessa kunkin palkkiosuorituksen saamisesta. Tämän jälkeenkin johtoryhmän on omistettava osakkeita vähintään puolen vuoden ja muiden kolmen kuukauden bruttopalkan arvosta työsuhteen päättymiseen saakka.

Ohjelman perusteella voidaan luovuttaa yhteensä enintään 180 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta, jotka yhtiö hankkii osakemarkkinoilta. Vuoden 2011 alussa ohjelman piiriin kuuluu 23 henkilöä.

Osakkeenomistajat

Lassila & Tikanoja Oyj:llä oli vuoden 2010 lopussa 9 151 osakkeenomistajaa (7 595; 6 135). Hallintarekisteröityjen ja suorassa ulkomaisessa omistuksessa olevien osakkeiden osuus oli 12,6 prosenttia osakekannasta (9,6 %; 10,3 %).

Hallituksen ja toimitusjohtajan omistukset

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt omistivat 31.12.2010 yhteensä 3 418 771 yhtiön osaketta. Niiden osuus osake- ja äänimäärästä on 8,8 prosenttia. Toimitusjohtajan hallussa 31.12.2010 olleet optio-oikeudet oikeuttivat 60 000 osakkeen merkitsemiseen.

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 31.12.2010

	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
Yritykset ja asuntoyhtiöt	591	6,5	1 838 198	4,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	63	0,7	6 801 661	17,5
Julkisyhteisöt	30	0,3	8 010 720	20,6
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	224	2,4	4 908 687	12,7
Kotitaloudet	8 197	89,6	12 258 692	31,6
Ulkomaiset osakkeenomistajat	46	0,5	162 465	0,4
	9 151	100,0	33 980 423	87,5
Omat osakkeet			60 758	0,2
Hallintarekisteröidyt osakkeet			4 717 157	12,2
Yhteistilillä			40 536	0,1
Yhteensä			38 798 874	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2010

Osakkeita kpl	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1–1 000	7 608	83,1	2 144 050	5,5
1 001–5 000	1 105	12,1	2 456 560	6,3
5 001–10 000	192	2,1	1 417 982	3,7
10 001–100 000	199	2,2	5 617 766	14,5
100 001–500 000	31	0,3	5 475 000	14,1
yli 500 000	16	0,2	16 869 065	43,5
	9 151	100,0	33 980 423	87,6
Omat osakkeet			60 758	0,2
Hallintarekisteröidyt osakkeet			4 717 157	12,2
Yhteistilillä			40 536	0,1
Yhteensä			38 798 874	100,0

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2010

Osakkeenomistaja	Osakemäärä kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 854 858	7,4
2. Eevald ja Hilda Nissin Säätiö	2 413 584	6,2
3. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	2 256 397	5,8
4. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	1 974 240	5,1
5. Juhani Maijala	1 529 994	3,9
6. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 265 690	3,3
7. Tapiola-ryhmä	1 180 545	3,0
8. Nordea-rahastot	1 062 885	2,7
9. OP-Pohjola -ryhmä	833 650	2,1
10. Heikki Bergholm	776 807	2,0
11. Mikko Maijala	700 000	1,8
12. Kristiina Turjanmaa	585 842	1,5
13. Valtion Eläkerahasto	562 000	1,4
14. Aktia-rahastot	481 280	1,2
15. Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	440 000	1,1
16. Eeva Maijala	320 000	0,8
17. Oy Chemec Ab	300 000	0,8
18. Evli-rahastot	279 553	0,7
19. Sampo-rahastot	272 704	0,7
20. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	241 815	0,6
Yhteensä	20 331 844	52,4

Tiedot osakkeenomistajista perustuvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään osakasluetteloon. Tiedot osakkeista ja osakkeenomistajista ovat nähtävissä yhtiön konsernisivustolla. Tiedot päivitetään kerran kuukaudessa.

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2010	2009	2008	2007	2006
Osakekohtainen tulos, € (EPS)	0,68	0,85	1,03	0,83	0,90
Laimennettu osakekohtainen tulos, € (EPS)	0,68	0,85	1,03	0,82	0,90
Oma pääoma/osake, €	5,75	5,60	5,28	5,21	4,52
Osakekohtainen osinko, €	0,55*	0,55	0,55	0,55	0,55
Osinko tuloksesta, %	81,4*	64,4	53,4	66,7	61,1
Efektiiivinen osinkotuotto, %	3,7*	3,4	5,0	2,4	2,5
Hinta/voitto-suhde (P/E)	21,8	18,7	10,7	27,5	24,1
Liiketoiminnan rahavirta/osake, €	1,65	1,71	1,82	1,43	1,82

Osakeantioikaistu tilikauden

alin kaupantekokurssi, €	12,85	9,16	10,26	20,03	14,75
ylin kaupantekokurssi, €	16,20	17,19	23,00	27,96	22,46
keskikurssi, €	14,36	12,61	16,50	23,59	16,99
päätöskurssi, €	14,73	15,99	11,00	22,70	21,66

Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. €	570,6	619,9	426,8	880,4	834,5
---	-------	-------	-------	-------	-------

Ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä

keskimäärin vuoden aikana	38 748 649	38 780 589	38 796 135	38 670 047	38 444 950
vuoden lopussa	38 738 116	38 768 874	38 798 874	38 784 374	38 528 174
keskimäärin vuoden aikana, laimennettu	38 772 906	38 784 285	38 816 873	38 843 151	38 600 805
Vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä, kpl	7 816 454	10 089 598	17 452 448	19 802 194	12 807 684
% keskimääräisestä osakemäärästä	20,2	26,0	45,0	51,2	33,3
Osakkeiden vaihto, 1 000 €	112 270	127 213	287 928	467 215	217 562

* Hallituksen ehdotus

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2010	2009	2008	2007	2006
Liikevaihto, milj. €	598,2	582,3	606,0	554,6	436,0
Liikevoitto, milj. €	40,2	50,3	55,5	48,8	50,2
% liikevaihdosta	6,7	8,6	9,2	8,8	11,5
Voitto ennen veroja, milj. €	36,0	45,0	50,7	44,5	48,5
% liikevaihdosta	6,0	7,7	8,4	8,0	11,1
Tilikauden voitto, milj. €	26,2	33,1	40,0	32,2	35,3
% liikevaihdosta	4,4	5,7	6,6	5,8	8,1
Tilikauden voitto emoyhtiön omistajille, milj. €	26,2	33,1	40,0	31,9	34,6
% liikevaihdosta	4,4	5,7	6,6	5,8	7,9
EVA, milj. €	10,1	16,5	25,0	23,0	28,6
Liiketoiminnan rahavirta, milj. €	63,8	66,2	70,4	55,4	69,9
Taseen loppusumma, milj. €	483,7	496,4	477,7	438,3	352,6
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	11,9	15,7	19,6	17,0	21,2
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	11,6	14,5	17,1	17,6	21,0
Omavaraisuusaste, %	46,5	44,1	43,2	46,6	50,4
Gearing, %	50,3	53,5	58,8	42,7	29,7
Korolliset nettovelat, milj. €	112,3	116,3	120,5	86,4	52,5
Bruttoinvestoinnit, milj. €	39,3	44,9	84,2	93,2	47,2
% liikevaihdosta	6,6	7,7	13,9	16,8	10,8
Poistot ja arvonalentumiset, milj. €	43,9	40,3	41,0	33,4	28,2
Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin	7 835	8 113	8 363	7 819	6 775
Henkilöstö 31.12., kokoaikaiset ja osa-aikaiset yhteensä	8 732	8 743	9 490	9 387	8 328

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Osakekohtainen tulos	=	$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$	
Laimennettu osakekohtainen tulos	=	$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu laimennettu lukumäärä keskimäärin (liitetieto 10. Osakekohtainen tulos)}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$	
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{tilikauden osakekohtainen osinko}}{\text{tilikauden jälkeen tapahtuneiden osakeantien oikaisukerroin}}$	
Osinko tuloksesta, %	=	$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{osakekohtainen tulos}} \times 100$	
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{tilikauden päätöskurssi}} \times 100$	
Hinta/voitto-suhde (P/E)	=	$\frac{\text{tilikauden päätöskurssi}}{\text{osakekohtainen tulos}}$	
Liiketoiminnan rahavirta/osake	=	$\frac{\text{liiketoiminnan nettorahavirta rahoituslaskelmasta}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$	
Osakekannan markkina-arvo	=	osakkeiden laimentamaton lukumäärä vuoden lopussa x tilikauden päätöskurssi	
EVA	=	liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus WACC 2010: 8,70 % WACC 2009: 9,40 % WACC 2008: 9,30 % WACC 2006-2007: 8,75 %	
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	=	$\frac{\text{tilikauden voitto}}{\text{oma pääoma (keskiarvo)}} \times 100$	
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	=	$\frac{(\text{voitto ennen veroja} + \text{rahoituskulut})}{(\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskiarvo)})} \times 100$	
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{oma pääoma}}{(\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot})} \times 100$	
Gearing, %	=	$\frac{\text{korolliset nettovelat}}{\text{oma pääoma}} \times 100$	
Korolliset nettovelat	=	korollinen vieras pääoma - likvidit varat	
Operatiivisen toiminnan liikevoitto	=	liikevoitto +/- kertaluonteiset erät	

Konsernituloslaskelma

1.1.-31.12. 1 000 €	Liitetieto	2010	%	2009	%
Liikevaihto	1	598 193	100,0	582 306	100,0
Myytäjä suoritteita vastaavat kulut		-531 066	-88,8	-505 699	-86,8
Bruttokate		67 127	11,2	76 607	13,2
Liiketoiminnan muut tuotot	6	2 708	0,5	2 425	0,4
Myyntin ja markkinoinnin kulut		-13 779	-2,3	-14 636	-2,5
Hallinnon kulut		-10 519	-1,8	-11 705	-2,0
Liiketoiminnan muut kulut	6	-2 686	-0,4	-2 427	-0,4
Arvon alentuminen	13	-2 632	-0,4		
Liikevoitto	3, 5	40 219	6,7	50 264	8,6
Rahoitustuotot	8	1 053	0,2	1 290	0,2
Rahoituskulut	8	-5 282	-0,9	-6 528	-1,1
Voitto ennen veroja		35 990	6,0	45 026	7,7
Tuloverot	9	-9 786	-1,6	-11 881	-2,0
Tilikauden voitto		26 204	4,4	33 145	5,7
Tilikauden voiton jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille		26 188		33 140	
Määräysvallattomille omistajille		16		5	
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:					
Osakekohtainen tulos, €	10	0,68		0,85	
Laimennettu osakekohtainen tulos, €		0,68		0,85	

Laaja konsernituloslaskelma

1.1.-31.12. 1 000 €	Liitetieto	2010	2009
Tilikauden voitto		26 204	33 145
Muut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen			
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos		223	-343
Myytävässä olevat lyhytaikaiset sijoitukset	8		
Voitot kaudella		-58	-21
Luokittelun muutoksesta johtuvat oikaisut			
Myytävässä olevat lyhytaikaiset sijoitukset		-58	-21
Muuntoerot		792	324
Muut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		957	-40
Tilikauden laaja tulos, verojen jälkeen		27 161	33 105
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		27 130	33 020
Määräysvallattomille omistajille		31	85

Lisätietoja laajan konsernituloslaskelman veroista on liitetiedossa 9. Tuloverot. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitase

31.12. 1 000 €	Liitetieto	2010	%	2009	%
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet	12				
Liikearvo		113 467		113 771	
Hankittu sopimuskanta		4 736		6 232	
Kilpailukieltosopimukset		10 023		11 641	
Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista		1 229		3 194	
Muut aineettomat hyödykkeet		13 226		13 579	
		142 681	29,5	148 417	29,9
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14				
Maa-alueet		4 671		4 015	
Rakennukset ja rakennelmat		78 908		72 072	
Koneet ja kalusto		111 733		110 817	
Muut aineelliset hyödykkeet		85		81	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		5 303		14 666	
		200 700	41,5	201 651	40,6
Muut pitkäaikaiset varat					
Myytävissä olevat sijoitukset	17, 30	598		525	
Rahoitusleasingsaamiset	18, 30	3 547		4 425	
Laskennalliset verosaamiset	9	3 924		2 147	
Muut saamiset	30	3 401		726	
		11 470	2,4	7 823	1,6
Pitkäaikaiset varat yhteensä		354 851	73,3	357 891	72,1
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	19	27 957		32 842	
Myyntisaamiset ja muut saamiset	20, 30	85 662		77 702	
Johdannaissaamiset	30, 31	407			
Ennakkomaksut		317		370	
Myytävissä olevat sijoitukset	21, 30	9 895		18 484	
Rahavarat	22, 30	4 653		9 099	
Lyhytaikaiset varat yhteensä		128 891	26,7	138 497	27,9
Varat yhteensä		483 742	100,0	496 388	100,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

31.12. 1 000 €	Liitetieto	2010	%	2009	%
OMA PÄÄOMA JA VELAT					
Oma pääoma					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	23				
Osakepääoma		19 399		19 399	
Ylikurssirahasto		50 673		50 673	
Muut rahastot		-2 141		-3 084	
Kertyneet voittovarot		128 597		116 874	
Tilikauden voitto		26 188		33 140	
		222 716		217 002	
Määräysvallattomien omistajien osuus		278		247	
Oma pääoma yhteensä		222 994	46,1	217 249	43,8
Velat					
Pitkäaikaiset velat					
Laskennalliset verovelat	9	33 718		33 622	
Eläkeveloitteet	25	615		671	
Varaukset	26	2 748		2 100	
Lainat	27, 30	95 563		120 969	
Muut velat	28, 30	364		1 510	
		133 008	27,5	158 872	32,0
Lyhytaikaiset velat					
Lainat	27, 30	31 261		22 890	
Ostovelat ja muut velat	29, 30	94 891		94 130	
Johdannaisvelat	30, 31	1 173		1 073	
Verovelat		15		2 119	
Varaukset	26	400		55	
		127 740	26,4	120 267	24,2
Velat yhteensä		260 748	53,9	279 139	56,2
Oma pääoma ja velat yhteensä		483 742	100,0	496 388	100,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

1 000 €	Liitetieto	2010	2009
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto		26 204	33 145
Oikaisut	33	59 522	59 192
Tulorahoitus ennen käyttöpääoman muutosta		85 726	92 337
Käyttöpääoman muutos			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-6 118	-4 654
Vaihto-omaisuuden muutos		4 874	-14 022
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-918	6 689
Käyttöpääoman muutos		-2 162	-11 987
Maksetut korot		-5 409	-7 511
Saadut korot		914	1 505
Maksetut verot		-15 259	-8 156
Liiketoiminnan nettorahavirta		63 810	66 188
Investointien rahavirta			
Hankitut tytäryritykset ja liiketoiminnat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	2	-1 655	-1 747
Myydyt tytäryritykset ja liiketoiminnat vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	33	199	197
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-36 003	-42 735
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit		3 655	4 328
Investoinnit myytävissä oleviin sijoituksiin		-74	-54
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos		-2 673	-13
Myytävissä olevien pitkäaikaisten sijoitusten myynnit			7
Saadut osingot investoinneista		1	1
Investointien nettorahavirta		-36 550	-40 016
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten lainojen muutos		5 091	-12 044
Pitkäaikaisten lainojen nostot			43 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-23 166	-34 388
Omien osakkeiden hankinta		-1 125	-356
Maksetut osingot		-21 301	-21 318
Rahoituksen nettorahavirta		-40 501	-25 106
Likvidien varojen nettomuutos			
Likvidit varat tilikauden alussa		-13 241	1 066
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		27 583	26 517
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		206	28
Myytävissä olevien lyhytaikaisten sijoitusten käyvän arvon muutos			-28
Likvidit varat taseessa tilikauden lopussa	22	14 548	27 583

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

1 000 €	Liitetieto	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Arvonmuutos- ja muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräysvallat- tomien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2009		19 399	50 673	-2 964	137 768	204 876	162	205 038
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	24				757	757		757
Omien osakkeiden hankinta	23				-356	-356		-356
Osingonjako	11				-21 295	-21 295		-21 295
Kauden laaja tulos				-120	33 140	33 020	85	33 105
Oma pääoma 31.12.2009		19 399	50 673	-3 084	150 014	217 002	247	217 249
Oma pääoma 1.1.2010		19 399	50 673	-3 084	150 014	217 002	247	217 249
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	24				386	386		386
Omien osakkeiden hankinta	23				-489	-489		-489
Osingonjako	11				-21 313	-21 313		-21 313
Kauden laaja tulos				943	26 187	27 130	31	27 161
Oma pääoma 31.12.2010		19 399	50 673	-2 141	154 785	222 716	278	222 994

Lisätietoja omasta pääomasta on liitetiedossa 23. Oma pääoma, ja omaan pääomaan kirjatuista veroista liitetiedossa 9. Tuloverot. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Perustiedot

Lassila & Tikanoja Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiön rekisteröity osoite on Hopeatie 2, 00440 Helsinki. Konserni, jonka muodostavat emoyhtiö Lassila & Tikanoja Oyj ja sen tytäryritykset (L&T), on erikoistunut ympäristönhuoltoon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitoon. Yhtiö on merkittävä puupohjaisten biopolttoaineiden, kierrätyspolttoaineiden ja uusioraaka-aineiden toimittaja. Konsernilla on toimintaa Suomessa, Ruotsissa, Latviassa ja Venäjällä.

Lassila & Tikanoja Oyj:n osake noteerataan NASDAQ OMX Helsingissä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa yhtiön konsernisivustolta www.lassila-tikanoja.com tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta PL 28, 00441 Helsinki.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 2. päivänä helmikuuta 2011 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen tärkeimmät laatimisperiaatteet on esitetty alla. Samoja periaatteita on käytetty yhdenmukaisesti kaikissa esitetyissä tiedoissa, ellei erikseen toisin ole mainittu.

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2010 voimassa olleita IFRS- ja IAS- standardeja sekä IFRIC- ja SIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien, kirjanpito- ja yhteisölain säädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu euroissa ja se esitetään tuhansina euroina. Tilinpäätös perustuu alkuperäisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta sellaisia myytävissä olevia sijoituksia, joiden käypä arvo voidaan määrittää markkinahintojen avulla, ja johdannaissopimuksia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Osakeperusteiset maksut on kirjattu käypään arvoon niiden myöntämispäivänä.

Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Lassila & Tikanoja Oyj:n sekä kaikki tytäryritykset, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli 50 %:n osuus äänimäärästä. Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, jolloin L&T on saanut määräysvallan, siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tytäryritykset sisällytetään tilinpäätökseen käyttäen hankintamenotelmiä. Hankintamenoa määritettäessä otetaan huomioon käypiin arvoihin arvostetut vastikkeeksi annetut varat ja vastuulle otetut velat sekä hankinnasta välittömästi johtuneet menot. Hankitut, yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetken käypiin arvoihin. Se määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen nettovarojen käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi. Jos hankintameno on pienempi kuin hankitun tytäryhtiön nettovarojen käypä arvo, erotus kirjataan suoraan tuloslaskelmaan. Ennen vuotta 2004 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisten osalta liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa. Näiden hankintojen tilinpäätöskäsittelyyn sovelletaan siirtymästandardia, eikä hankintamenoilaskelmia ole laadittu uudelleen IFRS 3:n mukaisiksi konsernin avaavaa IFRS-tasetta (1.1.2004) laadittaessa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Tilikauden voiton jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään tuloslaskelman yhteydessä ja määräysvallattomille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa konsernin omassa pääomassa. Määräysvallattomien omistajien osuus kertyneistä tappioista kirjataan konsernitilinpäätökseen enintään sijoituksen määrään saakka.

Samana määräysvallan alaisten yhteisöjen väliset liiketoimintojen yhdistämiset on käsitelty alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, sillä nämä hankinnat eivät sisälly IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistämiset -standardin soveltamisalaan. Vähemmistöosuuksien hankinnoissa hankintameno ja hankitun oman pääoman välinen erotus kirjataan liikearvoksi.

Yhteisytykset ovat yrityksiä, joissa L&T käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä määräysvaltaa. Yhteisytykset yhdistellään suhteellista yhdistelytapaa käyttäen rivi riviltä. Konsernitilinpäätös sisältää L&T:n osuuden yhteisytysten varoista, veloista, tuotoista, kuluista ja vastuista.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Konserniin kuuluvien tytäryritysten tilinpäätökseen sisältyvät erät mitataan sen taloudellisen ympäristön valuutassa,

jossa kukin tytäryritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluut-ta). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on emoyhtiön toimintavaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi tapahtumapäivän valuuttakursseihin. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Ei-monetaariset erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin. L&T:llä ei ole ulkomaan rahan määräisiä ei-monetaarisia eriä, jotka arvostettaisiin käypiin arvoihin. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle, ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Niiden konserniyritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi tilikauden keskikursseihin ja taseet tilinpäätöspäivän valuuttakursseihin. Tilikauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan oman pääoman muuntoerorahastoon. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenojen eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muuntoerorahastoon. Osana tytäryhtiöiden nettosijoitusta käsitellään pitkäaikaiset lainasaamiset, joiden suorittamista ei ole suunniteltu ja joiden suorittaminen ei ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Myös näiden saamisten aiheuttamat muuntoerot kirjataan muuntoerorahastoon. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myynnistä syntyvää kokonaisvoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankinnasta syntyvät liikearvot ja näiden yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen kohdistukset on käsitelty kyseisten yksiköiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen.

Tuloutusperiaatteet

Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Mikäli laitoksilla valmistetaan myytäviä materiaaleja, kirjataan materiaalien hankintameno vaihto-omaisuuteen. Mikäli käsiteltävällä materiaalilla ei ole myyntihintaa, kirjataan kustannusvaraukset siirtovelkoihin.

Tuotot myydyistä tavaroista kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle ja tuoton määrä on määritettävissä luotettavasti.

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla ja alennuksilla.

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä. Konsernin osinkotuotot ovat vähäiset ja ne kirjataan

oikeuden syntymishetkellä, mikäli tieto osingoista saadaan tällöin. Muutoin ne kirjataan maksupäivänä.

Pitkäaikaishankkeet

Pitkäaikaishankkeen tulot ja menot kirjataan tuotoiksi ja kuluiksi valmistumisasteen perusteella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Kaatopaikkojen sulkemisurakat ovat osatuloutettavia pitkäaikaishankkeita, joiden aloitus ja valmistuminen ajoittuvat eri tilikausille. Hankkeen valmistumisaste määritellään tarkasteluhetkeen mennessä suoritetusta työstä aiheutuneiden menojen osuutena hankkeen arvioiduista kokonaismenoista. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat suuremmat kuin hankkeesta laskutettu määrä, erotus esitetään taseessa erässä siirtosaamiset. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat pienemmät kuin hankkeen laskutus, erotus esitetään erässä saadut ennakot.

Silloin kun pitkäaikaishankkeen lopputulosta ei voida arvioida luotettavasti, hankkeesta johtuvat menot kirjataan kuluksi samalla tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet ja hankkeesta saatavia tuottoja kirjataan vain siihen määrään asti, kuin toteutuneita menoja vastaava rahamäärä on saatavissa. Mikäli on todennäköistä, että hankkeen valmiiksi saamiseen tarvittavat kokonaismenot ylittävät hankkeesta saatavat kokonaistulot, odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

Pilaantuneiden maiden vastaanottoa ei ole käsitelty pitkäaikaishankkeena, koska hankkeiden lopputulokset eivät ole arvioitavissa luotettavasti. Varovaisuuden periaatteen mukaan tuloutus tapahtuu vasta, kun maat on loppusijoitettu. Hankkeiden menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimuskustannukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Uusien palvelukonseptien antamat hyödyt ovat todennettavissa vasta niin myöhäisessä vaiheessa, että aktivoitavaksi jäävä osuus on epäolennainen ja näin ollen aktivointia ei tehdä.

Taseeseen on aktivoitu ohjelmistoprojekteista kehitysmenoja, joista on tarkempi kuvaus seuraavassa kohdassa.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Liikearvo on se osa hankintamenoista, joka ylittää L&T:n osuuden hankittujen yritysten nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankintahetkellä. Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan se testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Taseessa liikearvot esitetään alkuperäiseen hankintamenoona vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen yhdistämisisä hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon. Aineettomien

Yhteisyritys L&T Recoil

Yhteisyritys L&T Recoil

hyödykkeiden taloudellisen vaikutusajan arvioidaan olevan rajallinen tai rajoittamaton. L&T:llä liiketoimintojen yhdistämisissä kirjatut aineettomat hyödykkeet ovat mm. asiakkassuhteita, kilpailukieltosopimuksia ja ympäristölupia. Niillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, joka vaihtelee kolmesta kolmeentoista vuoteen.

Muut aineettomat hyödykkeet ovat pääasiassa ohjelmistoja ja ohjelmistolisenssejä.

Ohjelmistoprojektien kustannukset aktivoidaan muihin aineettomiin hyödykkeisiin siitä lähtien kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämisvaiheeseen ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke. Tällaisen aineettoman hyödykkeen tulee tuottaa L&T:lle vastaista taloudellista hyötyä, joka ylittää sen kehittämisestä syntyneet menot. Hankintameno käsittää kaikki menot, jotka johtuvat välittömästi omaisuuserän saattamisesta valmiiksi toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Suurimmat menoerät ovat ulkopuolisille maksetut konsulttipalkkiot ja oman henkilöstön palkka- ja muut kustannukset.

Ohjelmistojen ja ohjelmistolisenssien poistoaika on viisi vuotta.

Yhteisyritys L&T Recoil

Yhteisyritys L&T Recoil

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen omaisuuserän hankkimisesta. Yhteisyritys L&T Recoilin regenerointilaitoksen rakentamiseen liittyvät rahoituskulut on aktivoitu osana investoinnin hankintamenoa ja poistetaan kymmenessä vuodessa. L&T Recoilin lainat on otettu regenerointilaitoksen rakentamista varten, joten hankintamenuon on aktivoitu todelliset vieraan pääoman menot.

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Taseessa aineellinen käyttöomaisuus esitetään vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta uusia kaatopaikkoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikoja muutetaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Yhteisyritys L&T Recoil

Tilinpäätöksen poistot perustuvat seuraaviin arviointeihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Rakennukset ja rakennelmat	5–30 vuotta
Kuljetusvälineet	6–15 vuotta
Koneet ja kalusto	4–15 vuotta

Yhteisyritys L&T Recoil

Vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneisiin kaatopaikkoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuva poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Menetelmä kuvaa tasapoistoa

Yhteisyritys L&T Recoil

Yhteisyritys L&T Recoil

paremmin sitä, miten konserni odottaa saavansa läjitysalueista taloudellista hyötyä.

Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripuiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitokustannukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- ja parannushankkeiden menot kirjataan taseeseen, jos on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksesta ja käytöstä poistamisesta johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvojen erotuksena ja kirjaataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Arvonalentumiset

Omaisuu den tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä arvonalentumistestausta varten. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut.

Liikearvojen arvonalentumistestit tehdään vuosittain tai aina, kun viitteitä arvon alenemisesta ilmenee. Kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään sekä käyttöarvoon että nettomyyntihintaan perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot kuuluvat. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuvalla arvonalentumistappiolla vähennetään ensin rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ovat ohjelmistoprojekteja, joille ei voida tehdä erillisiä arvonalentumistestejä, koska niillä ei ole itsenäistä rahavirtaa. Jos tilikauden päättyessä todetaan, että projektit aiotaan saattaa loppuun ja ottaa ohjelmistot käyttöön, arvonalennukselle ei ole tarvetta. Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan kuitenkin osana sitä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, johon ne kuuluvat.

Yhteisyritys L&T Recoil

Yhteisyritys L&T Recoil

Vuokrasopimukset

Ympäristöpalvelut-toimiala vuokraa asiakkaille laitteita, esimerkiksi jätepuristimia, pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla, joiden mukaan olennainen osa omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista siirtyy vuokralle ottajalle. Tällaiset sopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi ja niihin tehty nettosijoitus kirjataan sopimuksen alkamishetkellä myyntisaamiseksi. Kukin vuokraerä jaetaan rahoitus-tuotoksi ja myyntisaamisen lyhennykseksi. Rahoitustuotot kohdistetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle saamiselle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen tuottoprosentti.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle otetut hyödykkeet kirjataan aineelliseen käyttöomaisuuteen. Ne merkitään taseeseen määrään, joka on hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo, ja poistetaan vuokrasopimuksen voimassaoloaikana tai sitä lyhyempänä taloudellisena vaikutusaikana. Jos kuitenkin on kohtuullisen varmaa, että vuokralle otetun hyödykkeen omistusoikeus siirtyy L&T:lle vuokrakauden päättymiseen mennessä, poistot hyödykkeestä tehdään kuten vastaavasta L&T:n omistamasta hyödykkeestä. Sopimuksista johtuvat veloitteet kirjataan lainoihin. Kukin vuokraerä jaetaan rahoitus-kuluksi ja velan lyhennykseksi. Rahoituskulut kohdistetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Sellaiset hyödykkeiden ja toimitilojen vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut säilyvät olennaisilta osin vuokranantajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niihin liittyvät vuokrat kirjataan tasasuuruisina erinä vuokra-ajan kuluessa tuotoiksi tai kuluiksi riippuen siitä, onko L&T vuokralle antajana vai ottajana. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet kirjataan aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja poistetaan taloudellisena vaikutusaikana kuten vastaavat omassa käytössä olevat käyttöomaisuushyödykkeet.

Yhteisyritys L&T Recoil on tehnyt vedyn, kuumaöljyn ja höyryn hankintaa koskevan ostosopimuksen. Sopimuksen perusteella L&T Recoil on sitoutunut ostamaan niitä tuottavien laitosten tuotannon kokonaisuudessaan regenerointilaitoksensa käyttöön. Ostosopimuksen on määriteltävä sisältävän IFRIC 4:n mukaisen vuokrasopimuksen. Se on luokiteltu IAS 17:n mukaiseksi rahoitusleasingsopimukseksi, jonka voimassaoloaika on sama kuin ostosopimuksen.

Yhteisyritys L&T Recoil

Yhteisyritys L&T Recoil

Rahoitusinstrumentit
Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin sijoituksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sekä muihin velkoihin. Luokittelu tehdään hankinnan yhteydessä hankinnan tarkoituksen perusteella.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun oikeudet omaisuuserän rahavirtoihin lakkaavat tai

Yhteisyritys L&T Recoil

Yhteisyritys L&T Recoil

kun siihen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet merkittäviltä osin L&T:n ulkopuolelle.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Myyntisaamiset ja muut saamiset sisältyvät tähän ryhmään ja ne merkitään taseeseen alkuperäisen arvon mukaisina vähennettynä hyvityksillä ja arvonalentumistappioilla.

Myytävissä olevat sijoitukset sisältävät osakkeita sekä sijoitus- ja yritystodistuksia. Ryhmään määritellään kuuluviksi toisaalta varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat, ei-tuotantokäytössä olevat rahoitusvarat ja toisaalta sellaiset rahoitusvarat, joita voidaan myydä liiketoiminnassa tarvittavan käyttöpääoman hankkimiseksi. Ryhmään kuuluvat rahoitusinstrumentit arvostetaan käypään arvoon. Kaikki noteeraamattomat osakkeet konserni on kuitenkin arvostanut hankintamenuon tai tätä alempaan arvoon, mikäli niistä on kirjattu arvonalentumistappio. Näiden osakkeiden markkinat ovat epäaktiiviset eikä niiden käypä arvo ole luotettavasti määriteltävissä.

Silloin kun myytävissä olevat sijoitukset on tarkoitus pitää yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä lukien, ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Kaikki niiden ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä. Mahdollinen sijoitus- ja yritystodistusten käyvän arvon muutos kaupantekopäivän ja selvityspäivän välisenä aikana kirjataan omaan pääomaan.

Tilinpäätöksissä myytävissä olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja. Niiden käyvän arvon muutokset merkitään verovaikutus huomioon ottaen arvonmuutosrahastoon omaan pääomaan ja kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan, kun sijoitus myydään tai se erääntyy. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos siirretään tuloslaskelmaan myös silloin, kun sijoituksen käypä arvo on pysyvästi alentunut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat ovat suojauslaskennan ulkopuolella olevia johdannaisopimuksia. Niitä koskevat latimisperiaatteet on esitetty alla kohdassa Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta.

L&T:n ottamat lainat kirjataan selvityspäivänä taseeseen alun perin saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta tai liikkeellelaskusta välittömästi johtuvat transaktiokustannukset. Myöhemmin lainat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon.

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat kirjataan taseeseen alkuperäiseen arvoonsa. Niiden käypä arvo on sama tai lähellä sitä.

Yhteisyritys L&T Recoil

Yhteisyritys L&T Recoil

Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta
Rahoituspolitiikkansa mukaisesti L&T käyttää johdannaisopimuksia pienentääkseen korko-, hyödyke- ja valuuttakurssimuutoksiin liittyviä rahoitusriskejä. L&T:n

tekemät johdannaissopimukset ovat olleet koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty vaihtuvakorkoisten lainojen rahavirran suojaamiseksi korkoriskiltä, ja hyödyke-swap-sopimuksia, jotka on tehty tulevien dieselostojen hintavaihteluiden tasaamiseksi, sekä valuuttatermiinisopimuksia, jotka on tehty valuuttamääräisten ostojen suojaamiseksi valuuttariskiltä.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun perin hankintamenuon, joka on niiden käypä arvo hankintahetkellä. Hankinnan jälkeen ne arvostetaan kunkin tilinpäätöshetken käypiin arvoihin. Koronvaihtosopimusten, hyödykeswap-sopimusten ja valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin. Käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla.

Kaikki korko-, hyödyke- ja valuuttasuojaukset täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset. Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan yhdenmukaisesti alla olevan kohde-etuuden kanssa. Johdannaissopimukset määritellään syntymishetkellään tulevien kassavirtojen ja ennustettujen ostojen suojauksiksi (rahavirtasuojaus) tai johdannaissopimuksiksi, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa (taloudellinen suojaus).

L&T soveltaa rahavirran suojauslaskentaa koronvaihtosopimukseen ja hyödykejohdannaissopimukseen. L&T dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välisen suhteen sekä konsernin riskienhallintavoitteet ja suojausstrategian. Itsenäiseen ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojausta johdannaisilla ei konsernissa tehdä.

L&T dokumentoi ja arvioi suojauksen alkaessa ja jokaisen osavuositarkastuksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän rahavirtojen muutokset.

Siltä osin kuin rahavirran suojaus on tehokas, suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Kun suojausinstrumentti erääntyy, kun se myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täytä IAS 39:n vaatimuksia, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan, kunnes suojattava rahavirta toteutuu. Jos suojattavan rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Suojaussuhteen tehoton osuus merkitään myös välittömästi tuloslaskelmaan.

Lainasopimuksiin sisältyvien korko-optioiden taloudelliset ominaispiirteet ja riskit ovat läheisesti lainasopimukseen liittyviä kytkettyjä johdannaisia, joita L&T ei IAS 39:n mukaisesti käsittele kirjanpidossa erillään pääsopimuksista.

Valuuttatermiinisopimukseen ei ole sovellettu IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ja niiden käypien arvojen

muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuotoksi tai -kuluksi. Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi rahoitusvaroiksi ja -veloiksi.

Kaikkien johdannaisten positiiviset käyvät arvot kirjataan taseeseen johdannaissaamisiin. Johdannaisten negatiiviset käyvät arvot kirjataan vastaavasti johdannaisvelkoihin. Kaikki johdannaisten käyvät arvot sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin tai velkoihin.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisen rahan, vaadittaessa nostettavat pankkitalletukset ja muut lyhytaikaiset likvidit sijoitukset. Niiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta hankinta-ajankohdasta. Ne kirjataan selvityspäivänä ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon. Valuuttamääräiset erät on muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän keskikursseja.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa viitteitä siitä, että jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Mikäli arvonalentumisesta on näyttöä, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen osakkeiden arvonalentumistappiota ei peruuteta tuloslaskelman kautta kuten korkoinstrumenteista kirjattu arvonalentumistappion myöhempi peruuntuminen.

Epävarmat saamiset arvioidaan kuukausittain suoritettavan tarkastelun perusteella. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että saamisten tasearvo on suurempi kuin niistä kerryttävissä oleva rahamäärä, erotus kirjataan arvonalentumistappiona tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin. Kriteerinä saamisen arvonalentumistappion kirjaamiseen pidetään velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, yrityssaneerausta, perintätoimiston antamaa luottotappiosuosituusta tai maksujen pitkäaikaista laiminlyöntiä. Mikäli saamisten tasearvon ja niistä kerryttävissä olevan rahamäärän erotus myöhemmin pienenee, arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot. L&T Biowatin, L&T Recoilin ja ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Muut varastot määritetään fifo-periaatteella.

Kierrätyslaitoksilla valmistetaan kierrätysmateriaaleista myytäviä uusioraaka-aineita. Näiden materiaalien varastojen hankintamenu muodostuu materiaalikustannuksista,

välittömistä palkoista, muista välittömistä valmistusmenoista sekä osuudesta muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella.

Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet

Eläkejärjestely luokitellaan etuuspohjaisiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkkeistä eikä sillä ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee. L&T:n eläkejärjestelyt noudattavat kunkin maan paikallisia sääddöksiä ja käytäntöjä ja ovat pääosin maksupohjaisia.

L&T:llä on pieniä, pääosin yrityskauppojen mukana tulleita, etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Näistä etuuspohjaisista eläkkeistä osa on konsernin omalla vastuulla ja osalle on otettu eläkevakuutus. Velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa diskonttokorko perustuu swap-korkokäyrään lisättyä riskipreemiolla ja laskettavan eläkevastuun arvioituun keston. Riskipremio perustuu sellaisten yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin, joiden luottokelpoisuusluokitus on AAA. Taseeseen kirjattavan eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina, kirjaamattomien vakuutusmaatattisten voittojen ja tappioiden osuus sekä mahdolliset takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan järjestelmään kuuluvien henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteista tai 10 % varojen käyvästä arvosta.

Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä sinä aikana, jonka kuluessa ne vapaakirjautuvat.

Osakeperusteiset maksut

IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardia on sovellettu sellaisiin osakepalkkio- ja optiojärjestelyihin, jotka on myönnetty 7.11.2002 jälkeen ja joihin ei ole syntynyt oikeutta ennen 1.1.2005.

Optiojärjestelyt

Optiojärjestelyn kulukirjaus perustuu etuisuuden myöntämispäivänä määriteltyyn käypään arvoon ja myönnettyjen etuisuuksien lopulliseen lukumäärään. Käypä arvo määri-

tetään Black-Scholes -optionhinnoittelumallin perusteella. Myöntämispäivän käypä arvo kirjataan kuluksi tasaerinä oikeuden syntymisanjakson aikana. Kulukirjaus on tältä osin peruuttamaton riippumatta siitä, onko etuisuuden saaja myöhemmin toteuttanut saamansa osakeoption. Tuloslaskelmaan tehdyn kirjauksen vastaerä merkitään aina omaan pääomaan eikä kirjaus siten kokonaisuutena vaikuta yhtiön oman pääoman määrään.

Ei-markkinaperusteisia ehtoja ei oteta huomioon myönnetyn etuisuuden käyvän arvon määrittämisessä. Myöntämispäivänä optioiden palautumaksi on oletettu 0 %. Toteutettavien optioiden arvioitu lukumäärä tarkastetaan neljännesvuosittain ja kulukirjaukseen sisällytettävien etuisuuksien lukumäärä oikaistaan vastaamaan sitä lukumäärää, johon odotetaan syntyvän lopullinen oikeus etuisuuden syntymisjakson täytyttyä. Mahdollisten muutosten vaikutukset kirjataan tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan.

Kun optioita toteutetaan, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset kirjataan omaan pääomaan. Ennen uuden osakeyhtiölain voimaantuloa päätettyihin optioihin perustuvista osakemerkinnöistä saadut rahasuoritukset kirjataan järjestelyn ehtojen mukaisesti osakepääomaan ja ylikurssirahastoon. Tällaisia ovat vuosina 2005 päätetyt optiot. Uuden osakeyhtiölain voimaantulon jälkeen päätetyissä optiojärjestelyissä osakemerkinnöistä saadut varat oikaistuna mahdollisilla transaktiomenoilla kirjataan järjestelyn ehtojen mukaisesti sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Tällaisia ovat vuonna 2008 päätetyt optiot.

Osakepalkkiojärjestelmä

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 24.3.2009 osakepohjaisen kannustinohjelman käyttöönotosta osana avainhenkilöstön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Palkkion maksaminen riippuu yhtiön hallituksen asettamien taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta, minkä perusteet hallitus päättää vuosittain. Vuodelta 2010 maksettava mahdollinen palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen. Ohjelmassa on kolme kalenterivuoden mittaista ansaintajaksoa, joista ensimmäinen alkoi 1.1.2009 ja viimeinen päättyy 31.12.2011. Mahdollinen palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavana kalenterivuonna osittain osakkeina ja osittain rahana. Osakkeen käypä arvo on sen markkinahinta myöntämispäivänä.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan ja tapahtumaan liittyy maksuvelvoite, jonka toteutuminen on todennäköistä ja jonka suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaus kirjataan, mikäli erän täsmällistä määrää tai tapahtumisajankohtaa ei tiedetä. Muussa tapauksessa erä kirjataan siirtovelkoihin.

Ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin, kun on todennäköistä, että on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ympäristön ennalleen palauttamiseen liittyvät ympäristövaraukset tehdään projektin alkaessa. Varauksena aktivoidut kustannukset ja omaisuuden alkuperäinen hankintameno poistetaan omaisuuden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Varaukset diskontataan nykyarvoonsa. Taseessa kooltaan suurimmat varaukset ovat kaatopaikkojen ja pilaantuneiden maiden käsittelyalueen peittokustannusvaraukset.

Vieraan pääoman menot

Standardi IAS 23 edellyttää, että ehdot täyttävän hyödykkeen hankintamenoon sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta aiheutuvat vieraan pääoman menot. Standardia sovelletaan niihin ehdot täyttäviin hyödykkeisiin, joihin liittyvien vieraan pääoman menojen aktivointi on alkanut standardin voimaantulopäivänä 1.1.2009 tai sen jälkeen.

Jo ennen standardin voimaantuloa on lainojen hankinnasta välittömästi johtuneet transaktiomenot sisällytetty lainan alkuperäiseen hankintamenoon ja jaksotettu laina-aikana korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä. Lisäksi yhteisyritys L&T Recoilin regenerointilaitoksen rakentamiseen liittyvät rahoituskulut on aktivoitu osana investoinnin hankintamenoa.

Julkiset avustukset

Syntyneiden menojen korvaukseksi saadut julkiset avustukset kirjataan tuloslaskelmaan silloin, kun konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset ja on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan. Ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Välittömästi henkilöstön palkkaukseen liittyvät julkiset työllistämisen-, oppisopimus- ja muut vastaavat tuet kirjataan henkilöstökulujen vähennykseksi. Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan alkuperäisten hankintamenojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen käyttöaikana.

Tuloverot

Konsernin verot muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, mutta suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikeus kirjataan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassa olevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotusarvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Suurim-

mat väliaikaiset erot syntyvät FAS:ssa tehdyistä liikearvon poistoista, käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, johdannaissopimusten uudelleenarvostuksesta ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin arvostamisista. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyvä johdon harkinta

Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnasta ja niiden soveltamisesta. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja. Merkittävä laatimisperiaatteen valintaa koskeva päätös on se, että yhteisyritykset yhdistellään suhteellisella yhdistelyperiaatteella eikä pääomaosuusmenetelmällä.

Arvioiden käyttö tilinpäätöksessä

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää L&T:n johdolta sellaisten arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen sekä tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Alla on kuvattu tärkeimmät alueet, joissa arvioita ja harkintaa on erityisesti käytetty.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen varojen ja velkojen käyvän arvon määrittäminen Liiketoimintojen yhdistymisissä hankitut varat ja velat arvostetaan IFRS 3:n mukaan käypään arvoon. Johto käyttää mahdollisuuksien mukaan hankintameno kohdistamisen perusteena saatavilla olevia markkina-arvoja käypien arvojen määrittämisessä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, arvostaminen perustuu omaisuuserän historialliseen tuottoon. Erityisesti aineettomien hyödykkeiden arvostaminen perustuu diskontattuihin kassavirtoihin ja edellyttää johdon arvioita tulevista kassavirroista. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat käytetyistä arvioista (liitetieto 2. Hankitut liiketoiminnot). Omaisuuden tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisten arvonalennusten selvittämiseksi. Tästä kerrotaan lisää laatimisperiaatteiden kohdassa Arvonalentumiset.

Liikearvojen arvonalentumistestaus

Liikearvojen arvonalentumistesteissä kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään käyttöarvoon perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot

kuuluvat. Nämä laskelmat edellyttävät johdon arvioiden käyttämistä. Vaikka johdon käsityksen mukaan käytetyt oletukset ovat asianmukaisia, saattavat arviot tulevista rahavirroista erota olennaisesti tulevaisuudessa toteutuvista (liitetieto 13. Liikearvojen arvonalentumistestit).

Osingonjako

Osinkovelka yhtiön osakkeenomistajille kirjataan velaksi tilinpäätökseen, kun yhtiökokous on päättänyt osingonjaosta.

Uusien tai muutettujen IFRS-standardien soveltaminen

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laadintaperiaatteita kuin vuonna 2009 lukuun ottamatta seuraavia uusia standardeja, tulkintoja ja muutoksia olemassa oleviin standardeihin, jotka ovat voimassa 1.1.2010 alkaen:

- IFRS 3 (uudistettu) Liiketoimintojen yhdistäminen. Liiketoimintojen yhdistämiseen sovelletaan uudistetun standardin mukaan edelleen hankintamenetelmää, johon on tosin tehty joitakin merkittäviä muutoksia. Esimerkiksi kaikki hankinnan toteuttamiseksi suoritetut maksut on kirjattava hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin, ja veloiksi luokitellut ehdolliset maksut arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Jokaisen hankinnan kohdalla saadaan valita, perustuuko määräysvallattomien omistajien osuuden arvostus käypään arvoon vai näiden suhteelliseen osuuteen hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Kaikki hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi.
- IAS 27 (uudistettu) Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös. Uudistetun standardin mukaan määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneiden liiketoimien vaikutukset on kirjattava omaan pääomaan, jos määräysvalta ei muutu, eikä näistä liiketoimista synny enää liikearvoa tai voittoja ja tappioita. Standardissa ohjeistetaan myös kirjanpitokäsittelyä tilanteessa, jossa määräysvalta menetetään. Mahdollinen jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan käypään arvoon, ja voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Muutoksella ei ole ollut vaikutusta tilikaudella 2010.
- IFRIC 16 Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukset. IFRIC 16 selventää ulkomaisen nettoinvestoinnin suojauksen kirjanpitokäsittelyä. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, koska yhtiöllä ei ollut käytössä ulkomaisen yhtiön nettosijoitusten suojauksia.
- IFRIC 17 Muiden kuin käteisvarojen jakaminen omistajille. Tulkinta sisältää ohjeistusta sellaisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelystä, joissa yritys jakaa omistajille muita varoja kuin käteisvaroja joko oman pääoman rahastosta tai osinkona. Tulkinta ei vaikuta konsernin tilinpäätökseen, koska on epätodennäköistä, että konserni jakaisi osinkoa muuna kuin käteisenä.

- IFRIC 18 Omaisuuserien siirrot asiakkailta. Tulkinta selvittää IFRS-standardien vaatimuksia koskien sellaisia sopimuksia, joissa yhteisö saa asiakkailta aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen, jota yhteisön on käytettävä liittämään asiakas johonkin verkkoon tai mahdollistaakseen asiakkaalle joidenkin tavaroiden tai palveluiden toimituksen. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, koska konsernilla ei ole tulkinnassa tarkoitettuja järjestelyjä.
- IAS 39 (muutos) Suojauskohteiksi hyväksyttävät erät. Muutoksen mukaan inflaatiota ei voida erikseen määrittää suojattavaksi komponentiksi kiinteäkorkoisessa velassa. Lisäksi silloin, kun optioihin sovelletaan suojauslaskentaa, ei option aika-arvoa voida enää sisällyttää suojaamaan yksipuolista riskiä. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 2 (muutos) Osakeperusteiset maksut – Käteisvaroina maksettavat osakeperusteiset liiketoimet konsernissa. Muutos selventää IFRS 2:n soveltamisalaa. Sen mukaan sen yhteisön, joka vastaanottaa tuotteita tai palveluita, tulee noudattaa IFRS 2:ta, vaikka kyseinen yhtiö ei olisi velvollinen luovuttamaan käteisvaroja osakeperusteisesti. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IASB julkaisi huhtikuussa 2009 parannuksia 12 standardiin osana vuosittaisia parannuksia standardeihin (Improvements to IFRSs). Näillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Seuraavassa on lueteltu ne julkaistut standardit, tulkinnat ja muutokset olemassa oleviin standardeihin ja tulkintoihin, jotka konserni ottaa käyttöön 1.1.2011 alkaen:

- IAS 24 (uudistettu) Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä. Uudistettu standardi yksinkertaistaa julkiseen valtaan sidoksissa olevia yhteisöjä koskevia liitetietovaatimuksia ja täsmentää lähipiirin määritelmää. Muutoksella ei tule olemaan vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IAS 32 (muutos) Liikkeeseen laskettujen oikeuksien luokittelu. Muutos koskee muussa kuin liikkeeseenlaskijan toimintavaluutassa olevien osakkeiden, optioiden tai merkintäoikeuksien liikkeeseenlaskun kirjanpitokäsittelyä. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- IFRIC 19 Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla. Tulkinta selventää kirjanpitokäsittelyä tapauksessa, jossa rahoitusvelan ehdot neuvotellaan uudelleen ja sen tuloksena yritys laskee liikkeeseen oman pääoman ehtoisia instrumentteja velkojalleen kuolettaakseen rahoitusvelan osaksi tai kokonaan (velan vaihtaminen omaksi pääomaksi). Tulkinnan mukaan on kirjattava tulosvaikutteisesti voitto tai tappio, joka määritetään rahoitusvelan kirjanpitoarvon ja liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien käyvän arvon erotuksena. Jos liikkeeseen

laskettujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, niiden arvostus perustuu oletetun rahoitusvelan käypään arvoon. Muutoksella ei odoteta olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IFRIC 14 (muutos) Etukäteen suoritettujen vähimmäisrahoitustarvainten perustuvat maksut. Muutoksilla korjataan ei-toivottu vaikutus, joka on seurannut tulkinasta IFRIC 14 "IAS 19 – Etuusperusteesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahoitustarvainten vaatimukset ja näiden välinen yhteys". Ilman näitä muutoksia yritykset eivät saisi merkitä varoiksi taseeseen joitakin vapaaehtoisesti etukäteen suorittamia vähimmäisrahoitustarvainten perustuvia maksuja. Tämä ei ollut tarkoituksena, kun IFRIC 14 julkaistiin, ja näiden muutosten tarkoituksena on ongelman korjaaminen. Konserni aikoo soveltaa näitä muutoksia 1.1.2011 alkavalla tilikaudella.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset. IASB julkaisi heinäkuussa 2010 parannuksia seitsemään standardiin tai tulkintaan osana vuosittaisia parannuksia standardeihin. EU ei ole vielä hyväksynyt parannuksia sovellettaviksi. Konserni ottaa muutokset käyttöön EU:n hyväksynnän jälkeen vuoden 2011 tilinpäätöksessään. Konsernin arvion mukaan muutokset eivät ole merkittäviä konsernin kannalta.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2012 tai myöhemmin seuraavat standardit, tulkinat ja muutokset olemassa oleviin standardeihin:

- IFRS 9 Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen. IFRS 9:n rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista koskeva osuus julkaistiin marraskuussa 2009. Se on ensimmäinen vaihe prosessissa, jonka tarkoituksena on korvata IAS 39 "Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen" uudella standardilla. IFRS 9 sisältää uudenlaisia vaatimuksia rahoitusvarojen luokittelusta ja arvostuksesta, ja se tulee todennäköisesti vaikuttamaan rahoitusvarojen kirjanpitokäsittelyyn konsernissa.
- IFRS 9 Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen. IFRS 9 -standardin toinen osio julkaistiin lokakuussa 2010. Se täydentää marraskuussa 2009 julkaistua rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista koskevaa IAS 39 -standardin uudistuksen ensimmäistä vaihetta. Uuden standardin mukaan rahoitusvelkojen kirjaamisen ja arvostamisen tulisi pysyä samana paitsi niiden rahoitusvelkojen osalta, joihin sovelletaan käyvän arvon optiota.
- IFRS 7 (muutos) Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot: rahoitusvarojen siirrot. Muutos edellyttää lisäliitetietoja siirretyistä rahoitusvaroista syntyvistä riskipositioista. Muutos laajentaa yksityiskohtaiset liitetietovaatimukset koskemaan myös sellaisia rahoitusvarojen siirtoja, jotka on pystytty kirjaamaan pois taseesta kokonaisuudessaan mutta joihin siirtäjällä on edelleen säilynyt jatkuva

intressi. Muutos saattaa lisätä tilinpäätöksessä tulevaisuudessa annettavia liitetietoja.

- IFRS 12 (muutos) Laskennalliset verot. IAS 12 vaati aikaisemmin yhteisöä arvioimaan, mikä osa taseessa käypään arvoon arvostetun erän kirjanpitoarvosta on kerrytettävissä jatkuvasta käytöstä (kuten vuokratuotoina) ja mikä osa omaisuuserän myynnistä. Muutoksen mukaan tiettyjen käypään arvoon arvostettujen omaisuuserien kirjanpitoarvon oletetaan lähtökohtaisesti kertyvän omaisuuserän myynnistä. Oletus soveltuu laskennallisiin veroihin, jotka syntyvät sijoituskiinteistöistä, aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä ja aineettomista hyödykkeistä, jotka arvostetaan käyvän arvon mallilla tai uudelleenarvostusmallilla.

1. Segmentti-informaatio

Segmentti-informaatio esitetään konsernin liiketoiminnallisen ja maantieteellisen segmenttijaon mukaisesti. Konsernin ensisijainen segmenttiraportoinnin muoto on liiketoimintasegmenttien mukainen. Liiketoimintasegmentit perustuvat konsernin sisäiseen organisaatiotekenteeseen ja sisäiseen taloudelliseen raportointiin. Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan.

Segmentin varat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Segmentin velat ovat sellaisia liiketoiminnan velkoja, jotka aiheutuvat segmentin liiketoiminnasta, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Segmentin varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, rahoitusleasingasiamiset, vaihto-omaisuuden sekä myyntisaamiset ja muut saamiset lukuun ottamatta siirtosaamisia koroista ja verosaamisia. Segmentin velat sisältävät varaukset ja eläkevelvoitteet sekä pitkäaikaisista veloista ennakoitavat, siirtovelat ja kauppahintavelat ja lyhytaikaisista veloista ostovelat ja muut velat lukuun ottamatta siirtovelkoja koroista ja verovelkoja.

Konsernin liiketoimintasegmentit

Ympäristöpalvelut kerää jättemateriaaleja ja prosessoi ne uusioraaka-aineiksi ja kierrätyspoltoaineeksi sekä tarjoaa jätevesi-, ongelmajäte- ja teollisuuden prosessipuhdistuspalveluita. Lisäksi toimiala myy ympäristöhuoltoalan tuotteita.

Siivous- ja käyttäjäpalvelut tarjoaa siivouspalveluita sekä käyttäjäpalveluita, joita ovat mm. toimiston tukipalvelut.

Kiinteistöhoito tarjoaa kiinteistöhuollon ja kiinteistötekniikan palveluita sekä vahinkosaneerausta.

Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti) on erikoistunut puupohjaisiin biopolttoaineisiin perustuvan polttoainehuollon kokonaisratkaisuihin, raaka-ainetoimituksiin ja metsäpalveluihin.

Lassila & Tikanoja otti 1.1.2010 käyttöön uuden segmenttijaon mukaisen raportoinnin, jonka mukaan liiketoiminta ryhmiteltiin kolmeen toimialaan: Ympäristöpalvelut, Kiinteistö- ja käyttäjäpalvelut sekä Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti). Lisäksi Kiinteistö- ja käyttäjäpalvelut jakautui 1.7.2010 alkaen kahdeksi toimialaksi: Siivous- ja käyttäjäpalvelut sekä Kiinteistöhoito. Yhtiön sisäinen raportointi ja ulkoisen laskennan segmenttijako on muutettu uuden toimialajaon mukaiseksi 1.7.2010 alkaen.

Konsernihallinto ja muut käsittää konsernijohdon kulut sekä kulut, jotka aiheutuvat pörssi-yhtiönä toimimisesta, ja näitä tuottoja ja kuluja vastaavat varat ja velat. Lisäksi

konsernihallinnon varoihin kuuluvat myytävissä olevat sijoitukset.

Kohdistamattomat varat sisältävät likvidit varat, saamiset korko- ja valuuttajohdannaisista, siirtosaamiset koroista ja muista rahoituseristä sekä verosaamiset. Kohdistamattomat velat sisältävät lainat, velat korko- ja valuuttajohdannaisista, siirtovelat koroista ja muista rahoituseristä sekä verovelat.

Konsernin maantieteelliset segmentit ovat Suomi ja muut maat. Maantieteellisten segmenttien liikevaihto esitetään asiakkaan sijainnin mukaan ja varat esitetään varojen sijainnin mukaan.

1.1. Liiketoimintasegmentit

2010	Ympäristö- palvelut	Siivous -ja käyttäjä- palvelut	Kiinteistö- hoito	Uusiutuvat energia- lähteet	Konserni- hallinto ja muut	Eliminoinnit	Konserni
1 000 €							
Liikevaihto							
Liikevaihto, ulkoinen	286 260	139 399	121 546	50 988			598 193
Toimialojen välinen liikevaihto	3 771	1 216	1 923	4 118		-11 028	0
Liikevaihto yhteensä	290 031	140 615	123 469	55 106		-11 028	598 193
Liikevoitto	33 674	7 524	7 764	-6 553	-2 190		40 219
Liikevoitto, %	11,6	5,4	6,3	-11,9			6,7

Rahoitustuotot ja -kulut (liitetieto 8)							-4 229
Voitto ennen veroja							35 990
Tuloverot (liitetieto 9.1)							-9 786
Tilikauden voitto							26 204

Varat							
Toimialan varat	330 963	39 007	38 098	49 113	1 902		459 083
Kohdistamattomat varat							24 659
Varat yhteensä							483 742

Velat							
Toimialan velat	50 300	25 654	15 784	4 835	1 193		97 766
Kohdistamattomat velat							162 982
Velat yhteensä							260 748

Investoinnit (liitetiedot 12 ja 14)	31 409	2 112	5 074	654	72		39 321
--	--------	-------	-------	-----	----	--	--------

Poistot (liitetieto 5)	28 558	4 023	4 017	4 702	5		41 305
-------------------------------	--------	-------	-------	-------	---	--	--------

Arvon alentumiset				2 632			2 632
--------------------------	--	--	--	-------	--	--	-------

Muut kulut, joihin ei liity maksutapahtumaa							
Osakeperusteiset maksut					663		663
Eläkevelvoitteet	16	22				62	100
Varaukset	703	51	46	400			1 200
Yhteensä	719	73	46	400	725		1 963

2009	Ympäristö- palvelut	Siivous- ja käyttäjä- palvelut	Kiinteistön- hoito	Uusiutuvat energia- lähteet	Konserni- hallinto ja muut	Eliminoinnit	Konserni
1 000 €							
Liikevaihto							
Liikevaihto, ulkoinen	280 632	142 103	98 311	61 260			582 306
Toimialojen välinen liikevaihto	3 587	1 170	1 853	2 865		-9 475	0
Liikevaihto yhteensä	284 219	143 273	100 164	64 125		-9 475	582 306
Liikevoitto	35 959	10 308	7 378	-958	-2 423		50 264
Liikevoitto, %	12,7	7,2	7,4	-1,5			8,6
Rahoitustuotot ja -kulut (liitetieto 8)							-5 238
Voitto ennen veroja							45 026
Tuloverot (liitetieto 9.1)							-11 881
Tilikauden voitto							33 145
Varat							
Toimialan varat	324 918	41 278	34 275	63 436	473		464 380
Kohdistamattomat varat							32 008
Varat yhteensä							496 388
Velat							
Toimialan velat	51 510	24 386	12 926	6 310	1 951		97 083
Kohdistamattomat velat							182 056
Velat yhteensä							279 139
Investoinnit (liitetiedot 12 ja 14)	36 346	2 418	3 809	2 288	21		44 882
Poistot (liitetieto 5)	27 029	4 548	4 073	4 676	8		40 334
Muut kulut, joihin ei liity maksutapahtumaa							
Osakeperusteiset maksut					1 453		1 453
Eläkevelvoitteet	29	27			16		72
Varaukset	234						234
Yhteensä	263	27			1 469		1 759

Varojen täsmäytys kokonaisvaroihin

1 000 €	2010	2009
Raportoitavien segmenttien varat	457 181	463 907
Muiden segmenttien varat	1 902	473
	459 083	464 380
Kohdistamattomat varat		
Likvidit varat	14 548	27 583
Saamiset, korko- ja valuuttajohdannaiset	4 629	1 739
Siirtosaamiset, korot ja muut rahoituserät	64	72
Verosaamiset	5 418	2 614
Yhteensä	24 659	32 008
Varat yhteensä	483 742	496 388

Velkojen täsmäytys kokonaisvelkoihin

1 000 €	2010	2009
Raportoitavien segmenttien velat	96 573	95 132
Muiden segmenttien velat	1 193	1 951
	97 766	97 083
Kohdistamattomat velat		
Velat, korko- ja valuuttajohdannaiset	127 997	145 096
Siirtovelat, korot ja muut rahoituserät	1 252	1 219
Verovelat	33 733	35 741
Yhteensä	162 982	182 056
Velat yhteensä	260 748	279 139

1.2. Maantieteelliset segmentit

1 000 €	2010	2009
Liikevaihto		
Suomi	531 188	522 914
Muut maat	67 005	59 392
Yhteensä	598 193	582 306
Varat		
Suomi	420 991	425 430
Muut maat	38 092	38 950
Kohdistamattomat varat	24 659	32 008
Yhteensä	483 742	496 388
Investoinnit		
Suomi	36 261	41 565
Muut maat	3 060	3 317
Yhteensä	39 321	44 882

2. Hankitut liiketoiminnot

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella ottaen huomioon hyödykkeiden ikä, kuluminen ja muut vastaavat tekijät. Aineelliset hyödykkeet poistetaan johdon arvioon perustuvana taloudellisena vaikutusaikana ottaen huomioon konsernissa noudatettavat poistoperiaatteet.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan erillään liikearvosta hankinta-ajankohdan käypään arvoon, mikäli ne ovat yksilöitävissä. Hankituissa liiketoiminnoissa konserni on hankkinut pääasiassa kilpailukieltosopimuksia ja asiakkuuksia. Asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritetty asiakassuhteiden arvioidun kestoajan ja nykyistä asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettorahavirtojen perusteella. Kilpailukieltosopimusten arvo on laskettu vastaavalla tavalla sopimuksen kestoajan rahavirtojen kautta. Muut aineettomat erät poistetaan sopimukseen tai johdon arviointiin perustuvana taloudellisena vaikutusaikanaan.

Liiketoimintojen yhdistämisistä syntynyt liikearvo muodostuu hankittujen yritysten henkilöstön ammattitaidon lisäksi muista aineettomista eristä. Tällaisia eriä ovat hankituissa yrityksissä oleva uusien asiakkaiden hankintapotentiaali, uusien tuotteiden ja palveluiden kehitysmahdollisuudet sekä hankitun liiketoiminnan vahva alueellinen asema. Kaikista liiketoimintojen yhdistämisistä syntyy lisäksi synergiaetuja, jotka ovat pääasiassa säästöjä tuotannon kiinteissä kustannuksissa.

Hankittujen liiketoimintojen hankintamenoihin voi tulla muutoksia kauppakirjojen kauppahintaa koskevien ehtojen perusteella. Monissa hankinnoissa pieni osa kauppahinnasta on sidottu lyhytaikaisiin (alle 12 kk) tulevaisuuden tapahtumiin. Nämä ehdolliset kauppahinnat kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon ja muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti kauden tuloslaskelmaan. Vuoden 2009 kauppoihin sekä vuoden 2007 Biowatin kauppaan liittyvät kauppahintamuutokset kirjataan liikearvoon vanhan IFRS 3:n mukaan.

1.1.–31.12.2010 konsernin liikevaihto olisi ollut 600 miljoonaa euroa ja liikevoitto 40,2 miljoonaa euroa, jos kaikki yritykset olisi hankittu 1.1.2010. Konsernin liikevaihtoon on lisätty ostettujen yritysten toteutuneet liikevaihdot ja konsernin tulokseen ostettujen yritysten toteutuneet voitot ja tappiot hankintahetken välitilinpäätösten mukaan. Tilikauden voitoista on vähennetty yhteenliittymässä käypiin arvoihin arvostettujen aineettomien ja aineellisten erien kauden poistot. Synergiaetuja ei ole otettu huomioon.

Vuonna 2010 ostettujen liiketoimintojen yhteenlaskettu vuosiliikevaihto oli 3,3 miljoonaa euroa.

2010

Hankitut liiketoiminnot yhteenlaskettuina

1 000 €	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot
Maksettu vastike	
Käteisvarat	1 684
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0
Ehdollinen vastike	30
Luovutettu vastike yhteensä	1 714
Korvausveloitteeseen perustuva omaisuuserä	0
Hankinnan kohteesta aiemmin omistetun osuuden käypä arvo	0
Vastike yhteensä	1 714
Hankintaan liittyvät menot (sisältyvät hallinnon kuluihin tilinpäätöksessä)	0
Hankituista varoista ja vastattaviksi otetuista veloista kirjatut määrät	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	500
Asiakassopimukset	356
Kilpailukieltosopimukset	339
Myytavissä olevat pitkäaikaiset rahoitusvarat	8
Myyntisaamiset ja muut saamiset	173
Rahavarat	59
Varat yhteensä	1 435
Laskennalliset verovelat	92
Ostovelat ja muut velat	109
Velat yhteensä	201
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	1 234
Liikearvo	480
Yhteensä	1 714

Kiinteistöhoitoon ostettiin 1.6.2010 Kiinteistöpalvelu Oy Hollolan liiketoiminta ja 1.7.2010 Kiinteistöhuolto Oy Forsblomin liiketoiminta. Siivous- ja käyttäjäpalveluihin ostettiin 1.12.2010 SiivousJyvän liiketoiminta ja Ympäristöpalveluihin ostettiin 1.12.2010 Pirkanmaalla jätehuoltoliiketoimintaa harjoittava Säkkipaihto Oy.

Tiedot hankituista yrityksistä ja liiketoiminnoista on esitetty yhteenlaskettuina, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen. Käyvät arvot on määritetty kaupan toteutumisajankohtana. Mistään liiketoiminnoista ei ole luovuttu hankinnan seurauksena. Kaikki hankinnat on maksettu käteisellä. Osakekaupoilla saavutettiin sadan prosentin osuus äänivallasta. Ehdollinen vastike on sidottu hankitun liiketoiminnan asiakassopimusten siirtymiseen Lassila & Tikanoja Oyj:lle ja arviot vastikkeiden käyvistä

arvioista on määritelty todennäköisyydellä painotetun loppukauppahinnan mukaan. Ehdollisen vastikkeen arviot eivät ole muuttuneet hankintahetken ja tilinpäätöshetken välillä. Myynti- ja muut saamiset on kirjattu käypään arvoon hankintahetkellä. Yksittäisiä kauppahintoja ei ole esitetty erikseen, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen.

Liikevaihdoltaan suurimmat hankinnat olivat Kiinteistöpalvelut Oy Hollolan liiketoiminta (1 618 tuhatta euroa) ja Säkkipaihto Oy (1 054 tuhatta euroa).

Ostettujen yritysten vaikutusta konsernin raportointikauden liikevaihtoon ja tulokseen ei ole mahdollista esittää erikseen, koska L&T integroi ostetut yritykset olemassa olevaan liiketoimintaan mahdollisimman nopeasti. Nopea integrointi on edellytys synergiaetujen saavuttamiselle.

L&T hankki 1.7.2010 loput 16,5 % Muoviportti-konsernista (aiempi omistusosuus 83,5 %). Arvio 16,5 % kauppahinnasta oli kirjattu korolliseksi lyhytaikaiseksi velaksi, koska L&T oli sitoutunut ostamaan jäljellä olevat osakkeet. Kauppaa ei käsitellä IFRS 3:n mukaan, koska se koskee saman määräysvallan alaisia yhteisöjä.

18.12.2006 allekirjoitettiin sopimus Biowatti Oy:n osake-enemmistön (70 %) ostamisesta yhtiön toimivalta johdolta. Samalla sitouduttiin ostamaan loput 30 % yhtiön osakkeista vuoden 2012 alkuun mennessä. 70 %:n omistusosuudesta maksettava hinta oli 30,9 miljoonaa euroa, ja se maksettiin käteisellä. Kaupassa ei siirtynyt korollisia velkoja. Biowatin ostosta kirjattiin konsernitilinpäätöksessä hankintahinnaksi sadan prosentin mukainen osuus. Tuloksesta tai omasta pääomasta ei erotettu vähemmistöosuutta, vaan arvio 30 %:n kauppahinnasta kirjattiin lyhytaikaiseksi lainaksi. Loppuosuuden kauppahinta määräytyy L&T Biowatin tuloskehityksen perusteella. Arvion oikeellisuutta tarkastellaan vuosittain 31.12. tai aina kun viitteitä arvion muutoksesta ilmenee. 30.6.2010 tehdyn arvion perusteella L&T Biowatin 30 prosentin kauppahintaa vähennettiin 1 113 tuhatta euroa 2 650 tuhanteen euroon (3 763 tuhatta euroa). Oikaisu käsitellään IFRS 3:n mukaan eikä sillä ole tulosvaikutusta, vaan vastaava oikaisu on tehty hankintameno- ja liikearvoon ja korollisiin velkoihin.

Lisäksi Siivous- ja käyttäjäpalveluihin ostettiin 1.1.2011 pääkaupunkiseudulla toimivan Kestosiivous Oy:n liiketoiminta ja Ympäristöpalveluihin ostettiin 1.1.2011 Keuruun ja Multialan alueella jätehuolto-, vaihtolava- ja jätevesipalveluliiketoimintaa harjoittava Pentti Laurila Ky. Näiden kirjanpitokäsittely on vielä kesken.

2009

Hankitut liiketoiminnot yhteenlaskettuina

1 000 €	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot	Kirjanpito-arvot ennen yhdistämistä
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	395	395
Asiakassopimukset	718	
Kilpailukieltosopimukset	598	
Varat yhteensä	1 711	395
Nettovarat	1 711	395
Hankinnasta syntynyt liikearvo	36	
Hankintameno	1 747	
Hankintameno	1 747	
Rahavirtavaikutus rahavirtalaskelmalla	1 747	

Vertailukauden 2009 hankittujen liiketoimintojen esittämistapa perustuu IFRS 3:n (2004) vaatimuksiin.

Kiinteistö- ja käyttäjäpalveluihin ostettiin 1.6.2009 Valkeakosken Talohuolto Ky:n liiketoiminta. Ympäristöpalveluiden jätehuoltoon ostettiin 1.10.2009 Kuljetusliike Veli-Pekka Hiltunen Oy:n kuljetus- ja jätehuoltoliiketoiminta sekä 1.11.2009 Raahen Kuljetus Maunula Ky:n liiketoiminta.

Tiedot hankituista liiketoiminnoista on esitetty yhteenlaskettuina, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen. Käyvät arvot on määritetty kaupan toteutumisajankohtana. Mistään liiketoiminnoista ei ole luovuttu hankinnan seurauksena. Kaikki hankinnat on maksettu käteisellä. Yksittäisiä kauppahintoja ei ole esitetty erikseen, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen.

Liikevaihdoltaan suurin hankinta oli Kuljetusliike Veli-Pekka Hiltunen Oy (1,3 milj. e).

Ostettujen yritysten vaikutusta konsernin raportointikauden liikevaihtoon ja tulokseen ei ole mahdollista esittää erikseen, koska L&T integroi ostetut yritykset olemassa olevaan liiketoimintaan mahdollisimman nopeasti. Nopea integrointi on edellytys synergiaetujen saavuttamiselle.

L&T omistaa Muoviportti-konsernista 83,5 % ja on sitoutunut ostamaan jäljellä olevat 16,5 % osakkeista vuoden 2010 aikana. Arvio kauppahinnasta on kirjattu korolliseksi lyhytaikaiseksi velaksi.

Lassila & Tikanoja Oyj on sitoutunut ostamaan loput (30 %) L&T Biowatti Oy:n osakkeista vuoden 2012 alkuun mennessä. Arvio 30 %:n kauppahinnasta on kirjattu pitkäaikaiseksi lainaksi. Loppuosuuden kauppahinta määräytyy L&T Biowatin tuloskehityksen perusteella. 31.12.2009 tehdyn arvion perusteella L&T Biowatin 30 %:n kauppahintaa vähennettiin 2 043 tuhatta euroa 3 763 tuhanteen euroon (5 806 tuhatta euroa). Oikaisulla ei ole tulosvaikutusta, vaan vastaava oikaisu tehtiin hankintameno- ja liikearvoon ja korollisiin velkoihin.

3. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

1 000 €	2010	2009
Palkat ja palkkiot	193 764	190 414
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	37 292	31 073
Etuuspohjaiset järjestelyt	100	72
Osake- ja optiopalkitseminen	663	1 453
Muut henkilösivukulut	10 827	16 360
Yhteensä	242 646	239 372
Etuuspohjaiset eläkekulut toiminnoittain		
Hankinnan ja valmistuksen kulut	22	27
Myyntin ja markkinoinnin kulut	16	29
Hallinnon kulut	62	16
Yhteensä	100	72

Tiedot myönnettyistä optioista ja osakepalkkioista esitetään liitetiedossa 24. Osakeperusteiset maksut.

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 34. Lähipiiritapahtumat.

Tiedot etuuspohjaisten eläkkeiden tase-eristä esitetään liitetiedossa 25. Eläkeveloitteet.

Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin

	2010	2009
Toimihenkilöt	1 319	1 381
Työntekijät	6 516	6 732
Yhteensä	7 835	8 113
Suomi	6 044	6 087
Muut maat	1 791	2 026
Yhteensä	7 835	8 113

4. Pitkäaikaishankkeet

Tilikauden 2010 päättyessä konsernilla ei ollut osatuloutettavia pitkäaikaishankkeita. Pilaantuneiden maiden vastaanottoa ei ole käsitelty pitkäaikaishankkeena, koska hankkeiden lopputulokset eivät ole arvioitavissa luotettavasti. Varovaisuuden periaatteen mukaan tuloutus tapahtuu vasta, kun maat on loppusijoitettu. Hankkeiden menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

5. Poistot ja arvonalentumiset

Poistot toiminnoittain

1 000 €	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset käyttö- omaisuus- hyödykkeet	Yhteensä
2010			
Poistot			
Hankinnan ja valmistuksen poistot	8 586	31 999	40 585
Myyntin ja markkinoinnin poistot	17	68	85
Hallinnon poistot	531	104	635
Poistot yhteensä	9 134	32 171	41 305
Arvonalentumiset	0	2 632	2 632
2009			
Poistot			
Hankinnan ja valmistuksen poistot	8 228	31 051	39 279
Myyntin ja markkinoinnin poistot	58	281	339
Hallinnon poistot	594	122	716
Poistot yhteensä	8 880	31 454	40 334

6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

1 000 €	2010	2009
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	481	393
Vuokratuotot	58	
Myyntisaamisten arvonalentumistappioiden peruutukset	113	117
Saadut korvaukset ja julkiset avustukset	332	453
Hyödykejohdannaisten arvomuutokset	403	
Muut	1 321	1 462
Yhteensä	2 708	2 425
Liiketoiminnan muut kulut		
Käyttöomaisuuden myynti- ja romutustappiot	364	529
Myyntisaamisten arvonalentumistappiot	1 496	866
Myyntitappiot myydyistä liiketoiminnoista		318
L&T Biowatin pellettiliiketoiminnan lopetus	580	
Luumäen pelletitehtaan uudelleenjärjestelyvaraus		202
Muut	245	511
Yhteensä	2 686	2 427

7. Tutkimus- ja kehitysmenot

Tuloslaskelmaan sisältyy kuluksi kirjattuja tutkimus- ja kehittämismenoja keskitetysti ohjatuista kehitysprojekteista 1,6 miljoonaa euroa (2,4 milj. e).

8. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2010	2009
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	1	1
Korkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	101	360
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	803	763
Voitot rahavirtaa suojaavista koronvaihtosopimuksista, siirretty omasta pääomasta		162
Valuuttakurssivoitot	148	4
Rahoitustuotot yhteensä	1 053	1 290
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista lainoista	-3 764	-5 397
Tappiot rahavirtaa suojaavista koronvaihtosopimuksista, siirretty omasta pääomasta	-893	-519
Myyntitappiot myytävissä olevista pitkäaikaisista sijoituksista		-3
Muut rahoituskulut	-625	-609
Rahoituskulut yhteensä	-5 282	-6 528

Kurssierot ovat rahoitustoiminnan kurssieroja. Myynneistä syntyneitä kurssieroja, jotka kirjataan liikevaihdon oikaisuksi, ei ollut vuonna 2010 (1,3 tuhatta euroa). Ostoista syntyneet kurssierot 8,1 tuhatta euroa (15,9 tuhatta euroa) on kirjattu myytyjen suoritteiden hankintamenon oikaisuksi.

Oman pääoman arvonnmuutosrahastoon on kirjattu myytävissä olevista sijoituksista tappiota 8 tuhatta euroa (voittoa 29 tuhatta euroa).

Tilikaudella ei aktivoitu L&T Recoilin regenerointilaitoksen rakentamiseen liittyviä korkokuluja osana investoinnin hankintamenoa (155 tuhatta euroa).

9. Tuloverot

9.1. Tuloverot tuloslaskelmassa

1 000 €	2010	2009
Verotettavaan tuloon perustuva vero		
Tilikauden verot	-12 121	-12 262
Edellisten tilikausien verot	-7	-10
Laskennalliset verot	2 342	391
Yhteensä	-9 786	-11 881

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 26 % laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

Suomen verokannan mukainen tulovero konsernin tuloksesta ennen veroja	-9 357	-11 707
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat ja tappiot	-176	131
Vähennyskelvottomat kulut	-222	-314
Verovapaat tulot	9	0
Verot aiemmilta tilikausilta	-7	-10
Muut erät	-33	19
Yhteensä	-9 786	-11 881

9.2. Verovaikutukset, muut laajan tuloksen erät

1 000 €	2010			2009		
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	301	-78	223	-464	121	-343
Myytavissä olevat lyhytaikaiset sijoitukset	-60	2	-58	-29	8	-21
Muuntoerot	1 290	-498	792	380	-56	324
Muut laajan tuloksen erät	1 531	-574	957	-113	73	-40

9.3. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikauden aikana

2010 1 000 €	1.1.2010	Kirjattu		Kurs sierot	Hankitut / myydyt liiketoiminnat	31.12.2010
		tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan			
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuudet	174	-14				160
Varaukset	494	131				625
Käyvän arvon muutokset	278	15	-76			217
Tuloutus	458	-442				16
Hyllypoistot	71	17				88
Yhteisyritysten tappiot	1 533	1 226	206			2 965
Tytäryritysten tappiot	-10	1 164		5		1 159
Muuntoerot	524		-499			25
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	374	0	-6			368
Yhteensä	3 896	2 097	-375	5		5 623
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot	-34 792	159			-92	-34 725
Rahoitusleasing	-582	51				-531
Osakeperusteiset etuudet	26	-51				-25
Muut tilapäiset erot	-23	86	-199			-136
Yhteensä	-35 371	245	-199		-92	-35 417
Laskennallinen verovelka, netto	-31 475	2 342	-574	5	-92	-29 794

2009 1 000 €	1.1.2009	Kirjattu		Kurs sierot	Hankitut / myydyt liiketoiminnat	31.12.2009
		tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan			
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuudet	175	-1				174
Varaukset	374	120				494
Käyvän arvon muutokset	119	30	129			278
Tuloutus	203	255				458
Hyllypoistot	29	42				71
Osakeperusteiset etuudet		26				26
Yhteisyritysten tappiot	510	1 023				1 533
Tytäryritysten tappiot	453	-461		-2		-10
Muuntoerot	580		-56			524
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	377	-3				374
Yhteensä	2 820	1 031	73	-2		3 922
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot	-33 997	-811		16		-34 792
Rahoitusleasing	-526	-56				-582
Muut tilapäiset erot	-250	227				-23
Yhteensä	-34 773	-640		16		-35 397
Laskennallinen verovelka, netto	-31 953	391	73	14		-31 475

9.4. Laskennalliset verot taseessa

1 000 €	2010	2009
Laskennalliset verosaamiset	3 924	2 147
Laskennalliset verovelat	-33 718	-33 622
Laskennalliset verovelat, netto	-29 794	-31 475

Laskennallinen vero on taseessa esitetty nettona niissä tapauksissa, joissa on olemassa laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuva verosaaminen ja -velka keskenään, ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin joko samalta verovelvolliselta tai eri verovelvollisilta, jotka aikovat kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään.

Konsernitilinpäätökseen on jätetty vuonna 2010 kirjaamatta 1 196 tuhatta euroa (899 tuhatta euroa) tytäryritysten tappioihin liittyviä laskennallisia verosaamisia, koska niihin sisältyvän verohyödyn realisoituminen ei ole todennäköistä.

Taseeseen sisältyy 2 965 tuhatta euroa (1 533 tuhatta euroa) laskennallisia verosaamisia yhteisyritysten tappiollisista tuloksista. Verosaamisten kirjaaminen perustuu tulosennusteisiin, jotka osoittavat verohyödyn realisoitumisen olevan todennäköistä.

Tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei aiheudu konsernitilinpäätökseen laskennallista verovelkaa, koska EU-maista saaduista tytäryhtiöosingoista ei jouduta maksamaan lähdeveroa.

10. Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistulla keskimääräisellä lukumäärällä ilman yhtiön omassa omistuksessa olevia osakkeita.

1 000 €	2010	2009
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	26 188	33 140
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, 1 000 kpl	38 749	38 781
Osakekohtainen tulos, €	0,68	0,85

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus. Osakekohtaista tulosta laimentavat vuonna 2010 ja vuonna 2009 osakepalkkiojärjestelmän 2009–2011 osakepalkkiot, joiden kulukirjauksen ajanjakso on vielä kesken. Ne käsitellään optioina laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta koskevassa laskelmassa, vaikka niiden ansainta on vielä ehdollinen.

Osakeoptiolla on laimentava vaikutus, kun osakkeen merkintähinta optiolla on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Osakkeen merkintähinnassa huomioidaan vielä kirjaamattomat optiokulut. Laimennusvaikutukseksi tulee se määrä osakkeita, jotka joudutaan laskemaan liikkeelle vastikkeettomana, koska optioiden käytöstä saatavilla varoilla yhtiö ei voisi laskea liikkeelle samaa määrää osakkeita käypään arvoon. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeen kauden keskimääräiseen hintaan.

1 000 €	2010	2009
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	26 188	33 140
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, 1 000 kpl	38 749	38 781
Osakepalkkiojärjestelmän osakkeiden vaikutus, 1 000 kpl	24	3
Osakeoptioiden vaikutus, 1 000 kpl		
Osakkeiden laimennettu osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, 1 000 kpl	38 773	38 784
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,68	0,85

11. Osakekohtainen osinko

Yhtiön hallitus ehdottaa 17.3.2011 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,55 euroa osakkeelta. Jaettavan osingon määrä on 21 305 963,80 euroa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu velaksi tilinpäätökseen. Vuodelta 2009 osinkoa jaettiin 0,55 euroa osakkeelta.

12. Aineettomat hyödykkeet

2010 1 000 €	Liikearvo	Hankittu sopimus-kanta	Kilpailu-kieltosopi-mukset	Muut aineettomat hyödykkeet		Aineet-tomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennako-maksut	Yhteensä
				Sisäisesti ai-kaansaadut aineettomat hyödykkeet	yritys-kaupoista				
Hankintameno 1.1.2010	116 690	14 000	19 894	9 395	4 516	12 544	9 182	1 894	188 115
Lisäykset				1310	445	282	907		2 944
Hankitut liiketoiminnot	480	356	339						1 175
Vähennykset	-1 688	-447				-43	-24		-2 202
Siirrot erien välillä					-515	109	1 409	-1 007	-4
Kurssierot	1 305	345	85	40		12	36	32	1 855
Hankintameno 31.12.2010	116 787	14 254	20 318	9 435	5 311	13 067	10 885	1 826	191 883
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 1.1.2010	-2 919	-7 768	-8 253	-6 201	-1 715	-8 828	-4 014		-39 698
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		418					24		442
Tilikauden poistot		-1 905	-1 957	-1 966	-751	-1 035	-1 520		-9 134
Kurssierot	-401	-263	-85	-39		-6	-18		-812
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 31.12.2010	-3 320	-9 518	-10 295	-8 206	-2 466	-9 869	-5 528		-49 202
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	113 467	4 736	10 023	1 229	2 845	3 198	5 357	1 826	142 681

Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista ovat yleensä patenteja tai lupia.

Aineettomien hyödykkeiden hankintaa koskevia sopimukseen perustuvia sitoumuksia ei ollut vuonna 2010.

Kesäkuussa arvioitiin uudelleen L&T Biowatin loppukauppahinnan (30 %) arvo ja sitä alennettiin 1 113 tuhatta euroa 2 650 tuhanteen euroon (3 763 tuhatta euroa). Kauppahinnan muutoksella ei ole tulosvaikutusta, vaan oikaisu kirjattiin liikearvoon ja pitkäaikaisiin velkoihin. Tarkempi kuvaus kauppahinnasta sisältyy tilinpäätöksen liitetietoon 2. Hankitut liiketoiminnot.

Syyskuussa myytiin osa Moskovan siivousliiketoimintaa. Luovutettavaan toimintaan liittyvä liikearvo ja aineettomat hyödykkeet määritettiin IAS 36.86:n mukaisesti luovutetun osan ja yksiköstä jäljelle jäävän osan arvojen suhteen perusteella. Myytyä liiketoiminnan osaa vastaava liikearvo ja aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista kirjattiin myyntitappiona liiketoiminnan muihin kuluihin. Myyty liiketoiminnan osa ei täytä IFRS 5.31–32:n vaatimuksia lopetettujen toimintojen esittämisestä.

2009 1 000 €	Liikearvo	Hankittu sopimus-kanta	Kilpailu-kieltosopi-mukset	Muut aineettomat hyödykkeet		Aineet-tomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennako-maksut	Yhteensä
				Sisäisesti ai-kaansaadut aineettomat hyödykkeet	yritys-kaupoista				
Hankintameno 1.1.2009	118 204	13 224	19 263	9 385	3 483	11 310	6 833	2 016	183 718
Lisäykset					781	918	365	1 988	4 052
Hankitut liiketoiminnot	36	718	598						1 352
Vähennykset	-2 085	-54	-2	-7		-553	-1		-2 702
Siirrot erien välillä					252	865	1 971	-2 110	978
Kurssierot	535	112	35	17		4	14		717
Hankintameno 31.12.2009	116 690	14 000	19 894	9 395	4 516	12 544	9 182	1 894	188 115
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 1.1.2009	-2 753	-5 878	-5 993	-4 227	-1 028	-8 420	-2 792		-31 091
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		14	-44	48		535	1		554
Tilikauden poistot		-1 841	-2 187	-2 006	-687	-942	-1 217		-8 880
Kurssierot	-166	-63	-29	-16		-1	-6		-281
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 31.12.2009	-2 919	-7 768	-8 253	-6 201	-1 715	-8 828	-4 014		-39 698
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	113 771	6 232	11 641	3 194	2 801	3 716	5 168	1 894	148 417

Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista ovat yleensä patenteja tai lupia.

Aineettomien hyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 160 tuhatta euroa.

Joulukuussa arvioitiin uudelleen L&T Biowatin loppukauppahinnan (30 %) arvo ja sitä alennettiin 2 043 tuhatta euroa 3 763 tuhanteen euroon (5 806 tuhatta euroa). Kauppahinnan muutoksella ei ole tulosvaikutusta, vaan oikaisu kirjattiin liikearvoon ja pitkäaikaisiin velkoihin. Tarkempi kuvaus kauppahinnasta sisältyy tilinpäätöksen liitetietoon 2. Hankitut liiketoiminnot.

Kesäkuussa myytiin Virtain jätehuollon liiketoimintaa. Luovutettavaan toimintaan liittyvä liikearvo ja aineettomat hyödykkeet määritettiin IAS 36.86:n mukaisesti luovutetun osan ja yksiköstä jäljelle jäävän osan arvojen suhteen perusteella. Myytyä liiketoiminnan osaa vastaava liikearvo ja aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista kirjattiin myyntitappiona liiketoiminnan muihin kuluihin. Myyty liiketoiminnan osa ei täytä IFRS 5.31–32:n vaatimuksia lopetettujen toimintojen esittämisestä.

13. Liikearvojen arvonalentumistestit

Liikearvojen kohdistaminen

Lassila & Tikanoja otti 1.1.2010 käyttöön uuden segmenttijaon mukaisen raportoinnin, jonka mukaan liiketoiminta ryhmiteltiin kolmeen toimialaan: Ympäristöpalvelut, Kiinteistö- ja käyttäjäpalvelut sekä Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti). Lisäksi Kiinteistö- ja käyttäjäpalvelut jakautui 1.7.2010 alkaen kahdeksi toimialaksi: Siivous- ja käyttäjäpalvelut sekä Kiinteistönhoito. Näillä muutoksilla on vaikutus Lassila & Tikanojan liikearvon arvonalentumistesteissä käytettäviin rahavirtaa tuottaviin yksiköihin.

Organisaatiouudistuksen myötä Suomen toimintojen osalta Ympäristöpalvelut jakaantui liiketoimintoihin, jotka muodostavat rahavirtaa tuottavat yksiköt. Näitä ovat Ympäristöpalvelut, L&T Recoil sekä ympäristötuotteet. Siivous- ja käyttäjäpalveluiden toiminta Suomessa muodostaa rahavirtaa tuottavan yksikön. Kiinteistönhoito ja Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti) testataan toimialatasolla omana rahavirtaa tuottavana yksikkönä. Lisäksi rahavirtaa tuottavia yksiköitä ovat Latvian/Baltian ja Ruotsin liiketoiminnot. Arvonalentumistestausta varten liikearvot on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille.

Vuoden 2009 testit on tehty vanhan organisaation mukaisesti eivätkä Ympäristöpalveluiden tiedot näin ollen ole vertailukelpoiset.

Liikearvon kirjanpitoarvot on kohdistettu seuraavasti:

1 000 €	2010	2009
Ympäristöpalvelut ilman ympäristötuotteita ja L&T Recoilia	80 294	80 570
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	10 884	10 412
Kiinteistönhoito	4 526	4 813
Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti)	4 606	5 719
Latvia	5 564	5 568
Ruotsi	7 516	6 608
Yhteensä	113 390	113 690
Yksiköt, joille kohdistettu liikearvo ei ole merkittävä suhteessa liikearvon tasearvoon	77	81
Yhteensä	113 467	113 771

Arvonalentumistestaus

Arvonalentumistestauksessa arvioidaan kerrytettävissä olevat rahamäärät käyttöarvon perusteella. Vastaiset

rahavirrat perustuvat johdon viiden vuoden vuosikohtaisiin tuloslaskelma- ja ylläpitoinvestointiennusteisiin, jotka on tehty budjetointiprosessin yhteydessä. Johto perustaa ennusteensa toteutuneeseen kehitykseen sekä käsitykseen alansa kasvunäkymistä (markkinoiden yleinen kehitys ja yksikön kannattavuus, hinnoittelu, kunnallistamispäätökset, henkilöstö- ja raaka-ainekustannukset). Kasvunusteissa huomioidaan hyväksytyt investointipäätökset. Näissä ennusteissa rahavirtaa tuottavien yksiköiden liikevaihdon kasvuprosentit vaihtelevat -7,2 %:n ja 14,7 %:n välillä (-3,2 %–14,1 %). Siitä eteenpäin rahavirroille on arvioitu ylläpitoinvestoinnit ja inflaatiota (2 %) vastaava tai hieman korkeampi residuaalikasvu (3 %). Tulevaisuuden EBITDA-prosentit on määritetty konservatiivisin perustein ja niiden arvo perustuu toteutuneeseen kehitykseen eikä niissä ennakoida tapahtuvan olennaisia muutoksia ennustekauden aikana.

Käyttöarvon laskentamenetelmänä on käytetty tuottoarvomenetelmää. Laskelmissa käytettyjen tuottovaatimusten laskentakomponentit ovat riskitön tuotto prosentti (valtion 10 v. velkakirja), markkinariskipreemio, listaamattomien yritysten epälikvidisyyspreemio, toimialakohtainen beta, vieraan pääoman kustannus ja oman ja vieraan pääoman suhde. Toimialakohtainen beta, vieraan pääoman kustannus sekä oman ja vieraan pääoman suhde on laskettu kullekin rahavirtaa tuottavalle yksikölle johdon määrittelymien samoilla toimialoilla toimivien julkisesti noteerattujen vertailuyritysten tunnuslukujen perusteella. Vuonna 2010 tuottovaatimusten muutokset ovat pääosin seurausta riskitömän tuotto prosentin sekä toimialakohtaisten beta-arvojen muutoksista. Näillä perusteilla arvonalentumistestauksissa on käytetty diskonttokorkona pääoman tuotto vaatimusta ennen veroja (WACC) seuraavasti: Ympäristöpalvelut ilman ympäristötuotteita ja L&T Recoilia 9,7 % (9,1 %–10,8 %), Kiinteistönhoito 10,2 % (10,9 %), Siivous- ja käyttäjäpalvelut 10,0 % (10,8 %), Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti) 10,4 % (9,6 %), Ruotsi 10,9 % (10,0 %) ja Latvia 13,3 % (15,9 %). WACC on määritetty 30.9.2010 tiedoin lukuun ottamatta Ruotsia, jonka liikearvon arvonalentumistesti tehtiin uudelleen joulukuussa 2010 heikentyneiden markkinaodotusten vuoksi.

Hankintamenoihin kirjataan mahdollisia oikaisuja 12 kuukauden kuluessa hankintahetkestä.

Liikearvon arvonalentumistestaus ei osoita arvonalentumista missään rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

Vuoden 2010 kesäkuussa arvioitiin uudelleen L&T Biowatin loppukauppahinnan (30 %) arvo ja sitä alennettiin yhteensä 1 113 tuhatta euroa 2 650 tuhanteen euroon (3 763 tuhatta euroa). Kauppahinnan muutoksella ei ole tulospaikutusta, vaan oikaisu kirjattiin liikearvoon ja pitkäaikaisiin velkoihin. Tarkempi kuvaus kauppahinnasta sisältyy tilinpäätöksen liitetietoon 2. Hankitut liiketoiminnot.

Arvonalentumistestauksen herkkyyshanalyysi

Keskeiset oletukset	Osuus liikearvosta	Vaadittu muutos	Vaadittu muutos kriittisimmässä rahavirtaa tuottavassa yksikössä
2010			
Residuaali-EBITDA-%	89 %	≥ -50 %	-7 %
WACC (ennen veroja)	84 %	≥ 99 %	7 %
2009			
Residuaali-EBITDA-%	76 %	≥ -50 %	-23 %
WACC (ennen veroja)	60 %	≥ 99 %	25 %

50 %:ssa rahavirtaa tuottavista yksiköistä ja 84 %:ssa konsernin liikearvosta (50 % ja 60 %) diskonttokoron muutoksen olisi oltava 99 % tai enemmän, jotta käyttöarvo vastaisi kirjanpitoarvoa. 67 %:ssa rahavirtaa tuottavista yksiköistä ja 89 %:ssa konsernin liikearvosta (50 % ja 76 %) pitäisi residuaali-EBITDA-prosentin laskea 50 % tai enemmän, jotta käyttöarvo olisi yhtä suuri kuin kirjanpito-

arvo. Kriittisimmän rahavirtaa tuottavan yksikön kohdalla tulisi diskonttokoron nousta 7 % (25 %) ja residuaali-EBITDA-prosentin laskea 7 % (23 %), jotta käyttöarvo olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Arvonalentumistappion kirjaaminen edellyttäisi kriittisten muuttujien vielä suurempia muutoksia.

14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

2010

1 000 €	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2010	4 015	101 794	264 391	169	14 666	385 035
Lisäykset	453	3 554	18 229		12 392	34 628
Hankitut liiketoiminnot			500			500
Vähennykset	-59	-1 726	-8 548		-16	-10 349
Siirrot erien välillä	262	12 845	8 748		-21 851	4
Kurssierot		77	439	5	112	633
Hankintameno 31.12.2010	4 671	116 544	283 759	174	5 303	410 451
Kertyneet poistot 1.1.2010	0	-29 722	-153 574	-88	0	-183 384
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		1 019	7 619			8 638
Tilikauden poistot		-7 234	-24 937			-32 171
Arvonalentumiset		-1 682	-950			-2 632
Kurssierot		-17	-184	-1		-202
Kertyneet poistot 31.12.2010	0	-37 636	-172 026	-89	0	-209 751
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	4 671	78 908	111 733	85	5 303	200 700

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyvät rahoitusleasingsopimuksilla hankitut hyödykkeet

1 000 €	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2010	3 350	1 019	4 369
Lisäykset			0
Hankintameno 31.12.2010	3 350	1 019	4 369
Kertyneet poistot 1.1.2010	-70	-993	-1 063
Tilikauden poistot	-168	-24	-192
Kertyneet poistot 31.12.2010	-238	-1 017	-1 255
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	3 112	2	3 114

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 5 106 tuhatta euroa.

Toukokuussa 2010 L&T Biowatin pellettiliiketoiminta lopetettiin. Lopetuksen myötä Suomenjoen pelletitehtaan käyttöomaisuus arvostettiin käypään arvoon ja siitä kirjattiin 2 632 tuhatta euron arvonalentumistappio.

Tilikaudella 2010 L&T Biowatti Oy sai oman kaluston hankintaan 248 tuhatta euroa avustusta Työ- ja elinkeinoministeriöltä. Avustus on kirjattu hankintameno vähennykseksi.

2009

1 000 €	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2009	3 832	68 254	254 303	166	35 433	361 988
Lisäykset	183	5 506	18 109	2	15 229	39 029
Hankitut liiketoiminnot			395			395
Vähennykset		-1 011	-13 410	-1	-799	-15 221
Siirrot erien välillä		29 082	5 097		-35 157	-978
Kurssierot		-37	-103	2	-40	-178
Hankintameno 31.12.2009	4 015	101 794	264 391	169	14 666	385 035
Kertyneet poistot 1.1.2009	0	-24 296	-140 452	-88	0	-164 836
Kurssierot		3	6			9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		575	12 322			12 897
Tilikauden poistot		-6 004	-25 450			-31 454
Kertyneet poistot 31.12.2009	0	-29 722	-153 574	-88	0	-183 384
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	4 015	72 072	110 817	81	14 666	201 651

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyvät rahoitusleasingsopimuksilla hankitut hyödykkeet

1 000 €	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2009	0	1 019	3 350	4 369
Siirrot erien välillä	3 350		-3 350	0
Kurssierot				0
Hankintameno 31.12.2009	3 350	1 019	0	4 369
Kertyneet poistot 1.1.2009	0	-866	0	-866
Tilikauden poistot	-70	-127		-197
Kurssierot				0
Kertyneet poistot 31.12.2009	-70	-993	0	-1 063
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	3 280	26	0	3 306

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 7 390 tuhatta euroa. Aineellisesta käyttöomaisuudesta ei ole kirjattu arvonalentumistappioita.

Tilikaudella 2009 L&T Biowatti Oy sai oman kaluston hankintaan 639 tuhatta euroa avustusta Työ- ja elinkeinoministeriöltä. Avustus on kirjattu hankintameno vähennykseksi.

15. Yhteisyritykset

Konsernilla on 50 %:n omistusosuus yhteisyrityksestä L&T Recoil Oy, Helsinki.

Konsernin taseeseen ja tuloslaskelmaan sisältyvät yhteisyritysten varat, velat, tuotot ja kulut

1 000 €	2010	2009
Pitkäaikaiset varat	34 195	32 414
Lyhytaikaiset varat	4 630	5 595
Pitkäaikaiset velat	-17 408	-20 635
Lyhytaikaiset velat	-8 261	-6 077
Nettovarat	13 156	11 297
Tuotot	8 237	2 011
Kulut	-11 376	-4 748
Tilikauden voitto/tappio	-3 139	-2 737

	2010	2009
Henkilöstö keskimäärin yhteisyrityksessä	42	31

Lisää tietoja yhteisyrityksestä esitetään liitetiedossa 34. Lähipiiritapahtumat.

16. Tytäryritykset

	Konsernin osuus osakkeista ja äänivallasta %
Kiinteistö Oy Vantaan Valimotie 33, Helsinki	100,0
Lassila & Tikanoja Service AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Lassila & Tikanoja Services OÜ, Tallinna, Viro	100,0
L&T Advance Oy, Helsinki	100,0
L&T Biowatti Oy, Helsinki	70,0
L&T Ecoinvest LLC, Dubna, Venäjä	100,0
L&T Hankinta Ky, Helsinki	100,0
L&T Hygienutveckling AB, Kävlinge, Ruotsi	100,0
L&T Improvement Oy, Helsinki	100,0
L&T Kalusto Oy, Helsinki	100,0
L&T LLC, Dubna, Venäjä	100,0
L&T Muoviportti Oy, Merikarvia	100,0
L&T Relations Oy, Helsinki	100,0
L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
L&T Viwaplast Oy, Valkeakoski	100,0
Pussihukka Oy, Helsinki	100,0
SIA L&T, Riika, Latvia	100,0
Suomen Keräystuote Oy, Helsinki	100,0
The Russian-Finnish Company Ecosystem LLC, Dubna, Venäjä	90,0

L&T hankki 1.7.2010 loput 16,5 % Muoviportti-konsernista (aiempi omistusosuus 83,5 %).

17. Myytävissä olevat pitkäaikaiset sijoitukset

1 000 €	2010	2009
Tasearvo 1.1.	525	502
Lisäykset	65	23
Hankitut liiketoiminnot	8	
Siirrot erien välillä		
Tasearvo 31.12.	598	525

Myytävissä olevat pitkäaikaiset sijoitukset ovat noteeraamattomia osakkeita.

18. Rahoitusleasingsaamiset

1 000 €	2010	2009
Vähimmäisvuokrien erääntyminen		
Enintään 1 vuoden kuluessa	2 007	2 139
1–5 vuoden kuluttua	3 947	5 096
Yli 5 vuoden kuluttua	227	193
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	6 181	7 428

Vähimmäisvuokrien nykyarvojen erääntyminen

	2010	2009
Enintään 1 vuoden kuluessa	1 937	2 060
1–5 vuoden kuluttua	3 409	4 292
Yli 5 vuoden kuluttua	138	133
Vähimmäisvuokrien nykyarvo yhteensä	5 484	6 485
Kertymättömät rahoitustuotot	697	943
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	6 181	7 428

Rahoitusleasingsaamiset perustuvat asiakkaille vuokratujen puristimien, paalaimien ja muiden hyödykkeiden vuokrasopimuksiin. Vähimmäisvuokrat sisältävät hyödykkeiden omistusoikeuden siirrosta suoritettavan maksun vuokrasopimuksen lopussa, jos vuokrasopimukseen sisältyvä osto-optio on ehdoiltaan sellainen, että oikeuden käyttäminen sopimuksen syntymisajankohtana on kohtuullisen varmaa tai jos siitä on tehty sitova sopimus.

19. Vaihto-omaisuus

1 000 €	2010	2009
Aineet ja tarvikkeet	19 545	19 206
Keskeneräiset tuotteet	281	
Valmiit tuotteet/tavarat	5 341	11 206
Muu vaihto-omaisuus	2 790	2 430
Yhteensä	27 957	32 842

Vaihto-omaisuuden kuluksi kirjattu hankintameno, joka sisältyy tuloslaskelmassa myytyjä suoritteita vastaaviin kuluihin, oli 14 200 tuhatta euroa (31 306 tuhatta euroa).

Vaihto-omaisuuden arvosta kirjattiin kuluksi 1,8 miljoonaa euroa (1,1 milj. e), jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisoituarvoa. Kulukirjaus sisältyy myytyjä suoritteita vastaaviin kuluihin.

20. Myyntisaamiset ja muut saamiset

1 000 €	2010	2009
Myyntisaamiset	72 887	64 532
Rahoitusleasingsaamiset, lyhytaikaiset	1 937	2 060
Lainasaamiset	987	501
Siirtosaamiset	7 888	9 480
Verosaamiset	1 494	467
Muut saamiset	471	663
Yhteensä	85 662	77 702
Siirtosaamisten erittely		
Korot	64	72
Kela, työterveyshuollon korvaukset	2 934	3 591
Lakisääteiset henkilövakuutukset	927	1 231
Vakuutukset		262
Väilliset verot	1 012	2 665
Muut	2 951	1 659
Yhteensä	7 888	9 480

Kaikki saamiset ovat vakuudettomia. Saamisiin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Myyntisaamisista kirjatut arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset ilmenevät liitetiedosta 6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.

21. Myytävissä olevat lyhytaikaiset sijoitukset

1 000 €	2010	2009
Sijoitus- ja yritystodistukset	9 895	18 484
Yhteensä	9 895	18 484
1.1.	18 484	20 368
Lisäys/vähennys	-8 581	-1 855
Omaan pääomaan siirretyt käyvän arvon muutokset	-8	-29
31.12.	9 895	18 484

Vuonna 2010 omasta pääomasta siirrettiin tuloslaskelmaan voittoja 101 tuhatta euroa (360 tuhatta euroa).

Myytävissä olevat lyhytaikaiset sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksissä käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvomuutosrahastoon.

22. Rahavarat

1 000 €	2010	2009
Pankkitilit ja käteinen raha	4 653	9 099
Yhteensä	4 653	9 099

Rahavarat esitetään nimellisarvoisina, mikä vastaa niiden käypää arvoa.

Rahavirtalaskelman mukaiset likvidit varat muodostuvat seuraavasti:

1 000 €	2010	2009
Rahavarat	4 653	9 099
Sijoitus- ja yritystodistukset	9 895	18 484
Yhteensä	14 548	27 583

23. Oma pääoma

Osakepääoma ja ylikurssirahasto

1 000 €	Osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	Osakepääoma	Ylikurssi-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2010	38 769	19 399	50 673	-356	69 716
17.5.2010				-7	-105
18.5.2010				-6	-88
19.5.2010				-8	-110
20.5.2010				-7	-98
21.5.2010				-11	-153
24.5.2010				-2	-32
25.5.2010				-6	-82
26.5.2010				-8	-111
27.5.2010				-10	-138
28.5.2010				-8	-108
31.5.2010				-1	-19
1.6.2010				-4	-55
2.6.2010				-2	-26
4.6.2010				49	636
31.12.2010	38 738	19 399	50 673	-845	69 227
1.1.2009	38 799	19 399	50 673		70 072
20.5.2009				-10	-119
22.5.2009				-10	-118
25.5.2009				-4	-48
26.5.2009				-6	-71
31.12.2009	38 769	19 399	50 673	-356	69 716

Lassila & Tikanoja Oyj:llä on yksi osakelaji. Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeilla ei ole enimmäismäärää eikä yhtiöllä ole enimmäisosakepääomaa. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Ylikurssirahasto muodostuu vanhan osakeyhtiölain (29.9.1978/734) mukaisten osakeantien ylikurssseista. Tämän lain voimassaoloaikana päätetyn optio-ohjelman (2005) optioihin perustuvista osakemerkinnöistä saadut rahasuoritukset kirjataan osakepääomaan ja ylikurssirahastoon järjestelyn ehtojen mukaisesti.

Muut rahastot

Muuntoerorahasto

Muuntoerorahasto sisältää muuntoerot, jotka ovat syntyneet muista kuin euromääräisistä nettosijoituksista konserniyrityksiin. Muuntoeroja syntyy tytäryritysten oman pääoman ja tuloksen muuntamisesta euromääräisiksi. Lisäksi osana nettosijoitusta tytäryhtiöihin käsitellään pitkäaikaiset lainasaamiset, joiden suorittamista ei ole suunniteltu ja joiden suorittaminen ei ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Arvonmuutosrahasto

Arvonmuutosrahasto sisältää käyvän arvon rahaston myytävissä olevien sijoitusten käypien arvojen muutoksille ja suojausrahaston rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutoksille.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on turvata Lasila & Tikanojan toiminnan jatkuvuus ja ylläpitää optimaalinen pääomarakenne investointien turvaamiseksi ottaen huomioon pääomakustannukset. Pääomaan lasketaan oma ja vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla.

Vuotuisen osingon määrä on sidottu tulokseen. Se osa, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille. Osakepääomaa korotetaan, mikäli poikkeuksellisen nopea kasvu tai suuret investoinnit vaativat lisää pääomaa.

24. Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on sekä vuonna 2005 että vuonna 2008 myönnetty optio-ohjelmat. Vuoden 2005 optio-ohjelma jakautui A-, B- ja C-sarjoihin. Optioiden käyvästä arvosta syntyvä kulu jaksetaan oikeuksien syntymisajanjaksolle. Käypä arvo määritetään Black-Scholes -hinnoittelumallilla.

Optio-oikeudet

Optio	Osakkeiden merkintäaika	Merkintähinta €/osake	Osakkeita merkittävässä 31.12.2010	Osakkeita merkittävässä 31.12.2009	Oikeuden syntymisajanjakson päätyminen
2005A	2.11.2007-29.5.2009	14,22			2.11.2007
2005B	3.11.2008-31.5.2010	16,98		176 000	3.11.2008
2005C	2.11.2009-31.5.2011	26,87	200 000	200 000	2.11.2009
2008	1.11.2010-31.5.2012	16,27	168 000	196 000	1.11.2010
Yhteensä			368 000	572 000	

Pääoman rakenteen kehitystä seurataan omavaraisuustunnusluvun avulla vuosineljänneksittäin. Tunnusluku lasketaan siten, että konsernin oma pääoma jaetaan luvulla, joka saadaan, kun taseen loppusummasta vähennetään saadut ennakot.

1 000 €	2010	2009
Oma pääoma konsernitaseessa	222 994	217 249
Taseen loppusumma	483 742	496 388
Saadut lyhytaikaiset ennakot	-4 239	-3 981
Saadut pitkäaikaiset ennakot	-263	-205
Pääoma yhteensä	479 240	492 202
Omavaraisuusaste, %	46,5 %	44,1 %

Konsernin omavaraisuusaste on säilynyt korkealla tasolla ja se kasvoi hieman edellisvuotisesta. Kauden bruttoinvestoinnit olivat 39,3 miljoonaa euroa (44,9 milj. e). Käyttöpääomaan sitoutui kaudella 2,2 miljoonaa euroa (12,0 milj. e). Liiketoiminnan nettorahavirta oli 63,8 miljoonaa euroa (66,2 milj. e).

Pitkäaikaisten pankkilainojen kovenanteja on kuvattu liitetiedossa 27. Lainat.

Ulkona olevien optio-oikeuksien lukumäärät ja keskimääräiset merkintähinnat

	2010		2009	
	Keskimääräinen merkintähinta €/osake	Optioita kpl	Keskimääräinen merkintähinta €/osake	Optioita kpl
Tilikauden alussa	20,19	572 000	19,11	765 500
Myönnetty uudet optiot				
Yhtiölle palautuneet optiot	16,27	-28 000	21,22	-46 000
Toteutetut optiot				
Rauenneet optiot	16,98	-176 000	14,22	-147 500
Tilikauden lopussa	22,03	368 000	20,19	572 000
Kauden lopussa toteutettavissa olevat optiot	22,03	368 000	22,24	376 000

Vuosina 2009 ja 2010 optioita ei käytetty osakkeiden merkintään.

Black-Scholes -hinnoittelumallissa käytetyt muuttujat

	2008	2005C	2005B	2005A
Myöntämispäivä	5.6.2008	12.6.2007	12.6.2006	7.6.2005
Optio-ohjelman mukainen määrä	230 000	230 000	200 000	170 000
Osakehinta myöntämishetkellä	16,65	25,18	16,50	14,76
Merkintähinta	16,27	26,87	16,98	14,22
Odotettavissa oleva volatiliteetti	53 %	26 %	27 %	19 %
Oletettu option voimassaoloaika	3 v 360 pv	3 v 354 pv	3 v 354 pv	3 v 359 pv
Oikeuden syntymisehdot	Työssäoloaika 2 v 4 kk	Työssäoloaika 2 v 4 kk	Työssäoloaika 2 v 4 kk	Työssäoloaika 2 v 4 kk
Riskitön korko	4,57 %	4,56 %	3,60 %	2,40 %
Odotettavissa olevat osingot, €	2,13	2,73	2,10	1,11
Käypä arvo myöntämispäivänä, €	5,16	4,70	3,16	2,35

Odotettavissa oleva volatiliteetti on määritetty arvostuspäivää edeltävien 50, 100 ja 260 kaupankäyntipäivän keskiarvona. Volatiliteetin määrittely perustuu Bloomberg-tietokannan informaatioon.

Optioiden ehdoissa ei ole sellaisia käyttöehtoja, jotka tulisi ottaa huomioon optioiden käypää arvoa arvostettaessa. Optioiden arvioitu palautuma myöntämispäivänä on 0 %.

Optio-ohjelmat

Optio-oikeuksia on myönnetty johtoon kuuluville avainhenkilöille. Optio-oikeudet antavat oikeuden merkitä Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita optio-ohjelman ehtojen mukaisella merkintähinnalla ehtojen määräämänä aikana. Kaikkien optio-oikeuksien merkintäsuhde on 1:1.

Optio-oikeuksia, joiden osakemerkinnän aika ei ole alkanut ja joihin oikeus ei ole siten syntynyt, ei saa luovuttaa kolmannelle. Jos työ- tai toimisuuhde päättyy muusta syystä kuin eläkkeelle siirtymisen tai kuoleman johdosta, on osallistujan viipymättä tarjottava vastikkeetta yhtiölle sellaiset optio-oikeudet, joiden osakemerkinnän aika ei ollut alkanut. Merkintäajan päättymisen jälkeen optio-oikeudet raukeavat arvottomina.

Optio-oikeuksilla merkittyjen osakkeiden osinko-oikeus ja muut osaksoikeudet alkavat osakepääoman korotuksen tai uusien osakkeiden tultua rekisteröidyksi kaupparekisteriin. Edellä olevassa taulukossa on esitetty optio-oikeuksien perusteella merkittävien osakkeiden merkintäajat ja -hinnat. Merkintähintoja alennetaan merkintähinnan määräytymisen jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osakekohtaisten osinkojen määrällä, joka ylittää yhteensä 70 % sen tilikauden osakekohtaisesta voitosta, jolta osinkoja jaetaan.

31.12.2010 ulkona olevien optio-oikeuksien perusteella voidaan yhteensä merkitä enintään 368 000 uutta osaketta, mikä on 0,9 % yhtiön tämänhetkisestä osakemäärästä ja sen tuottamista äänistä.

Optio-ohjelma 2005

Vuoden 2005 varsinainen yhtiökokous päätti 600 000 optio-oikeuden antamisesta. Osakkeiden merkintäaika 2005A-optio-oikeuksilla päättyi 29.5.2009 ja 2005B-optio-oikeuksilla 31.5.2010.

Merkintäajan alkaessa 200 000 2005C-optio-oikeutta oli 37 avainhenkilön hallussa. Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaan omistaman tytäryhtiön L&T Advance Oy:n hallussa on 30 000 2005C-optio-oikeutta, joita ei käytetä osakkeiden merkintään.

Osakkeen merkintähinta on 2005C-optio-oikeuksilla 26,87 euroa. 31.12.2010 ulkona olevilla vuoden 2005-optio-oikeuksilla tehtävien merkintöjen seurauksena yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta enintään 200 000 uudella osakkeella. Näiden osakkeiden osuus on 0,5 % yhtiön tämänhetkisestä osakemäärästä.

2005C-optio-oikeudet ovat olleet listattuina NASDAQ OMX Helsingissä 2.11.2009 alkaen.

Optio-ohjelma 2008

Vuoden 2008 varsinainen yhtiökokous päätti enintään 230 000 optio-oikeuden antamisesta. 168 000 optio-oikeutta on 33 avainhenkilön hallussa. Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaan omistaman tytäryhtiön L&T Advance Oy:n hallussa on 62 000 optio-oikeutta, joita ei käytetä osakkeiden merkintään.

Osakkeen merkintähinta 2008-optio-oikeuksilla on 16,27 euroa. Osakkeen merkintähinta kirjataan kokonaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta ulkona olevilla 2008-optio-oikeuksilla tehtävien merkintöjen seurauksena enintään 168 000 uudella osakkeella. Näiden osakkeiden osuus on 0,4 % yhtiön tämänhetkisestä osakemäärästä.

2008-optio-oikeudet ovat olleet listattuina NASDAQ OMX Helsingissä 1.11.2010 alkaen.

Osakepalkkiojärjestelmä

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 24.3.2009 osakepohjaisen kannustinohjelman käyttöön-otosta osana avainhenkilöstön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Palkkion maksaminen riippuu yhtiön hallituksen asettamien taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta, minkä perusteet hallitus päättää vuosittain. Vuodelta 2009 maksettu palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen. Samoin vuonna 2010 palkkion maksamisen perusteena on EVA-tulos. Palkkiota ei makseta.

Ohjelmassa on kolme kalenterivuoden mittaista ansaintajaksoa, joista ensimmäinen alkoi 1.1.2009 ja viimeinen päättyi 31.12.2011. Mahdollinen palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavana kalenterivuonna osittain osakkeina ja osittain rahana. Rahana maksettava osuus kattaa palkkiosta aiheutuvat verot. Palkkion saaminen edellyttää työsuhteen jatkumista ja kannustinohjelmaan liittyvä kielto luovuttaa osakkeita kahden vuoden kuluessa kunkin palkkiosuorituksen saamisesta. Tämän jälkeenkin johtoryhmän on omistettava osakkeita vähintään puolen vuoden ja muiden kolmen kuukauden bruttopalkan arvosta työsuhteen päättymiseen saakka.

Ohjelman perusteella voidaan luovuttaa yhteensä enintään 180 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta, jotka yhtiö hankkii osakemarkkinoilta. Ohjelman piiriin kuului perustamisvaiheessa 28 henkilöä.

Osakkeina maksettava osuus arvostetaan myöntämispäivänä käypään arvoon eikä arvostusta muuteta järjestelmän voimassaoloaikana. Osakkeina maksettavan osuuden kulut jaksotetaan oikeuden syntymisajanjakson kuluessa kolmelle vuodelle tuloslaskelmaan henkilöstökuluiksi ja omaan pääomaan.

Rahasuoritusosuudet arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöshetken osakkeen hinnan mukaan. Osakepalkkiojärjestelmän rahasuoritusosuudet kirjataan henkilöstökuluihin ja velkoihin, ja ne jaksotetaan ansaintajaksolle.

Osakepalkkiojärjestelmän 2009–2011 ensimmäiseltä ansaintajaksolta 2009 ansaitut osakkeet siirrettiin palkkionsaajille kesäkuun alussa 2010. Niiden luovutusrajoitus päättyi 31.5.2012.

Osakepalkkiojärjestelmä 2009–2011

	Laskettu liikkeelle hallituksen päätöksellä 24.3.2009
Liikkeeseenlaskupäivämäärä	Osakepalkkiojärjestelmä
Osakeohjelma 2010	
Myöntämispäivä	9.2.2010
Ansaintajakso alkaa	1.1.2010
Ansaintajakso päättyy	31.12.2010
Osakkeen keskikurssi myöntämispäivänä	15,26
Toteuma, kpl	0
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	2
Osakkeiden vapautuminen	31.3.2013
Henkilöitä	25
Osakepalkkiojärjestelmästä kirjattavat kulut, 1 000 €	
Osakkeina maksettavat palkkiot	192,4
Rahasuoritusosuudet	277,8
Yhteensä	470,2
Vuodelta 2010 ei maksettu osakepalkkioita, koska kriteerit eivät täyttyneet.	

Osakeohjelma 2009	
Myöntämispäivä	20.5.2009
Ansaintajakso alkaa	1.1.2009
Ansaintajakso päättyy	31.12.2009
Osakkeen keskikurssi myöntämispäivänä	11,87
Toteuma, kpl	49 242
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	2
Osakkeiden vapautuminen	31.5.2012
Henkilöitä	26

Osakepalkkiojärjestelmästä kirjattavat kulut, 1 000 €	
Osakkeina maksettavat palkkiot	118,6
Rahasuoritusosuudet	555,8
Yhteensä	674,4

25. Eläkevelvoitteet

Etuspohjaiset eläkejärjestelyt ovat pieniä ja koskevat yksittäisiä henkilöitä Suomessa. Ne ovat syntyneet pääasiassa yrityskauppojen seurauksena. Osa eläkesopimuksista hoidetaan vakuutusyhtiöissä ja osa on yhtiön omalla vastuulla.

1 000 €	2010	2009
Taseen etuspohjainen eläkevelka määräytyy seuraavasti:		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	623	597
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-546	-529
	77	68
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	537	519
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)		65
Nettomääräinen eläkevelka taseessa	614	652
Veloitteen nykyarvon muutokset		
Velvoite kauden alussa	1 116	1 047
Työsuorituksesta johtuvat menot	49	49
Korkomenot	57	62
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	23	35
Maksetut etuudet	-85	-77
Velvoite tilikauden lopussa	1 160	1 116

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden alussa	529	436
Varojen odotettu tuotto	24	20
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	7	20
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	11	76
Maksetut etuudet	-25	-23
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden lopussa	546	529

Taseessa esitetyn velan muutokset		
Velka kauden alussa	671	676
Tuloslaskelmaan merkityt eläkekulut	10	72
Maksusuoritukset järjestelyyn	-70	-77
Velka kauden lopussa	611	671

Tuloslaskelman etuspohjainen eläkekulu määräytyy seuraavasti:		
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	49	49
Korkomenot	57	63
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-24	-20
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	18	-20
Yhteensä	100	72

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli 17 tuhatta euroa vuonna 2010 (96 tuhatta euroa).

Konserni ennakoii maksavansa etuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 83 tuhatta euroa vuonna 2011.

1 000 €	2010	2009	2008
Määrät tilikaudelta ja kahdelta edelliseltä tilikaudelta			
Velvoitteen nykyarvo	1 160	1 116	1 047
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-546	-529	-436
Alikate	614	587	611
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyjen varoihin, voitot (+) / tappiot (-)	11	76	-61
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyjen velkoihin, voitot (+) / tappiot (-)	2	96	-15
Tärkeimmät käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset			
Diskonttokorko	4,8 %	5,0 %	6,0 %
Inflaatio-oletus	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Tuleva palkankorotusolettamus	4,5 %	4,5 %	4,5 %

26. Varaukset

1 000 €	Ympäristö- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2010	1 975	180	2 155
Varausten lisäykset	577	1 542	2 119
Käytetyt varaukset	-72	-994	-1 066
Käyttämättömien varausten peruutukset		-111	-111
Diskonttauksen vaikutus	51		51
Varaukset 31.12.2010	2 531	617	3 148

1 000 €	2010	2009
Pitkäaikaiset varaukset	2 748	2 100
Lyhytaikaiset varaukset	400	55
Yhteensä	3 148	2 155

Ympäristövaraukset kattavat seuraavat velvoitteet: Konserni on vuokrannut Keravan ja Kotkan kaupungeilta maa-alueet, joilla on kaatopaikat. Lisäksi konsernilla on käytössään Varkaudessa maa-alue pilaantuneen maa-aineksen välivarastointia, puhdistustoimintaa ja loppusijoitusta varten. Konsernilla on velvoite hoitaa vuokratopimusten tai toiminnan päättyessä alueiden jälkihoitotyöt eli maisemointi ja seurantatutkimukset ympäristölupien ehtojen mukaisesti.

Keravan kaatopaikan jälkihoitokustannusvaraus on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa tulevat kustannukset on arvioitu laskentahetken hintatason perusteella korjattuna 2-3 %:n vuotuisella inflaatiolla, koska kustannustaso on varauksen käyttöhetkellä korkeampi kuin kaatopaikan rakennusaikana. Inflaatiolla korjatut kustannukset on diskontattu läjitysalueen rakentamishetkeen. Korkokantana on käytetty valtion 5 vuoden riskittömän velkakirjan tuotto-odotusta

rakennushetkellä lisättynä L&T:n lainamarginaalilla ko. ajankohtana. Tämä läjitysalueen rakentamisesta aiheutuva määrä on aktivoitu nykyarvon suuruisena osaksi alueen hankintamenoa taseeseen ja se poistetaan tasapoistoin. Yhtä suuri erä on kirjattu taseen velkoihin varaukseksi, jota vuosittain kasvattaa rahoituskuluihin kirjattava diskonttokorko. Varauksen toinen osa lasketaan läjitysalueelle ajettavan tonnimäärän perusteella.

Kotkan kaatopaikan jälkihoitokustannusvaraus on myös jaettu kahteen osaan. Varauksen ensimmäisessä osassa kaatopaikan rakentamisesta aiheutuva määrä on aktivoitu nykyarvon suuruisena osaksi alueen hankintamenoa taseeseen kuten Keravan kaatopaikan varaus. Kotkan kaatopaikkaan sovelletaan kuitenkin suoriteyksikköön perustuva poistomenetelmää, joten taseeseen aktivoitu määrä poistetaan alueelle toimitetun jätteen tilavuuden mukaan. Toisen osan Kotkan kaatopaikan varauksesta muodostaa taseeseen aktivoitu seurantatutkimusvaraus, joka perustuu tasapoistoihin. Tulevat kustannukset on arvioitu laskentahetken hintatason perusteella korjattuna 3 %:n vuotuisella inflaatiolla.

Varkauden pilaantuneen maa-aineksen käsittely- ja loppusijoituspaikan jälkihoitokustannusvaraus on käsitelty saman periaatteen mukaan kuin Keravan varaus.

Pitkäaikaisiin varauksiin merkittyjen velvoitteiden arvioidaan johtavan taloudellisen hyödyn menetyksiin pääosin 1-5 vuoden kuluessa, paitsi Kotkan seurantatutkimusvarauksessa 30 vuoden kuluessa.

Muut varaukset ovat pääasiassa uudelleenjärjestelyihin sekä välimiesmenettelyssä oleviin korvausvaatimuksiin liittyviä varauksia.

27. Lainat

1 000 €	2010 Tasearvo	2009 Tasearvo
Pitkäaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	92 849	114 802
Rahoitusleasingvelat	2 714	2 843
Kauppahintavelat		3 324
Yhteensä	95 563	120 969
Lyhytaikaiset		
Pitkäaikaisen lainojen lyhennykset	22 202	18 922
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	341	403
Lyhytaikaiset lainat	4 994	
Kauppahintavelat	1 691	1 747
Muut rahoitusvelat	2 033	1 818
Yhteensä	31 261	22 890

Rahoitusvelkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 30. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin.

27.1. Pitkäaikaisen lainojen erääntyminen

1 000 €	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ja myöh.	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	22 202	31 777	25 067	15 283	7 196	13 526	115 051
Rahoitusleasingvelat	341	318	296	276	259	1 565	3 055
Yhteensä	22 543	32 095	25 363	15 559	7 455	15 091	118 106

Pitkäaikaisen lainojen keskimääräinen duraatio 31.12.2010 oli 2,8 vuotta (3,2 vuotta) ja efektiivisten korkokantojen painotettu keskimääräinen korkosuojaukset huomioon ottaen 3,3 % (3,2 %).

Pitkäaikaisen pankkilainojen sopimukseen sisältyy omavaraisuus- ja korkokatekovenantteja sekä muita tavanomaisia ehtoja, jotka rajoittavat lisävakuuksien antoa muille rahoittajille ja nykyisen liiketoiminnan lakkauttamista ja luovuttamista. Näiden ehtojen rikkominen oikeuttaa lainantajat irtisanomaan lainat välittömästi. Lassila & Tikanoja Oyj:n nimissä olevien lainojen kovenantit eivät ole olleet lähellä rikkoutumista vuosien 2010 ja 2009 aikana.

Yhteisyritys L&T Recoil Oy:n lainasopimusten vuonna 2010 edellyttämää nettovelkojen ja käyttökatteen suhdetta ei saavutettu regenerointilaitoksen syksyyn saakka kestäneiden teknisten ongelmien vuoksi. Rahoittajat ovat kuitenkin antaneet määräaikaisen suostumuksensa kovenanttien rikkoutumiseen.

27.2. Rahoitusleasingvelat

1 000 €	2010	2009
Vähimmäisvuokrien erääntyminen		
Enintään 1 vuoden kuluessa	354	418
1-5 vuoden kuluttua	1 416	1 416
Yli 5 vuoden kuluttua	2 919	3 267
Vähimmäisvuokrat yhteensä	4 689	5 101

1 000 €	2010	2009
Vähimmäisvuokrien nykyarvon erääntyminen		
Enintään 1 vuoden kuluessa	341	403
1-5 vuoden kuluttua	1 149	1 149
Yli 5 vuoden kuluttua	1 565	1 694
Vähimmäisvuokrien nykyarvo yhteensä	3 055	3 246

Tulevat rahoituskulut	1 634	1 855
-----------------------	-------	-------

Rahoitusleasingvelat yhteensä	4 689	5 101
-------------------------------	-------	-------

Rahoitusleasing sopimus liittyy yhteisyritys L&T Recoilin tekemään vedyn, kuumaöljyn ja höyryn hankintaa koskevaan ostosopimukseen. Sopimuksen perusteella L&T Recoil on sitoutunut ostamaan niitä tuottavien laitosten tuotannon kokonaisuudessaan regenerointilaitoksensa käyttöön.

Ostosopimuksen on IFRIC 4:n mukaisesti määritelty sisältävän vuokratopimuksen.

Taulukossa esitettävät vähimmäisvuokrat sisältävät vuokratopimuksen lopussa maksettavan lunastushinnan, jos sellaisesta on sovittu.

28. Muut pitkäaikaiset velat

1 000 €	2010	2009
Siirtovelat		1 255
Saadut ennakot	263	205
Muut velat	101	50
Yhteensä	364	1 510

29. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

1 000 €	2010	2009
Saadut ennakot	4 239	3 981
Ostovelat	22 834	22 218
Muut velat	18 168	18 115
Siirtovelat	49 650	49 815
Yhteensä	94 891	94 130

1 000 €	2010	2009
Siirtovelat		
Henkilöstökuluihin liittyvät velat	40 798	40 587
Jätteenkäsittelymaksut	1 265	1 276
Korot	1 252	1 287
Muut jaksotetut kulut	6 335	6 665
Yhteensä	49 650	49 815

Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisen velkojen käyvät arvot ovat samat tai jokseenkin samat kuin niiden yllä esitetyt tasearvot.

30. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2010	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat		Lainat ja muut saamiset	Myytävis-sä olevat rahoitus-varat	Jaksotet-tuun hankinta-menoon kirjattavat rahoitus-velat	Suojaus-laskennan alaiset joh-dannaiset	Tase-erien kirjanpito-arvot	Tase-erien käyvät arvot	IFRS 7:n mukainen käyvän arvon hierarkia-taso
1 000 €	Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Myytävisissä olevat sijoitukset				598			598	598	
Rahoitusleasingsaamiset	3 547						3 547	3 923	
Muut saamiset	3 401						3 401	3 401	

Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
Myyntisaamiset ja muut saamiset	76 280						76 280	76 280		
Johdannaissaamiset	7					400	407	407	2	
Myytävisissä olevat sijoitukset				9 895			9 895	9 895	2	
Rahavarat	4 653							4 653	4 653	
Rahoitusvarat yhteensä	7	87 881	10 493			400	98 781	99 157		

Pitkäaikaiset rahoitusvelat										
Lainat				95 563				95 563	96 943	
Muut velat				101				101	101	

Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
Lainat				29 289				29 289		
Ostovelat ja muut velat				44 546				44 546		
Johdannaissovelat						1 173	1 173	1 173	2	
Rahoitusvelat yhteensä				169 499		1 173	170 672	98 217		

2009	Käypään arvoon tulosvai-kutteisesti kirjattavat rahoitusva-rat ja -velat		Lainat ja muut saa-miset	Myytävis-sä olevat rahoitus-varat	Jaksotet-tuun hankinta-menoon kirjattavat rahoitus-velat	Suojaus-laskennan alaiset joh-dannaiset	Tase-erien kirjanpito-arvot	Tase-erien käyvät arvot	IFRS 7:n mukainen käyvän arvon hierarkia-taso
1 000	Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Myytävisissä olevat sijoitukset				525			525	525	
Rahoitusleasingsaamiset	4 425						4 425	4 843	
Muut saamiset	726						726	726	

Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
Myyntisaamiset ja muut saamiset	73 339						73 339	73 339		
Johdannaissaamiset				18 484				18 484	18 484	2
Myytävisissä olevat sijoitukset				18 484				18 484	18 484	
Rahavarat	9 099							9 099	9 099	
Rahoitusvarat yhteensä	87 589	19 009					106 598	107 016		

Pitkäaikaiset rahoitusvelat										
Lainat				120 969				120 969	121 788	
Muut velat				1 305				1 305	1 305	

Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
Lainat				21 072				21 072	21 072	
Ostovelat ja muut velat				51 379				51 379	51 379	
Johdannaissovelat						1 073	1 073	1 073	2	
Rahoitusvelat yhteensä				194 725		1 073	195 798	196 617		

Yllä olevissa taulukoissa Pitkäaikaiset muut velat eivät sisällä saatuja ennakoita, Myyntisaamiset ja muut saamiset eivät sisällä verosaamisia ja siirto-saamisia, eivätkä Ostovelat ja muut velat lakisääteisiä velkoja (kuten verovelkoja), koska nämä erittelyt vaaditaan vain rahoitusinstrumenteista.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen määrittämisperiaatteet

Myytävisissä olevat sijoitukset

Myytävisissä olevat sijoitukset koostuvat noteeraamattomista osakkeista ja sijoitus- ja yritystodistuksista. Sellaiset noteeraamattomat osakesijoitukset, joiden käypiä arvoja ei ole saatavissa epäaktiivisten markkinoiden vuoksi, arvostetaan hankintamenuun. Sijoitus- ja yritystodistukset ovat jälkimarkkinakelpoisia ja niiden käypä arvo perustuu tilinpäätöspäivän korkomarkkinanoteerauksiin.

Johdannaissovelat

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinanoteeraukset. Käyvät arvot kuvaavat niitä hintoja, jotka konserni saisi tai joutuisi maksamaan, jos johdannaissopimus purettaisiin tilinpäätöspäivänä.

Pankkilainat ja muut lainat

Lainojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöshetkellä. Lainan kokonaiskorko muodostuu riskittömästä markkinakorosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiosta.

Rahoitusleasingvelat

Rahoitusleasingvelkojen käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla tulevat rahavirrat korolla, jolla konserni voisi tehdä vastaavan leasing-sopimuksen tilinpäätöshetkellä.

31. Johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaissovelat

1 000 €	2010 Nimellisarvo	Käypä arvo	2009 Nimellisarvo	Käypä arvo
Kaupankäyntitarkoituksessa tehtyjen valuuttatermiinien erääntyminen				
Enintään 1 vuoden kuluessa	196	7		

Valuuttatermiineillä suojataan valuuttamääräisiin ostoihin sisältyvää valuuttariskiä.

Valuuttatermiinisopimuksiin ei ole sovellettu IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa. Käyvän arvon muutokset on kirjattu rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

1 000 €	2010 Nimellisarvo	Käypä arvo	2009 Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien koronvaihtosopimusten erääntyminen				
Enintään 1 vuoden kuluessa	11 010		4 629	
1–5 vuoden kuluttua	49 355		30 785	
Yli 5 vuoden kuluttua	267			
Yhteensä	60 632	-1 173	35 414	-1 073

Koronvaihtosopimuksilla on suojauduttu vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvältä rahavirran korkoriskiltä. Niihin on sovellettu IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa. Suojaukset ovat olleet tehokkaita ja niiden käyvän arvon muutokset on esitetty kauden laajassa tuloslaskelmassa.

Koronvaihtosopimusten kiinteät korot 31.12.2010 vaihtelivat välillä 1,67–4,22 % (2,07–4,306 %). Vaihtuvana korkona oli 1, 3 tai 6 kuukauden Euribor.

Johdannaissopimusten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin.

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Johdannaisvaroihin kuulumattomiin rahoitusvaroihin sisältyvät myyntisaamiset ja muut saamiset merkitään taseeseen alkuperäisen arvon mukaisina vähennettynä hyvityksillä ja arvonalentumistappioilla. Tämä vastaa niiden käypää arvoa, koska maksuajat ovat lyhyitä eikä diskonttauksella siten ole olennaista vaikutusta.

Ostovelat ja muut velat

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat kirjataan taseeseen alkuperäiseen arvoonsa, joka vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon

arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat on luokiteltava käyttäen kolmitasoista käypien arvojen hierarkiaa, joka kuvastaa arvoja määritettäessä käytettyjen syöttötietojen merkittävyyttä. L&T:llä ainoastaan lyhytaikaiset myytävissä olevat sijoitukset ja johdannaissovelat kirjataan käypään arvoon. Myytävissä olevien lyhytaikaisten sijoitusten, jotka ovat sijoitus- ja yritystodistuksia, ja johdannaisten, jotka ovat koronvaihto-, valuutta- ja hyödykejohdannaissopimuksia, käyvät arvot ovat tason 2 mukaisia. Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot perustuvat toimivilla markkinoilla noteeratuista hinnoista johdettuihin hintoihin tai yleisesti hyväksytyihin arvostusmalleihin, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittäviltiltä osin todennettaviin markkinatietoihin.

Hyödykejohtannaiset

Öljytonnia	2010		2009	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien diesel-swapsopimusten erääntyminen				
Erääntyy 1 vuoden kuluessa	7 596			
Erääntyy 1–5 vuoden kuluessa	2 544			
Yhteensä	10 140	400		

Hyödykejohtannaiset on tehty tulevien dieselostojen suojaamiseksi. Sopimuksiin sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ja käyvän arvon muutos kirjataan tehokkaalta osaltaan oman pääoman suojausrahastoon. Hyödykejohtannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin.

32. Muut vuokrasopimukset

1 000 €	2010	2009
Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten vähimmäisvuokrien erääntyminen		
Enintään 1 vuoden kuluessa	8 087	8 145
1–5 vuoden kuluttua	20 087	17 470
Yli 5 vuoden kuluttua	4 509	6 274
Vähimmäisvuokrat yhteensä	32 683	31 889

Konserni on vuokrannut osan käytössään olevista tuotanto- ja toimistotiloista sekä toimistokoneista ja autoista. Toimitila- ja maanvuokrasopimukset ovat pääosin indeksisidonnaisia ja paikallisen markkinakäytännön mukaisia.

Vuoden 2010 tuloslaskelmaan sisältyy muiden vuokrasopimusten perusteella kuluksi kirjattuja vuokria 16 040 tuhatta euroa (14 662 tuhatta euroa).

33. Rahavirtalaskelman liitetiedot

1 000 €	2010	2009
Liiketoiminnan rahavirran oikaisut		
Verot	9 786	11 881
Poistot ja arvonalentumiset	43 937	40 334
Rahoitustuotot ja -kulut	4 229	5 238
Myyntivoitot ja -tappiot	-368	-70
Varaukset	578	898
Muut	1 360	911
Yhteensä	59 522	59 192

Tilikauden aikana myydyjen tytäryritysten ja liiketoimintojen vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	179	135
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	56	62
Varat ja velat yhteensä	235	197
Rahana saatu vastike	199	197
Rahavirtavaikutus	199	197

Syyskuussa myytiin Moskovan siivouksen liiketoiminta. Luovutettavaan toimintaan liittyvä liikearvo ja aineettomat hyödykkeet määritettiin IAS 36.86:n mukaisesti luovutetun osan ja yksiköstä jäljelle jäävän osan arvojen suhteen perusteella. Myytyä liiketoiminnan osaa vastaava liikearvo ja aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista kirjattiin myyntitappiona liiketoiminnan muihin kuluihin. Nämä myydyt liiketoimintojen osat eivät täytä IFRS 5.31-32 vaatimuksia lopetettujen toimintojen esittämisestä.

34. Lähipiiritapahtumat

Lassila & Tikanoja -konsernin lähipiiriin kuuluvat yhteisyritykset ja ylin johto. Konsernilla ei ollut osakkuusyhtiöitä vuosina 2010 ja 2009.

Liiketoimet ja avoimet saldot yhteisyritysten kanssa

1 000 €	2010	2009
Myynti	2 332	930
Liiketoiminnan muut tuotot	74	75
Korkotuotot	505	336
Pitkäaikaiset saamiset		
Pääomalinasaaminen	20 646	15 896
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 375	31
Lainasaamiset	1 034	538

Liiketapahtumat yhteisyritysten kanssa tapahtuvat käyvin markkinahinnoin. Liitetiedon yhteisyritysten luvut on esitetty sadan prosentin mukaisina.

Yhteisyritys L&T Recoil Oy:lle vuosina 2006 ja 2007 myönnettyjen yhteensä 2 646 tuhannen euron suuruisen pääomalojen korko oli 31.12.2010 3,19 % p.a. Lainojen korko maksetaan, mikäli yhteisyrityksellä on taseen mukaan voitonjakokelpoisia varoja. Vuonna 2008 L&T Recoilille annettiin yhteensä 5 750 tuhatta euroa uusia pääomaloja, joiden painotettu keskikorko oli 31.12.2010 3,2 % p.a. Vuonna 2009 L&T Recoilille annettiin yhteensä 7 500 tuhatta euroa uusia pääomaloja, joiden painotettu keskikorko oli 31.12.2010 3,2 %. Vuonna 2010 L&T Recoilille annettiin yhteensä 9 500 tuhatta euroa uusia pääomaloja, joiden painotettu keskikorko oli 31.12.2010 6,7 %. Näiden lainojen korko maksetaan, kun L&T Recoilin

vapaan oman pääoman ja pääomalojen määrä ylittää taseen mukaisen tappion määrän.

Konsernin emoyhtiö on sitoutunut sijoittamaan lisää L&T Recoil Oy:ön osakepääomana ja pääomaloina 50 % siitä määrästä, jolla yhteisyrityksen rahoitussopimusten mukainen omavaraisuuskovenantti täyttyy.

Konsernin emoyhtiö on antanut omavelkaisen takauksen L&T Recoil Oy:n rahoituslimiiteille, joiden määrä on 42 000 tuhatta euroa. Takaus kattaa 50 % kulloinkin käytössä olevista limiittien määrästä.

Ylimmän johdon työsuhde-etuudet

1 000 €	2010	2009
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 791	1 436
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	42	30
Osakeperusteiset maksut (osakepalkkio)	809	0
Yhteensä	2 642	1 466

Ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta ja johtoryhmästä. Tuloslaskelmaan kirjattiin ylimmän johdon osuutena osakeperusteisista maksuista kuluksi 291 tuhatta euroa (444 tuhatta euroa).

Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot

1 000 €	2010	2009
Matti Kavetvu, puheenjohtaja	59	26
Juhani Lassila, varapuheenjohtaja	41	31
Heikki Bergholm	33	26
Eero Hautaniemi	32	26
Hille Korhonen	33	26
Miikka Maijala	33	
Juhani Maijala, entinen puheenjohtaja		46

Vuonna 2010 toimitusjohtajan palkka luontoisetuineen oli 763 tuhatta euroa, joka sisältää palkan luontoisetuineen 338 tuhatta euroa, tulospalkkion 164 tuhatta euroa, sekä osakepalkkion 261 tuhatta euroa (palkka luontoisetuineen 335 tuhatta euroa).

Muun johtoryhmän palkat luontoisetuineen olivat yhteensä 1 606 tuhatta euroa, joka sisältää palkan luontoisetuineen 852 tuhatta euroa, tulospalkkiot 206 tuhatta euroa sekä osakepalkkion 548 tuhatta euroa (palkat luontoisetuineen 921 tuhatta euroa). Luvuissa on huomioitu palkat siltä ajalta, jona henkilöt ovat kuuluneet johtoryhmään.

Hallituksen jäsenillä ei ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa. Toimitusjohtajalla on etuuspohjainen eläkesopimus, jonka mukaan hänellä on oikeus siirtyä eläkkeelle 60-vuotiaana. Sopimuksesta kirjattiin tuloslaskelmaan 42 tuhatta euroa vuonna 2010 (30 tuhatta euroa). Eläkkeen määrä on alle täysimääräisen TyEL-eläkkeen.

Hallituksen jäsenet eivät kuulu optio-ohjelmien piiriin.

Toimitusjohtajalle ja johtoryhmälle myönnettiin vuoden 2009 osakepalkkio-ohjelman osakkeita yhteensä 26 320 kappaletta. Optioita ei myönnetty vuonna 2010. Johtoryhmän kokoonpanossa tapahtui vuoden 2010 aikana muutoksia. Toimitusjohtajalla ja nykyisillä johtoryhmän jäsenillä oli 31.12.2010 115 000 kappaletta optioita, joista 115 000 kappaletta oli toteutettavissa (31.12.2009 177 000 kpl optioita, joista 121 000 kpl oli toteutettavissa).

Konsernin lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja eikä heidän puolestaan ole annettu takauksia tai muita vakuuksia.

35. Tilintarkastuskustannukset

1 000 €	PWC*	Muut yhtiöt	Yhteensä
2010			
Tilintarkastus	235	12	247
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	5		5
Veroneuvonta	13		13
Muut palvelut	30	2	32
Yhteensä	283	14	297

2009

Tilintarkastus	223	18	241
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	6		6
Veroneuvonta	12		12
Muut palvelut	39	3	42
Yhteensä	280	21	301

* PricewaterhouseCoopers-ketju

36. Vastuusitoumukset

1 000 €	2010	2009
Omista sitoumuksista annetut vakuudet		
Kiinnitykset maanvuokraoikeuteen	42 179	42 179
Yrityskiinnitykset	21 460	21 460
Muut vakuudet	222	234
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	4 634	3 591

Kiinnitykset maanvuokraoikeuteen ovat pääosin yhteisyritys L&T Recoilin pankeille antamia vakuuksia, joiden kiinnityskohteena on Haminan kaupungilta vuokratut alueet ja niillä oleva regenerointilaitos.

Konserni ei ole antanut ulkopuolisten puolesta pantteja, kiinnityksiä tai takauksia.

37. Rahoitusriskien hallinta

L&T:n rahoitusriskien hallinnan periaatteet määritellään hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on suojaautua merkittävilta rahoitusriskeiltä ja pyrkiä rajoittamaan rahoitusmarkkinoiden muutosten ja muiden riskitekijöiden epäedullisia vaikutuksia konsernin tulokseen.

Konsernin rahoitus ja likviditeetin hallinta hoidetaan keskitetysti konsernin taloushallinnossa, jota johtaa talousjohtaja. Rahoitusriskien hallintaan liittyvät transaktiot toteutetaan konsernin taloushallinnossa. Yhteisyritys L&T Recoililla on omat muusta konsernista erilliset rahoitusjärjestelyt, mutta konsernin taloushallinto vastaa myös niihin liittyvistä suojaustransakzioista ja yhtiön likviditeetin hallinnasta.

Valuuttariski

L&T muodostuu Suomessa toimivasta emoyhtiöstä sekä Suomessa, Ruotsissa, Latviassa ja Venäjällä toimivista tytäryhtiöistä. Emoyhtiön ja kotimaisten tytäryhtiöiden toiminta- ja raportointivaluuttana on euro ja muissa tytäryhtiöissä sijaintimaan valuutta. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat siten konsernin tulokseen ja omaan pääomaan, mutta eivät kovin merkittävästi.

Transaktioriski

L&T:n ulkomaisten tytäryhtiöiden liiketoiminta tapahtuu lähes täysin niiden toimintavaluutassa. Tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan pääsääntöisesti konsernin sisäisillä lainoilla, jotka ovat kunkin tytäryhtiön toimintavaluutan määräisiä. Suomessa toimivat konserniyhtiöt käyttävät myynnin laskutusvaluuttana lähes poikkeuksetta euroa. Ostossa on laskutusvaluuttana vähäisessä määrin myös Ruotsin kruunu. L&T:n lainat ovat euromääräisiä lukuun ottamatta kolmea latvialaisen tytäryhtiön nimissä olevaa pienehköä Latvian lati -määräistä lainaa.

Pitkäaikaisten lainojen korontarkistus- tai eräpäivä ml. koronvaihtosopimukset

1000 €	2011	2012–2015	2016 ja myöh.	Yhteensä
31.12.2010				
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	99 107	13 612	2 332	115 122
Rahoitusleasingvelat	341	1 416	1 298	3 055
Yhteensä	99 448	15 028	3 630	118 106
Koronvaihtosopimusten vaikutus	-49 622	49 356	266	
	49 826	64 384	3 896	118 106

1000 €	2010	2011–2014	2015 ja myöh.	Yhteensä
31.12.2009				
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	99 662	22 952	11 110	133 724
Rahoitusleasingvelat	403	1 149	1 694	3 246
Yhteensä	100 065	24 101	12 804	136 970
Koronvaihtosopimusten vaikutus	-30 785	30 785		
	69 280	54 886	12 804	136 970

Translaatoriski

L&T:n translaatoriskille alttiina oleva positio muodostuu ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyistä nettosijoituksista, joihin sisältyvät omat pääomat ja niihin rinnastettavat lainat. Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten positiota ei suojata, koska omistuksia pidetään pitkäaikaisina strategisina sijoituksina.

Vuonna 2010 tapahtuneiden valuuttakurssimuutosten takia omaan pääomaan syntyi muuntoeroja 1 275 tuhatta euroa (300 tuhatta euroa). Valuuttamääräiset nettosijoitukset on esitetty valuutoittain alla olevassa taulukossa.

Nettosijoitusten traslaatiopositio

1 000 €	2010	2009
SEK	14 342	13 923
LVL	8 341	8 527
RUB	8 069	7 536
Yhteensä	30 752	29 986

Sijoitusten hintariski

L&T ei ole sijoittanut varoja noteerattuihin osakkeisiin, joiden arvo vaihtelee markkinahintojen muutosten vuoksi, joten se ei altistu arvopaperimarkkinoihin liittyvälle hintariskille. L&T:n omistamien noteeraamattomien osakkeiden määrä on vähäinen, eikä niihin liity olennaista hintariskiä.

Hyödykehintariski

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan vaihtelut heijastuvat sekä tuotantokalustossa käytettävien polttoaineiden hintoihin että ympäristönhuoltoalan tuotteiden hankintahintoihin öljypohjaisten raaka-aineiden kautta. Osassa jätehuollon asiakassopimuksista laskutusjaksot ja sopimusehdot ovat sellaiset, että hintoja ei pystytä korottamaan kuukausittain. Tämän vuoksi polttoaineiden hintojen kohoaminen saadaan siirrettyä palveluhintoihin viiveellä. Vuosien 2011–2012 dieselin hintariskiä on suojattu osittain

hyödyke johdannais sopimuksilla. Näihin sopimukseen sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa.

Yhteisyritys L&T Recoilin regenerointilaitoksen toiminta käynnistettiin vuoden 2009 lopussa. Laitos kärsi lähes koko vuoden teknisistä ongelmista. Tuotantotaso parani vuoden lopussa merkittävästi. Laitoksen toimintavarmuus ja tehokkuus ovat edelleen merkittäviä riskejä L&T:n tuloskehityksen kannalta. Laitoksen tuottaman perusöljyn hintakehitys seuraa raakaöljyn hintaa osittain.

Ympäristötuotteiden raaka-ainehintariskiä pyritään hallitsemaan siten, että myyntihinnat sovitaan yleensä kiinteiksi enintään toimittajien vahvistamien ostohintojen voimassaoloajaksi.

Korkoriski

L&T:n korkoriski liittyy pääasiassa lainoihin, jotka on sidottu vaihtuviin korkoihin ja joista aiheutuvat rahavirrat vaihtelevat korkotason muuttuessa. Koska L&T:n palveluiden kysyntä tai niiden hinnat eivät ole merkittävästi riippuvaisia taloussuhdanteiden vaihteluista, korkokustannukset pyritään pitämään mahdollisimman vakaina. Tämän vuoksi suuri osa vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvästä rahavirrasta on suojattu korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin. Lisäksi osa lainoista on nostettu kiinteäkorkoisina.

31.12.2010 lainoista oli joko kiinteäkorkoisia tai koronvaihtosopimuksilla suojattuja 70 % (56 %) ja vaihtuvakorkoisia 30 % (44 %). Osaan pitkäaikaisten vaihtuvakorkoisten lainojen sopimuksista sisältyy lisäksi koronvaihtelujen vaikutuksia vaimentavat korko-optiot. Korkotason muutokset eivät siten vaikuta korkokustannuksiin täysimääräisesti. Pitkäaikaisiin lainoihin sisältyvän korkoriskin suojausastetta nostettiin hieman vuoden toisella vuosipuoliskolla.

Kaikki rahavirran suojaukseksi tehdyt koronvaihtosopimukset ovat konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti suojaavia.

L&T:n rahoituspolitiikan mukaisesti korkoa tuottavien varojen määrä pyritään pitämään pienenä suhteessa kulloiseenkin lyhyen aikavälin rahoitustarpeeseen ja sijoitettuihin suhteellisen lyhytaikaisiin instrumentteihin. Korkosijoitusten määrää pidettiin aiempaa suurempana vuonna 2009, mutta sitä pienennettiin vuoden 2010 aikana. Minkään korkosijoituksen sijoitus aika ei ylitä kuutta kuukautta. L&T:llä ei ole muita merkittäviä korollisia saamia, joiden tuotto olisi sidottu markkinakorkojen muutoksiin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään sopimuksen mukaisia maksuveloitteita. Vastapuoliriskiä hallitaan tekemällä rahoitus- ja johdannais sopimuksia vain suurimpien pohjoismaisten pankkien kanssa sekä tekemällä likviditeettihallintaan liittyviä sijoituksia vain korkean luottokelpoisuuden omaavien liikkeellelaskijoiden sijoitus- ja yritystodistuksiin L&T:n hallituksen hyväksymän vastapuolilistan mukaisesti. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevista sijoituksista ei odoteta aiheutuvan arvonalentumisia.

L&T:llä on laaja asiakaskunta, joka koostuu yrityksistä, laitoksista, toimisto- ja liikekiinteistöistä, institutionaalisista kiinteistönomistajista, asunto-osakeyhtiöistä, julkisesta sektorista ja kotitalouksista. Myyntisaamiset koostuvat pääosin suuresta määrästä suhteellisen pieniä saatavia, eikä merkittäviä luottoriskikeskittymiä ole. L&T:llä on luotonvalvontaohjeet, joilla pyritään varmistamaan se, että palveluita ja tuotteita myydään vain luottokelpoisille asiakkaille tai ennakkomaksulla, mikäli asiakkaan luottokelpoisuus ei ole riittävä. Suuri osa asiakassuhteista perustuu pitkäaikaisiin palvelusopimuksiin, eikä asiakkailta yleensä vaadita vakuuksia.

Myyntisaamisiin liittyvää perintätoimintaa hoidetaan kotimaan myyntisaamisten osalta keskitetysti taloushallinnossa. Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat omien myyntisaamiensa perinnän paikallisesti. Liikevaihdosta 88,8 % tuli Suomesta vuonna 2010.

Myyntisaamisten arvonalennusten nettomäärä suhteessa liikevaihtoon oli edelleen samalla tasolla kuin viime vuosina eli alle 0,25 %. Lukuun sisältyy Venäjällä vuoden alkupuoliskolla kirjattu 0,7 miljooonan euron luottotappio. Konsernin luottoriskin enimmäismäärää tilinpäätöshetkellä vastaavat parhaiten rahoitusvarojen tasearvot 31.12.2010 siinä tapauksessa, että sopimusten vastapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan.

Myyntisaamisten ikäjakauma

1 000 €	2010	2009
Erääntymättömät myyntisaamiset	63 178	57 868
Erääntyneet 1–90 pv	7 325	5 175
Erääntyneet 91–180 pv	837	724
Erääntyneet 181–365 pv	1 496	690
Erääntyneet yli 365 pv	51	76
Yhteensä	72 887	64 533

Arvoltaan alentuneet myyntisaamiset on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan. Arvonalentumistappioiden määrä ja aiemmin kirjattujen arvonalentumistappioiden peruutukset esitetään liitetiedossa 6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.

Rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski

1 000 €	2010 Tasearvo	2009 Tasearvo
Myytävisissä olevat pitkäaikaiset sijoitukset	598	525
Pitkäaikaiset rahoitusleasingsaamiset	3 547	4 425
Muut pitkäaikaiset saamiset	3 402	726
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	72 887	64 533
Johdannaisaamiset	407	
Myytävisissä olevat lyhytaikaiset sijoitukset	9 895	18 484
Rahavarat	4 653	9 099
Yhteensä	95 389	97 792

Kaikki rahoitusvarat ovat vakuudettomia. Niissä ei ole merkittäviä luottoriskikeskittyymiä. Niihin liittyvä enimmäislouktoriski on niiden kirjanpitoarvo. Myyntisaamisista tehtyjen arvonalentumiskirjausten kriteerinä on johdon harkinnan mukaan käytetty velallisten merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, yrityssaneerausta, perintätoimiston luottotappiosuosituksista tai maksujen pitkäaikaista laiminlyöntiä. Muista rahoitusvaroista ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Likviditeetti- ja jälleenerahoitusriski

Likviditeettiriskin hallinnalla varmistetaan, että L&T pystyy jatkuvasti hoitamaan toimintaan liittyvät rahoitukselliset velvoitteensa mahdollisimman edullisin kustannuksin. L&T pyrkii säilyttämään hyvän maksuvalmiuden tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla sellaisiin rahamarkkinainstrumentteihin, jotka voidaan realisoida nopeasti. Likviditeettitilannetta seurataan ajantasaisesti ja sitä ennakoidaan kassavirtaennusteiden avulla. Kotimaisten konserniyhtiöiden likviditeetti netotetaan konsernitilien avulla ja konsernin taloushallinto vastaa likviditeettiylijäämien sijoittamisesta. Rahoituksen saatavuutta pyritään varmistamaan käyttämällä rahoitustoiminnassa useita pankkeja. Jälleenerahoitusriskiä hallitaan hajauttamalla lainojen maturiteettia ja pyrkimällä pitämään pitkän lainasalkun keskimääräinen duraatio vähintään 2,5 vuotena.

L&T:n kassavarat on pyritty pitämään melko pieninä ja toisaalta huolehdittu luottolimiittien riittävydestä likviditeetin hallinnassa. Finanssikriisin seurauksena kassavaroja pidettiin kuitenkin tavanomaista korkeampina vuonna 2009.

Lyhytaikaisia, kassavirran heilahteluista johtuvia rahan tarpeita varten L&T:llä on käytössä lyhytaikaisten luottojen limiittejä (yhteensä 23 milj. e), shekkilimiittejä (yhteensä 3,2 milj. e) ja yritystodistusohjelma (50 milj. e). 31.12.2010 konsernin likvidien varojen ja sijoitusten määrä oli 14,5 miljoonaa euroa (27,6 milj. e). Luottolimiiteistä oli 31.12.2010 käytössä 2,0 miljoonaa euroa (1,8 milj. e) ja yritystodistusohjelmasta 5 miljoonaa euroa (käyttämättä v. 2009).

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoitusvelat jaoteltuina sopimuksiin perustuvien eräpäivien mukaisesti tilinpäätöspäivänä. Taulukossa esitettävät luvut ovat sopimuksiin perustuvia diskonttaamattomia rahavirtoja. L&T:n nostamiin pitkäaikaisiin lainoihin sisältyy omavaraisuus- ja korkokatekovenantteja sekä muita tavanomaisia ehtoja, jotka rajoittavat lisävakuuksien antoa muille rahoittajille ja nykyisen liiketoiminnan lakkauttamista tai luovuttamista. Näiden ehtojen rikkominen oikeuttaisi lainanantajat irtisanomaan lainat välittömästi, mikä johtaisi taulukossa esitettyihin lainoihin liittyvien rahavirtojen aikaistumiseen.

Rahoitusvelkojen erääntyminen

1 000 €	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta						2016 ja myöh.
		2011	2012	2013	2014	2015		
31.12.2010								
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	115 051	123 136	24 614	33 799	26 349	15 981	7 830	14 562
Rahoitusleasingvelat	3 055	4 689	354	354	354	354	354	2 919
Kauppahintavelat	1 691	1 748	1 748					
Muut pitkäaikaiset rahoitusvelat	306	306	306					
Yritystodistusvelat	4 994	5 000	5 000					
Johdannaisvelat	1 173	1 173	1 173					
Ostovelat ja muut velat	51 988	51 988	51 988					
Yhteensä	178 258	188 040	85 183	34 153	26 703	16 335	8 184	17 481

1 000 €	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta						2015 ja myöh.
		2010	2011	2012	2013	2014		
31.12.2009								
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	133 724	146 791	22 492	24 011	32 640	25 417	14 976	27 255
Rahoitusleasingvelat	3 246	5 101	418	354	354	354	354	3 267
Kauppahintavelat	5 121	5 410	1 786	3 624				
Muut pitkäaikaiset rahoitusvelat	1 255	1 255	628	627				
Johdannaisvelat	1 073	1 073	1 073					
Ostovelat ja muut velat	51 379	51 379	51 379					
Yhteensä	195 798	211 009	77 148	28 617	33 621	25 771	15 330	30 522

Lainojen rakenne

1 000 €	Käytössä 31.12.2010	Käytettävissä 31.12.2010	Yhteensä	Käytössä 31.12.2009	Käytettävissä 31.12.2009	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	115 051		115 051	133 724		133 724
Rahoitusleasingvelat	3 055		3 055	3 246		3 246
Sitova luottolimiitti erääntyy vuonna 2012		15 000	15 000		15 000	15 000
Ei-sitovat luottolimiitit		8 000	8 000		8 000	8 000
Yritystodistusohjelma	5 000	45 000	50 000		50 000	50 000
Shekkilimiitit	1 972	1 221	3 193	1 818	1 375	3 193
Kauppahintavelat	1 691		1 691	5 121		5 121
Yhteensä	126 769	69 221	195 990	143 909	74 375	218 284

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa esitetty IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysanalyysi pyrkii kuvaamaan konsernin tilikauden tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä korkotason ja dieselin hinnan muutoksille taseessa 31.12.2010 (31.12.2009) olevista rahoitusinstrumenteista eli rahoitusvaroista ja -veloista sekä johdannaissovimuksista. Niiden johdannaissovimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon muutokset on oletettu kohdistuvan kokonaan omaan pääomaan ja muiden johdannaissovimusten tuloslaskelmaan.

Korkotason muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Korkotason muutokseksi oletetaan +/-0,5 prosenttiyksikköä.
- Dieselin hinnan muutokseksi oletetaan +/-10 prosenttiyksikköä.
- Laskelman perustana oleva positio sisältää korolliset rahoitusvelat ja -saamiset sekä koronvaihto- ja hyödykejohdannaissovimukset.

Nettosijoituksia ulkomaisiin yksiköihin ei ole sisällytetty herkkyysanalyysiin.

IFRS 7 -standardin mukainen herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenttien markkinariskeistä

milj. €	2010		2009	
	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma
+0,5 % muutos markkinakoroissa	-0,1	0,4	-0,2	0,3
-0,5 % muutos markkinakoroissa	0	-0,4	0,1	-0,3
+10 % muutos diesel oil CIF CARGO NWE -hinnassa		0,5		
-10 % muutos diesel oil CIF CARGO NWE -hinnassa		-0,5		

38. Riita-asiat ja oikeusprosessit

L&T Hankinta Ky:llä on vireillä muutoksenhaku Helsingin hallinto-oikeudessa Uudenmaan verotuksen oikaisulautakunnan tekemästä päätöksestä, joka koskee yhtiön vuoden 2005 verotettavasta tulosta purkutappioista tehtyä poistoa, määrältään 1 037 255,46 euroa.

L&T Biowatti Oy on vastaajana yhtiön liiketoimintaan liittyvässä vahingonkorvausta koskevassa välimiesmenettelyssä. Lassila & Tikanoja Oyj on vastaajana yhtiön liiketoimintaan liittyvässä vahingonkorvausta koskevassa riita-asiassa, jonka varalta yhtiöllä on asianmukainen vakuutus.

Lassila & Tikanoja Oyj on asianosaisena muutamassa pienessä konsernin liiketoimintaan liittyvässä riita-asiassa. Kyseisten oikeudenkäyntien lopputuloksilla ei ole olennais- ta vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

39. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laadintaan.

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

Emoyhtiön tuloslaskelma

1 000 €	Liitetieto	2010	2009
Liikevaihto	1	459 472	436 856
Hankinnan ja valmistuksen kulut		-397 870	-372 185
Bruttokate		61 602	64 671
Myyntin ja markkinoinnin kulut		-13 313	-12 528
Hallinnon kulut	3	-7 537	-7 819
Liiketoiminnan muut tuotot	5	7 321	2 633
Liiketoiminnan muut kulut	5	-805	-1 292
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	2, 4	47 268	45 665
Liikearvon poistot		-1 777	-8 460
Liikevoitto		45 491	37 205
Rahoitustuotot ja -kulut	6	375	1 086
Voitto ennen satunnaisia eriä		45 866	38 291
Satunnaiset erät	7	3 149	-1 404
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		49 015	36 887
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos		-292	696
Tuloverot	8	-11 057	-9 644
Tilikauden voitto		37 666	27 939

Emoyhtiön tase

1 000 €	Liitetieto	2010	2009
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	9		
Aineettomat oikeudet		549	663
Liikearvo		5 574	5 431
Muut pitkävaikutteiset menot		844	574
		6 967	6 668
Aineelliset hyödykkeet	10		
Maa-alueet		3 240	2 678
Rakennukset ja rakennelmat		37 911	32 022
Koneet ja kalusto		4 018	4 202
Muut aineelliset hyödykkeet		48	48
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		1 428	6 816
		46 645	45 766
Sijoitukset	11		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		53 084	56 570
Osuudet yhteisyrityksissä		4	4
Pääomalinasaamiset yhteisyrityksiltä		20 646	15 896
Pääomalinasaamiset muilta		115	115
Muut osakkeet ja osuudet		422	350
		74 271	72 935
Pysyvät vastaavat yhteensä		127 883	125 369
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		692	584
Valmiit tuotteet/tavarat		2 719	2 744
Muu vaihto-omaisuus		427	584
		3 838	3 912
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset		3 042	342
Lyhytaikaiset saamiset	12		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		125 358	128 182
Saamiset yhteisyrityksiltä		2 928	569
Myyntisaamiset		57 488	48 843
Muut saamiset		657	572
Siirtosaamiset		5 268	5 131
		191 699	183 297
Rahat ja pankkisaamiset		10 632	22 191
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		209 211	209 742
Vastaavaa yhteensä		337 094	335 111

1 000 €	Liitetieto	2010	2009
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	13		
Osakepääoma		19 399	19 399
Ylikurssirahasto		50 672	50 672
Arvonmuutosrahasto		446	
Edellisten tilikausien voitto		33 547	27 410
Tilikauden voitto		37 666	27 939
Oma pääoma yhteensä		141 730	125 420
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		2 963	2 470
Pakolliset varaukset	14		
Pitkäaikainen		1 974	2 627
Lyhytaikainen		407	559
		2 381	3 186
Vieras pääoma	15		
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		48 821	61 815
Eläkelainat		28 744	34 122
Saadut ennakot		263	203
		77 828	96 140
Lyhytaikainen			
Joukkovelkakirjalainat		4 994	
Lainat rahoituslaitoksilta		18 372	17 172
Saadut ennakot		3 749	936
Ostovelat		15 276	13 459
Velat saman konsernin yrityksille		12 812	20 862
Muut velat		15 578	15 641
Siirtovelat		41 411	39 825
		112 192	107 895
Vieras pääoma yhteensä		190 020	204 035
Vastattavaa yhteensä		337 094	335 111

Rahoituslaskelma

1 000 €	2010	2009
Liiketoiminta		
Liikevoitto	45 491	37 205
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	7 274	13 791
Myyntivoitot ja -tappiot	-77	283
Muut oikaisut	573	121
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	53 261	51 400
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	-10 808	-1 927
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	75	-312
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	4 293	5 797
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	46 821	54 958
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-6 441	-12 349
Saadut korot liiketoiminnasta	4 604	10 867
Maksetut välittömät verot	-11 108	-9 327
Liiketoiminnan rahavirta	33 876	44 149
Investoinnit		
Investoinnit konserniyrityksiin	-848	-1 745
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-14 757	-6 829
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	545	90
Myönnetty pääomalinat	-3 838	-7 500
Saadut osingot investoinneista	2 012	2 333
Investointien rahavirta	-16 886	-13 651
Rahoitus		
Maksullinen osakeanti		
Maksettu konserniavustus	-3 505	-17 013
Saatu konserniavustus	2 101	863
Lyhytaikaisten lainojen nostot/takaisinmaksut	1 200	-10 947
Lyhytaikaisten konsernin sisäisten lainojen nostot/takaisinmaksut	15 973	11 040
Pitkäaikaisten lainojen nostot		24 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-21 892	-17 781
Maksetut osingot	-21 301	-21 272
Omien osakkeiden hankinta	-1 125	-356
Rahoituksen rahavirta	-28 549	-31 466
Rahavarojen muutos	-11 559	-968
Rahavarat 1.1.	22 191	23 159
Rahavarat 31.12.	10 632	22 191

Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. tytäryhtiöiden fuusioiden ja purkujen takia.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Lassila & Tikanoja Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS). Tilinpäätöksen erät on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuon.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet merkitään taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella alkuperäisestä hankintahinnasta lukuun ottamatta uusia läjitysalueita. Poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	5–25 vuotta
Kuljetusvälineet	6–8 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Liikearvot	5–10 vuotta
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneisiin kaatopaikkoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Menetelmä kuvaa tasapoistoa paremmin sitä, miten yhtiö odottaa saavansa läjitysalueista taloudellista hyötyä.

Tilikauden aikana hankitun käyttöomaisuuden poistot lasketaan käyttöönnotosta lähtien.

Leasingvuokrat käsitellään vuosikuluina eikä hyödykkeitä esitetä taseessa.

Sijoitukset arvostetaan hankintamenuon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon ellei todennäköinen jälleenhankintamenu tai luovutushinta ole sitä alhaisempi. Ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan käyttäen liukuvaa keskihintaa. Muun vaihto-omaisuuden

1. Liikevaihto

1 000 €	2010	%	2009	%
Liikevaihto toimialoittain				
Ympäristöpalvelut	241 049	52,5	239 168	54,7
Siivous- ja käyttäjäpalvelut	101 555	22,1	104 470	23,9
Kiinteistönhoito	116 868	25,4	93 218	21,4
Yhteensä	459 472	100,0	436 856	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	453 082	98,6	431 121	98,7
Muut maat	6 390	1,4	5 735	1,3
Yhteensä	459 472	100,0	436 856	100,0

arvo määritellään fifo-periaatteella. Itse valmistetun vaihto-omaisuuden hankintamenuon luetaan välittömien kustannusten lisäksi myös osuus tuotannon yleiskustannuksista.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin kurssia. Kurssierot merkitään tuloslaskelmaan.

Johdannaiset

Vaihtuvakorkoihin lainoihin liittyvän rahavirran korkoriskin suojauksena käytetään koronvaihtosopimuksia. Niistä syntyvät korkotuotot ja -kulut jaksotetaan sopimusajalle ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja.

Dieselostoihin liittyvän rahavirran hyödykeriskin suojauksena käytetään hyödykeswap-sopimuksia. Näiden sopimusten käypien arvojen muutokset kirjataan tuloslaskelmaan suojausten tehottoman osuuden osalta, sekä kun sopimukset erääntyvät tai suojattava riski toteutuu.

Valuuttariskisuojaus käytetään valuuttatermiinejä. Käypien arvojen muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Liikevaihto

Myyntituotoista vähennetään myynnin välilliset verot, annetut alennukset sekä myynnin kurssierot. Myyntirahdit ja muut myynti- ja toimituskulut käsitellään luonteensa mukaisesti hankinnan tai myynnin kuluina. Luottotappiot kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluksi.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät säännölliseen palvelu- ja suoritemyyntiin kuulumattomat erät kuten käyttöomaisuuden myyntivoitot, -tappiot ja romutukset sekä luottotappiokirjaukset ja niiden palautukset.

Tuloverot

Kauden tuloverot lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiiin kausiin liittyvillä veroilla. Laskennalliset verovelat ja -saamiset on esitetty liitetiedoissa.

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2010	2009
Henkilöstö keskimäärin		
Toimihenkilöt	969	990
Työntekijät	4 675	4 677
Yhteensä	5 644	5 667
1 000 €	2010	2009
Tilikauden henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	161 653	157 330
Eläkekulut	27 678	27 934
Muut henkilösivukulut	10 389	9 460
Yhteensä	199 720	194 724
Konserniyhtiöltä laskutetut henkilöstöpalvelut	-431	
	199 289	194 724

Johdon palkkoja, palkkioita ja eläke-etuuksia selostetaan konserniti-linpäätöksen liitetiedossa 34. Lähipiiritapahtumat. Konserniyhtiöiden lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. Tilintarkastajan palkkiot PricewaterhouseCoopers Oy:lle

1 000 €	2010	2009
Tilintarkastus	135	130
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	5	5
Veroneuvonta	12	12
Muut palvelut	30	25
Yhteensä	182	172

4. Poistot

1 000 €	2010	2009
Toimintokohtaiset poistot		
Hankinnan ja valmistuksen poistot	5 295	5 185
Myyntin ja markkinoinnin poistot	2	23
Hallinnon poistot	200	122
Liikearvon poistot	1 777	8 461
Yhteensä	7 274	13 791

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtiin aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

1 000 €	2010	2009
Liiketoiminnan muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Hallintoveloitus	491	329
Muilta		
Fuusiovoitot	4 071	21
Kiinteistöjen myyntivoitot	12	28
Muiden pysyvien vastaavien myyntivoitot	66	90
Saadut avustukset	332	439
Vuokratuotot	58	17
Lisävakuumusrahaston palautus		492
Luottotappioiden palautukset	105	118
Matalapalkkatuet	604	637
Hyödykejohdannaisten arvonmuutos	403	
Muut	1 179	462
Yhteensä	7 321	2 633

Liiketoiminnan muut kulut

Muille		
Pysyvien vastaavien myynti- ja romutustappiot	53	401
Luottotappiot	490	517
Muut	262	374
Yhteensä	805	1 292

6. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2010	2009
Osinkotuotot	1 819	1 838
Muut korko- ja rahoitustuotot	4 790	11 149
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-6 234	-11 901
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	375	1 086

Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:

Osinkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	1 818	1 837
Muilta	1	1
Korkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	4 104	10 229
Yhteisyryyksiltä	505	336
Muilta	180	581
Korkokuluja		
Saman konsernin yrityksille	2 513	6 936
Muille	3 324	4 497

7. Satunnaiset erät

1 000 €	2010	2009
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	3 277	2 101
Satunnaiset kulut		
Annetut konserniavustukset	-128	-3 505
Satunnaiset erät yhteensä	3 149	-1 404

8. Tuloverot

1 000 €	2010	2009
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	11 057	9 642
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta		2
Yhteensä	11 057	9 644
Laskennalliset verosaamiset/-velat		
Poistoeroista	-770	-642
Muista jaksotuseroista	629	856
Yhteensä	-141	214

9. Aineettomat hyödykkeet

1 000 €	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 087	110 445	794		113 326
Lisäykset	88	4 796	486		5 370
Vähennykset	-44				-44
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	2 131	115 241	1 280		118 652
Kertyneet poistot 1.1.	-1 424	-105 014	-220		-106 658
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-80	-2 876	-75		-3 031
Tilikauden poistot	-78	-1 777	-141		-1 996
Kertyneet poistot 31.12.	-1 582	-109 667	-436		-111 685
Kirjanpitoarvo yhteensä	549	5 574	844		6 967

10. Aineelliset hyödykkeet

1 000 €	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 678	55 169	28 185	133	6 816	92 981
Lisäykset	573	1 023	903		4 401	6 900
Vähennykset	-11	-1 330	-1 436			-2 777
Siirrot erien välillä		9 547	242		-9 789	
Hankintameno 31.12.	3 240	64 409	27 894	133	1 428	97 104
Kertyneet poistot 1.1.	-23 147	-23 983	-85			-47 215
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	836	1 198				2 034
Tilikauden poistot	-4 187	-1 091				-5 278
Kertyneet poistot 31.12.	-26 498	-23 876	-85			-50 459
Kirjanpitoarvo yhteensä	3 240	37 911	4 018	48	1 428	46 645

11. Sijoitukset

1 000 €	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet yhteisyrityksissä	Pääomalainasaamiset*	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	56 570	4	16 011	350	72 935
Lisäykset	1 014		4 750	72	5 836
Vähennykset	-4 500				-4 500
Hankintameno 31.12.	53 084	4	20 761	422	74 271
Kirjanpitoarvo yhteensä	53 084	4	20 761	422	74 271
*Pääomalainasaamiset sisältävät:					
Pääomalainasaamisia					
Yhteisyrityksiltä	20 646				
Muilta	115				

12. Saamiset

Konserniyritykset	Yhtiön osuus osakkeista ja äänivallasta %
Kiinteistö Oy Vantaan Valimotie 33, Helsinki	100,0
L&T Advance Oy, Helsinki	100,0
L&T Biowatti Oy, Helsinki	70,0
L&T Improvement Oy, Helsinki	100,0
L&T Kalusto Oy, Helsinki	100,0
L&T Muoviportti Oy, Merikarvia	100,0
L&T Relations Oy, Helsinki	99,0
L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
Suomen Keräystuote Oy, Helsinki	100,0

Yhteisyritykset

L&T Recoil Oy, Helsinki	50,0
-------------------------	------

13. Oma pääoma

1 000 €	2010	2009
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	124 368	127 518
Myyntisaamiset	990	664
Yhteensä	125 358	128 182

Saamiset yhteisyrityksiltä

Lainasaamiset	1 034	538
Myyntisaamiset	1 894	31
Yhteensä	2 928	569

Siirtosaamiset

Korot	4	12
Kela, työterveyshuollon korvaukset	2 872	3 435
Lakisääteiset henkilövakuutukset	792	733
Muut vakuutukset		213
Vakuutuskorvaussaamiset	147	45
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	407	
Muut	1 046	693
Yhteensä	5 268	5 131

13. Oma pääoma

1 000 €	2010	2009
Osakepääoma 1.1. / 31.12.	19 399	19 399
Ylikurssirahasto 1.1. / 31.12.	50 672	50 672
Arvonmuutosrahasto ja muut rahastot 31.12.	446	
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	55 349	49 061
Osingonjako	-21 323	-21 339
Vanhentuneet osingot	10	44
Omien osakkeiden lunastus	-489	-356
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	33 547	27 410
Tilikauden voitto	37 666	27 939
Oma pääoma 31.12.	141 730	125 420

Voitonjakokelpoiset varat

Edellisten tilikausien voitto	33 547	27 410
Tilikauden voitto	37 666	27 939
Voitonjakokelpoisia varoja	71 213	55 349

14. Pakolliset varaukset

1 000 €	2010	2009
Ympäristövaraukset	1 315	755
Eläkevastuut	541	612
Uudelleenjärjestelyvaraukset	218	126
Rakennusjätteen seulonta-aines	307	1 693
Yhteensä	2 381	3 186

Ympäristövaraukset koskevat Keravan kaatopaikan jälkihoitokustannuksia.

15. Vieras pääoma

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina

1 000 €	2011*	2012	2013	2014	2015	2016 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta	18 372	18 372	23 897	14 504	7 196	13 596

* Taseessa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa

1 000 €	2010	2009
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	834	228
Muut velat	11 978	20 634
Yhteensä	12 812	20 862
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	34 619	34 108
Korot	632	841
Jätteenkäsittelymaksut	1 084	847
Muut jaksotetut kulut	5 076	4 029
Yhteensä	41 411	39 825

16. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

1 000 €	2010	2009
Omista sitoumuksista		
Kiinnitykset vuokraoikeuteen	179	179
Muut vakuudet	166	171
Leasing- ja muut vuokravastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	7 520	7 361
Myöhempinä vuosina erääntyvät vuokrat	19 108	19 246
Yhteensä	26 628	26 607
Konserniyritysten puolesta		
Takaukset	13 788	13 788
Yhteisyritysten puolesta		
Takaukset	20 802	20 802
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	4 624	3 078

17. Johdannaissopimukset

1 000 €	2010	2009
Koronvaihtosopimukset		
Kohde-etuuden arvo	51 132	25 914
Käypä arvo	-1 056	-1 027

Koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin.

1 000 €	2010	2009
Valuuttajohdannaiset		
Kohde-etuuden arvo	196	
Käypä arvo	7	

Valuuttajohdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin.

öljytonnia	2010	2009
Hyödykejohdannaiset		
Kohde-etuuden arvo	10 140	
Käypä arvo	400	

Hyödykejohdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin.

Voitonjakoehdotus

Lassila & Tikanoja Oyj:n voitonjakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 71 211 992,73 euroa, josta tilikauden voitto on 37 665 785,66 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle voitonjakokelpoisten varojen käyttämistä seuraavasti:

Osinkona jaetaan 0,55 euroa osaketta kohden. Osingonmaksun täsmäytyspäivänä yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa. Voitonjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 38 738 116 kappaletta, joten osingon kokonaismäärä olisi	21 305 963,80 euroa
Vapaaseen omaan pääomaan jätettäisiin	49 906 028,93 euroa
Yhteensä	71 211 992,73 euroa

Hallituksen päätöksen mukaan osingonmaksun täsmäytyspäivä on 22.3.2011. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 29.3.2011.

Hallituksen toimintakertomuksen ja vuoden 2010 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 2. päivänä helmikuuta 2011

Matti Kavetvuo
Heikki Bergholm
Hille Korhonen

Juhani Lassila
Eero Hautaniemi
Miikka Majjala

Jari Sarjo
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Lassila & Tikanoja Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2010. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konserni-tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitiilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös

sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitiilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitiilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsinki 7. helmikuuta 2011

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Heikki Lassila
KHT

Tietoja sijoittajille

Lassila & Tikanojan tiedonantopolitiikka

Tiedonantopolitiikassa määritellään toimintaperiaatteet ja -tavat, joiden mukaisesti Lassila & Tikanoja Oyj kommunikoi pääomamarkkinoiden kanssa. Tiedonantopolitiikan hyväksyy yhtiön hallitus.

Sijoittajaviestinnän tavoitteet ja periaatteet

L&T noudattaa sijoittajaviestinnässään Suomen lainsäädäntöä sekä NASDAQ OMX Helsingin ja Rahoitustarkastuksen määräyksiä ja ohjeita.

L&T:n sijoittajaviestinnän tavoitteena on välittää pääomamarkkinoille oikeaa ja merkityksellistä tietoa, joka tukee yhtiön osakkeen oikeaa arvonmuodostusta. L&T:n toimintaa, toimintaympäristöä, strategiaa, tavoitteita ja taloudellista tilannetta koskevista olennaisista seikoista tiedotetaan oikea-aikaisesti, selkeästi ja riittävän kattavasti. Kaikille markkinaosapuolille toimitetaan yhdenmukainen tieto yhtä aikaa, ja sekä positiiviset että negatiiviset asiat kerrotaan. Raportointikausien tiedoissa noudatetaan jatkuvaa ja johdonmukaista linjaa sekä luvuissa että sanallisissa arvioissa.

Säännöllinen tiedonantovelvollisuus

L&T julkistaa tilinpäätöstiedotteen ja osavuositarkastukset, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ennalta ilmoitetun aikataulun mukaisesti sekä vuosikoosteen. Tulevan tilikauden julkistuspäivät julkistetaan ennen tilikauden päättymistä.

Jatkuva tiedonantovelvollisuus

L&T julkistaa viipymättä kaikki yhtiötä ja sen toimintaa koskevat päätökset ja seikat, jotka saattavat vaikuttaa olennaisesti sen liikkeelle laskemien arvopapereiden arvoon. Tiedon olennaisuutta arvioidaan ottaen huomioon asian oletettavissa oleva laajuus tai tärkeys verrattuna yhtiön toimintaan kokonaisuudessaan. Olennainen tieto julkistetaan pörssitiedotteena.

Esimerkiksi seuraavat tiedot voivat olla olennaista osakkeen arvoon vaikuttavaa tietoa: muutokset yhtiön johdossa, tulosvaroitukset, merkittävät investoinnit ja yrityskaupat, merkittävä liiketoiminnan uudelleen suuntaaminen tai uusi yhteistyöjärjestely, merkittävän oikeudellisen prosessin vireille tulo tai siinä annettu päätös sekä merkittävä viranomaisen tekemä päätös tai yhteisyritystä koskeva tieto.

Tiedon vuotaminen

Mikäli luottamuksellista olennaista tietoa vuotaa yhtiön ulkopuolelle, yhtiö julkaisee viipymättä asiaa koskevan tiedotteen.

Tulevaisuuden kommentointi ja ohjeistus markkinoille

Ennusteet ja tulevaisuutta koskevat lausumat julkistetaan tilinpäätöstiedotteessa ja osavuositarkastuksissa. L&T julkistaa vain koko tilikautta koskevia tulosennusteita. L&T ei kommentoi sijoitusanalyttikoiden yhtiöstä laatimia ennusteita eikä markkinahuhuja.

Toimintatavat erilaisissa tiedottamistilanteissa

L&T julkistaa ilman aiheetonta viivytystä tulosvaroituksen, mikäli tulosennuste tai tulevaisuuden näkymät ovat muuttuneet olennaisesti aikaisemmin julkaistuista. Olennaisuutta arvioidaan suhteessa viimeksi julkistettuun taloudelliseen katsaukseen. Tulosvaroituksen julkistamisesta päättää ensi sijassa hallitus. Mikäli hallitusta ei saada päätösvaltaiseksi riittävän nopeasti, tulosvaroituksen antamisesta päättää hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja, jotka pyrkivät keskustelemaan mahdollisimman monen hallituksen jäsenen kanssa ennen tiedotteen julkistamista.

Kriisitilanteissa toimitaan yhtiön kriisiviestintäohjeen mukaisesti.

Pörssitiedotteet ovat luettavissa välittömästi julkistamisen jälkeen yhtiön konsernisivustolla.

Vastuut ja lausunnonantajat

L&T:n sijoittajasuhteiden hoidosta vastaa toimitusjohtaja ja sijoittajaviestinnästä talousjohtaja. Tiedottamista hoitaa talousjohtajan alaisuudessa toimiva IR-henkilöstö. Sijoittajayhteyksiä ja -tapaamisia hoitavat Jari Sarjo, Ville Rantala ja Keijo Keränen.

Yhtiön taloutta koskevia lausuntoja antaa operatiivisesta johdosta vain toimitusjohtaja tai hänen erikseen nimeämänsä henkilö. Muut eivät saa vastata koko yhtiötä tai sen taloutta koskeviin kysymyksiin vaan kyselyt ohjataan Keijo Keräselle.

Toimintatavat sijoittaja- ja analyttikkotapaamisissa

L&T järjestää tiedotustilaisuuden analyttikoille ja sijoittajille tuloksen julkistamisen yhteydessä. Sijoittajia tavataan analyttiko- ja sijoittajatapaamisissa, analyttikoiden ja sijoittajien vierailuilla yhtiössä ja pankkiiriliikkeiden järjestämissä roadshow-tilaisuuksissa.

Hiljainen jakso

Tapaamisia ei järjestetä eivätkä L&T:n edustajat kommentoi yhtiön taloudellista tilaa kauden päättymisen ja kyseistä kautta koskevan tulostiedotteen julkistamisen välisenä aikana.

Taloudellinen tiedottaminen vuonna 2011

Osavuositiedot tammi–maaliskuu julkaistaan
27.4.2011 klo 8.00

Osavuositiedot tammi–kesäkuu julkaistaan
26.7.2011 klo 8.00

Osavuositiedot tammi–syyskuu julkaistaan
25.10.2011 klo 8.00

Taloudellisen informaation jakelu

Lassila & Tikanoja Oyj:n vuosikertomus ja osavuositiedot julkaistaan suomeksi ja englanniksi.

Vuosikertomus postitetaan vain yhtiön ylläpitämällä postituslistalla oleville. Postituslistalle voi liittyä yhtiön konsernisivustolla.

Sähköposti-ilmoituksen tiedotteista voi tilata yhtiön konsernisivustolta.

Yhteystiedot

www.lassila-tikanoja.com

Sähköposti: ir@lassila-tikanoja.fi

Keijo Keränen, Head of Treasury and IR, puh. 010 636 2782 tai 050 385 6957

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajia pyydetään ilmoittamaan osoitteenmuutokset siihen pankkiin, pankkiiriliikkeeseen tai muuhun tilinhoitajayhteisöön, joka hoitaa osakkeenomistajan arvo-osuustiliä.

Sijoitustutkimus

Lassila & Tikanoja Oyj:tä seuraavat ja arvioivat ainakin seuraavat pankkiiriliikkeet. Lassila & Tikanoja Oyj ei vastaa analyyseissä esitetyistä arvioista.

Carnegie, Finland Branch

Danske

Evli Pankki

FIM Pankkiiriliike

Nordea

Pohjola Pankki

SEB Enskilda

Swedbank

Ålandsbanken

Analyytikoiden yhteystiedot ovat yhtiön konsernisivustolla.

Lassila & Tikanoja Oyj:n osake ja listatut optiot

Yhtiön osake noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n keskisuurten yhtiöiden listalla toimialaluokassa Teollisuustuotteet ja -palvelut. Listautumispäivä on 1.10.2001.

	Osake	2005C-optio	2008-optio
Kaupankäyntitunnus	LAT1V	LAT1VEW305	LAT1VEW108
ISIN-koodi	FI0009010854	FI0009618391	FI0009648190

Yhtiökokous ja osingonmaksu

Yhtiökokous

Lassila & Tikanoja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 17.3.2011 klo 16.00 Helsingissä Finlandia-talon Helsinki-salissa, Mannerheimintie 13 e. Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on maanantaina 7.3.2011 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen

Osakkeenomistajan, joka haluaa ilmoittautua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan viimeistään maanantaina 14.3.2011 klo 16.00.

Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- yhtiön konsernisivustolla osoitteessa
www.lassila-tikanoja.com
- sähköpostitse: taru.maatta@lassila-tikanoja.fi
- puhelimitse numeroon 010 636 2882 / Taru Määttä
- faksilla numeroon 010 636 2899 tai
- kirjeitse osoitteella Lassila & Tikanoja Oyj,
Taru Määttä, PL 28, 00441 Helsinki.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan ennen ilmoittautumisajan päättymistä alkuperäisinä yllä olevaan osoitteeseen.

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja

Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on hallintarekisteröity ja joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, on ilmoitettava merkittäväksi tilapäisesti yhtiön osakasluetteloon viimeistään maanantaina 14.3.2011 klo 10.00. Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään hyvissä ajoin omaisuudenhoitajaltaan tarvittavat ohjeet koskien rekisteröitymistä osakasluetteloon, valtakirjojen antamista ja ilmoittautumista yhtiökokoukseen.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2010 maksetaan osinkoa 0,55 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkaalle, joka täsmäytyspäivänä on rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Yhtiökokous	17.3.2011
Osingon irtoamispäivä	18.3.2011
Osingonmaksun täsmäytyspäivä	22.3.2011
Osingonmaksu	29.3.2011

Lassila & Tikanoja Oyj

PL 28, 00441 Helsinki

puh. 010 636 111, faksi 010 636 2800

www.lassila-tikanoja.com

441 089
Painotuote